

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **März** Jméno: **Patrik** Osobní číslo: **502137**
Fakulta/ústav: **Fakulta stavební**
Zadávací katedra/ústav: **Katedra urbanismu a územního plánování**
Studijní program: **Stavební inženýrství**
Specializace: **Inženýrství životního prostředí**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Územní analýza obce Kout na Šumavě

Název bakalářské práce anglicky:

Territorial Analysis of Kout na Šumavě

Pokyny pro vypracování:

Bakalářská práce bude vypracovaná studentem v rozsahu doplňujících průzkumů a rozborů obce Kout na Šumavě, v souladu s metodikou zpracování územně analytických podkladů.
Práce bude obsahovat textovou část, grafickou (výkresovou) část a fotodokumentaci.
Grafická část bude zpracována nad aktuální KM, v měřítku v rozsahu výkresů územních plánů a ÚAP (1:5000, 1:10000, 1:25000 a nebo 1:50000). Minimálně bude odevzdán výkres širších vztahů, limitů využití území, hodnot území a problémový výkres. Výkresy lze i slučovat.
Textová část bude minimálně obsahovat vyhodnocení stavu a vývoje území a jeho rozbor udržitelného rozvoje. Studentovi je doporučováno se zaměřit na významné stavby v území, které formovaly vývoj území obce.
Fotodokumentace bude prezentovat především hodnoty v území a problémové jevy.
Student v závěru shrne pozitiva, negativa a problémy v území s možným návrhem řešení či doporučeními na změny.

Seznam doporučené literatury:

Regionální literatura, územně plánovací podklady a dokumentace.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

Ing. Václav Jetel, Ph.D. katedra urbanismu a územního plánování FSv

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **23.02.2024**

Termín odevzdání bakalářské práce: **20.05.2024**

Podpis vedoucí(ho) bakalářské práce: _____

prof. Ing. arch. Jiří Máca, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. Ing. Jiří Máca, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Student bere na vědomí, že je povinen vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací.
Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

23.02.2024

Datum převzetí zadání

Podpis studenta

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA STAVEBNÍ
KATEDRA URBANISMU A ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ

Bakalářská práce

Územní analýza obce Kout na Šumavě

Patrik März

Vedoucí práce: Ing. Václav Jetel, Ph. D.

Studijní program: Stavební inženýrství

Studijní obor: Inženýrství životního prostředí

20. května 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s Metodickým pokynem o dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací. Beru na vědomí, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona, ve znění pozdějších předpisů, zejména skutečnost, že České vysoké učení technické v Praze má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst.1 citovaného zákona.

V Praze dne 20. května 2024

Poděkování

Rád bych touto formou poděkoval panu Ing. Václavovi Jetelovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, cenné rady, ochotu, připomínky a čas, který mi věnoval během vypracování mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům za jejich neustálou podporu, povzbuzení a trpělivost po celou dobu mého studia.

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je komplexní územní analýza obce Kout na Šumavě, která se nachází v západních Čechách v Plzeňském kraji. S ohledem na zajímavý historický vývoj obce bylo doporučeno se zaměřit na významné stavby, které formovaly vývoj území. Teoretická část se zaměřuje na popis zákonů a nástrojů územního plánování, týkajících se řešeného území. Definuje nemovité kulturní památky, vesnické památkové zóny a popisuje proces jejich pořízení a zápisu. Analytická část, která podrobněji popisuje obec, vychází z dokumentů ZÚR Plzeňského kraje, ÚAP SO ORP Domažlice, ÚAP Plzeňského kraje, ÚP Kout na Šumavě a z vlastních poznatků získaných terénními průzkumy. V závěru práce jsou popsány problémy daného území. Grafická část práce, která je propojena s textem, zahrnuje výkres širších vztahů, výkres hodnot území, výkres limitů využití území a problémový výkres.

Klíčová slova

územní analýza, Kout na Šumavě, územně analytické podklady, územní plán, rozbor udržitelného rozvoje území, zásady územního rozvoje, nemovitá kulturní památka

Abstract

The topic of this bachelor thesis is a comprehensive spatial analysis of the municipality of Kout na Šumavě, located in western Bohemia in the Plzeň Region. Given the interesting historical development of the municipality, the focus was recommended to be on significant structures in the area that shaped the development of the municipality's territory. The theoretical part focuses on describing the laws and spatial planning tools operating in the area. It defines immovable cultural heritage, village conservation area, and describes the process of their acquisition and registration. The analytical part, which thoroughly examines the municipality, is based on documents from the Urban Planning Documentation of the Plzeň Region, the Regional Spatial Plan of the Domažlice District, the Regional Spatial Plan of the Plzeň Region, the spatial plan of Kout na Šumavě, and from the author's own insights gained during field surveys in the area. The conclusion of the thesis describes the problems in the area. The graphical part of the thesis is integrated with the text part and includes drawings illustrating broader relationships, drawing of territorial values, drawing of territorial limits and problem drawing.

Key words

territorial analysis, Kout na Šumavě, territorial analytical data, spatial plan, analysis of sustainable territorial development, principles of territorial development, immovable cultural heritage

Seznam použitých zkratk

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

BPEJ – bonitovaná půdně ekologická jednotka

BRO – biologicky rozložitelný odpad

ČHMÚ – Český hydrometeorologický ústav

ČOV – čistička odpadních vod

ČS – čerpací stanice

ČSÚ – Český statistický úřad

ČÚZK – Český úřad zeměměřičský a katastrální

EU – Evropská unie

EVL – evropsky významná lokalita

HEIS VÚV – Hydroekologický informační systém výzkumného ústavu vodohospodářského

CHKO – chráněná krajinná oblast

JZD – jednotné zemědělské družstvo

KES – koeficient ekologické stability

NKP – nemovitá kulturní památka

NN – nízké napětí

NP – národní park

NPP – národní přírodní památka

OÚ – obecní úřad

PHM – pohonné hmoty

POÚ – pověřený obecní úřad

PP – přírodní památka / park

PR – přírodní rezervace

PÚR – politika územního rozvoje

PK – Plzeňský kraj

RB – regionální biocentrum

RK – regionální biokoridor

SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností

STL – středotlaké

STS – strojní traktorová stanice

TS – technické služby

ÚAP – územně analytické podklady

ÚP – územní plán

ÚPD – územně plánovací dokumentace

ÚSES – územní systém ekologické stability

VN – vysoké napětí

VPZ – vesnická památková zóna

VTL – vysokotlaké

VÚMOP – Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy

VVN – velmi vysoké napětí

ZD – zemědělské družstvo

ZABAGED – Základní báze geografických dat

ZÚR – zásady územního rozvoje

Obsah

1 Zadání práce	5	3.10 Občanská vybavenost	29
1.1 Úvod.....	5	3.10.1 Správní a administrativní zařízení	29
1.2 Metodika	5	3.10.2 Školská zařízení	29
1.3 Charakteristika řešeného území	6	3.10.3 Sportovní a tělovýchovná zařízení	30
1.3.1 Vymezení řešeného území	6	3.10.4 Sakrální stavby a církevní zařízení.....	30
1.3.2 Základní identifikační údaje.....	6	3.10.5 Ubytování, stravovací zařízení a služby.....	31
2 Teoretická část.....	7	3.11 Nemovité kulturní památky, architektonicky významné budovy.....	31
2.1 Legislativní prostředí	7	3.12 Veřejná prostranství a zeleň v sídle.....	32
2.1.1 Zákon č. 186/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (starý stavební zákon).....	7	3.13 Pozemky v majetku obce	32
2.1.2 Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon (nový) a změny v územním plánování	8	3.14 Dopravní infrastruktura	33
2.1.3 Vyhlášky stavebního zákona.....	8	3.14.1 Silniční doprava	33
2.1.4 Zákon 20/1987 Sb., o státní památkové péči.....	8	3.14.2 Železniční doprava.....	34
2.2 Nemovitá kulturní památka.....	8	3.14.3 Cyklistická a pěší doprava.....	34
2.3 Vesnická památková zóna a podmínky prohlášení.....	9	3.14.4 Doprava v klidu.....	35
3 Analytická část	10	3.15 Technická infrastruktura	35
3.1 Charakteristika širšího území.....	10	3.15.1 Zásobování elektrickou energií	35
3.1.1 Přírodní podmínky	10	3.15.2 Zásobování plynem	35
3.1.2 Charakter území z hlediska ekonomické funkce a lidské činnosti	12	3.15.3 Zásobování vodou	35
3.1.3 Sociodemografické údaje	12	3.15.4 Kanalizace a čištění odpadních vod	36
3.1.4 Stavebně historický vývoj osídlení.....	13	3.15.5 Telekomunikace a radiokomunikace	36
3.1.5 Urbanistický charakter sídel.....	13	3.15.6 Odpadové hospodářství	36
3.1.6 Dopravní infrastruktura	14	3.16 Ekonomické a hospodářské podmínky	37
3.1.7 Technická infrastruktura	14	3.17 Rekreace a cestovní ruch	37
3.2 Historický vývoj sídla	15	3.18 Bezpečnost a ochrana obyvatel	38
3.3 Stavby historicky formující území	19	4 Udržitelný rozvoj území a jeho vyhodnocení	39
3.4 Urbanistická koncepce.....	22	4.1 Silné stránky území	39
3.5 Plochy bydlení a sociodemografické údaje	23	4.2 Slabé stránky území	39
3.6 Přírodní podmínky	24	4.3 Příležitosti a hrozby	39
3.6.1 Klimatické podmínky.....	24	4.4 Vyhodnocení územních podmínek pro udržitelný rozvoj území	40
3.6.2 Geomorfologie, geologie a pedologie území	25	5 Problémy v území.....	40
3.6.3 Hydrologie	25	5.1 Problémy na území obce.....	40
3.7 Životní prostředí a jeho kvalita	26	Závěr	45
3.8 Ochrana přírody a krajiny	27	Seznam použité literatury	46
3.9 Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění lesní funkce.....	28	Seznam obrázků, tabulek, grafů a příloh	48

1 Zadání práce

1.1 Úvod

Územní analýza obce Kout na Šumavě představuje důkladný průzkum a hodnocení charakteristik tohoto sídla. Práce zahrnuje hodnocení prostorového a funkčního uspořádání, historického vývoje, přírodních podmínek, dostupnosti občanské vybavenosti, veřejných prostranství a zeleně, dopravní a technické infrastruktury nebo rekreace. Na textovou část navazuje grafická příloha ve formě výkresů, které jsou s textem vzájemně provázány. Po provedení analýzy následovala identifikace problémů v území a těch klíčových proveden návrh řešení. Práce dále obsahuje vlastní fotografie, obrázky, schémata, tabulky a grafy.

Vzhledem k charakteru obce bylo uznáno za vhodné se soustředit na významné stavby, které měly vliv na formování území. Řada z těchto staveb je v současnosti prohlášena za nemovitou kulturní památku. Toto téma je zpracováno jak v teoretické části, tak v analytické části, kde jsou konkrétní objekty popsány. V teoretické části je rozebráno legislativní prostředí, nástroje územního plánování, dotýkající se řešeného území, definice termínů nemovitá kulturní památka, vesnická památková zóna, postupy během jejich posuzování a zapisování a ilustrativní příklady z okolí obce Kout na Šumavě.

Cílem této bakalářské práce je poskytnout komplexní pohled na současný stav obce Kout na Šumavě, zhodnotit její silné stránky a identifikovat oblasti, ve kterých lze dosáhnout zlepšení či potenciálního rozvoje. Tyto informace by měly doplňovat a detailněji specifikovat údaje obsažené v ÚAP SO ORP Domažlice. Rovněž se zaměříme na posouzení současných výzev a příležitostí, které ovlivňují prostředí, ekonomiku a sociální strukturu této obce. Tato práce přispěje k lepšímu porozumění obce a poskytne základní rámec pro navrhovaná opatření, aktualizace a strategie směřující k jejímu udržitelnému rozvoji.

Při volbě obce k územní analýze byl rozhodující můj osobní vztah k sídlu a zájem o historii a vývoj tohoto místa, zejména kvůli místnímu zámku a pivovaru, který je jedním z nejznámějších míst v regionu.

1.2 Metodika

Pro územní analýzu obce Kout na Šumavě byly využity data z různých zdrojů. Informace o území byly převážně získány z ÚAP SO ORP Domažlice a územního plánu obce Kout na Šumavě. Další relevantní data byla získána z ÚAP Plzeňského kraje a ZÚR Plzeňského kraje. Statistické údaje o obci pocházejí z veřejně dostupných dat Českého statistického úřadu a Ministerstva vnitra České republiky. Historii a popis významných staveb formujících vývoj území nejlépe popisuje kniha Kout na Šumavě, kapitoly z dějin obce pod Rýzmborkem (2015). Identifikace problémů v obci vychází z ÚAP SO ORP Domažlice a z vlastního terénního průzkumu.

Podkladem grafické části práce byla data z ČÚZK, konkrétně katastrální mapa a digitálního topografického modelu území Česka (ZABAGED). Další informace byly získány z veřejně dostupných digitalizovaných dat různých institucí, například AOPK (ochrana přírody), VÚMOP ((půdní charakteristika), nebo HEIS VÚV (hydrologická data). Při tvorbě výkresů bylo využito také výkresových částí územního plánu obce Kout na Šumavě a ÚAP SO ORP Domažlice. Pro získání digitalizovaných dat z ÚAP SO ORP Domažlice bylo nezbytné podat žádost prostřednictvím geoportálu Plzeňského kraje. Všechny výkresy byly vytvořeny pomocí programu ArcGIS Pro.

1.3 Charakteristika řešeného území

1.3.1 Vymezení řešeného území

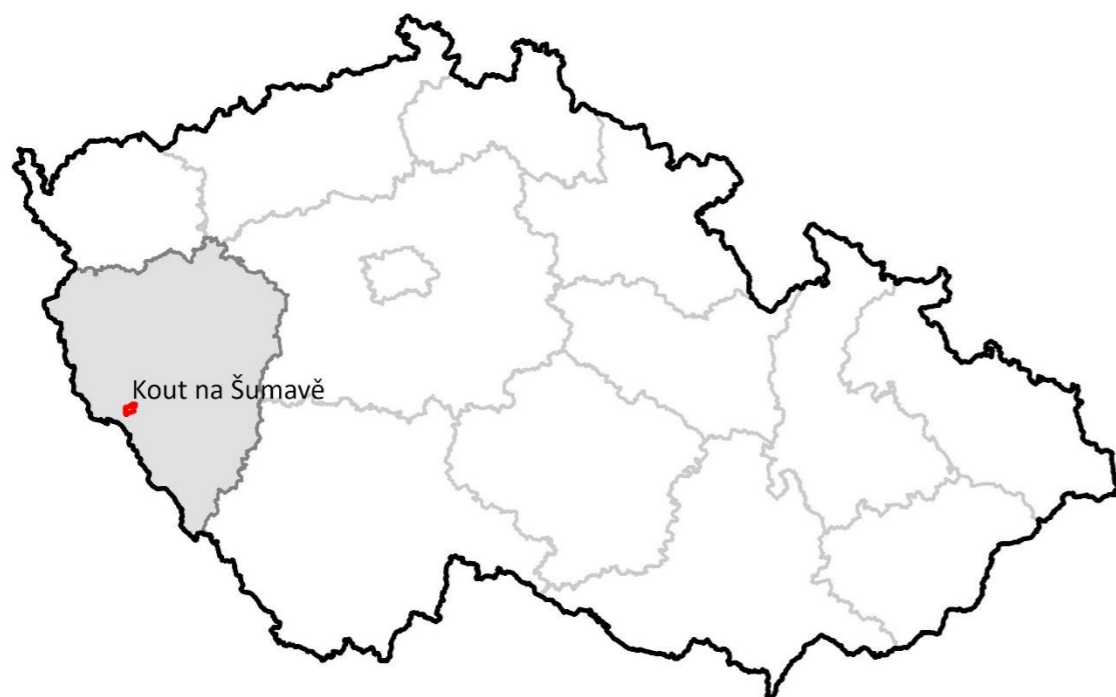
Obec Kout na Šumavě se nachází v západních Čechách v Plzeňském kraji, necelých 7 km od hranice s Bavorskem. Nejbližšími městy jsou Kdyně, přibližně 3 km východně, a bývalé okresní město Domažlice 7 km severozápadně od Kouta. Kromě obce se v území nachází osada Starý Dvůr a Nový Dvůr. Obec je součástí Chodska, překrásné historické etnografické oblasti v západních Čechách. Název obce má své kouzlo, avšak je trochu zavádějící, protože leží spíše v podhůří Českého lesa než na samotné Šumavě, jejíž nejbližší okraj je vzdálen asi 20 km od Kouta. Celková rozloha území obce činí 1109,1 ha a podle údajů z roku 2023 zde žije 1113 obyvatel. Rozprostírá se v terénu s nadmořskou výškou mezi 425 a 601 m n. m.

Obrázek 2: Znak obce Kout na Šumavě [40]

Obrázek 3: Vlajka obce Kout na Šumavě [40]

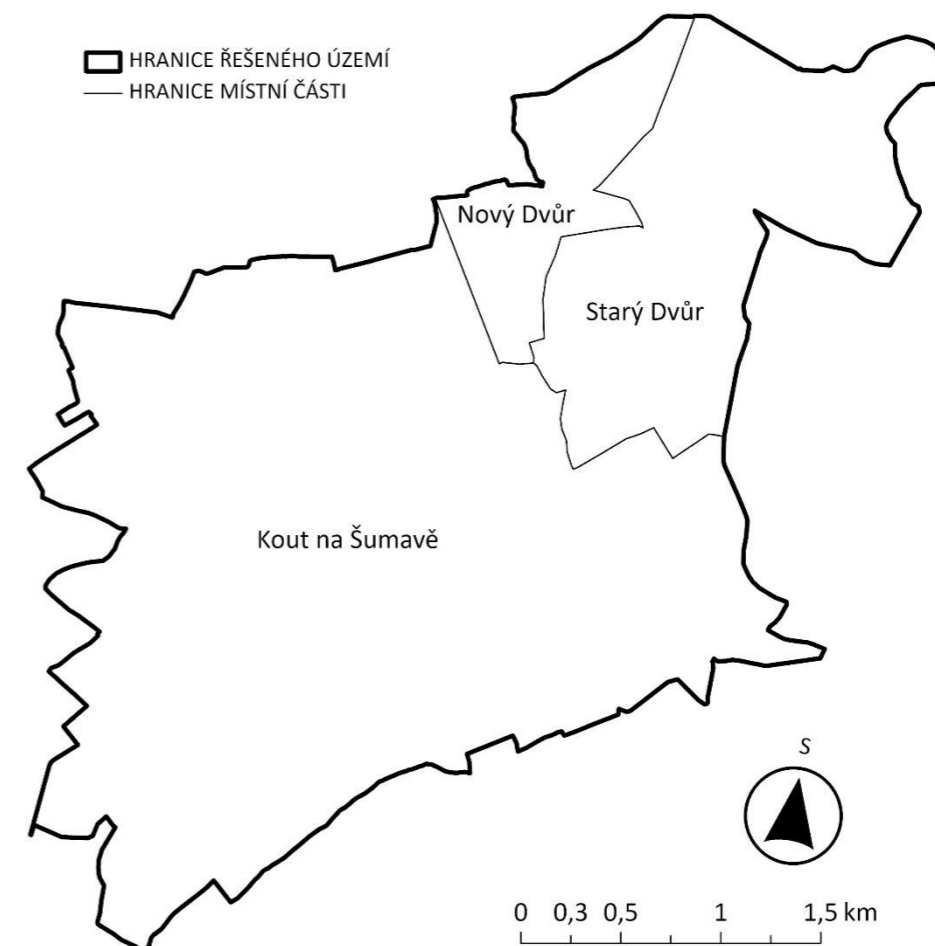

Obrázek 1: Obec na mapě ČR s krajem Plzeňským

1.3.2 Základní identifikační údaje

Tabulka 1: Základní identifikační údaje Kouta na Šumavě

Název obce	Kout na Šumavě
Status	obec
Kraj	Plzeňský
ORP	Domažlice
Starosta	Bohuš Havlovic
Obec s POÚ	Kdyně
Počet obyvatel	1113 (2023)
Rozloha	1109,1 ha
Části obce	3
Nadmořská výška	425 m n. m.
Nejvyšší bod	Slupný (621 m n. m.)
Zeměpisné souřadnice	49°24'10" s. š., 13°0'8" v. d.
PSČ	345 02
Počet domů	360 (2024)

Obrázek 4: Katastrální území obce Kout na Šumavě a části obce

2 Teoretická část

2.1 Legislativní prostředí

2.1.1 Zákon č. 186/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (starý stavební zákon)

„Upravuje ve věcech územního plánování zejména cíle a úkoly územního plánování, soustavu orgánů územního plánování, nástroje územního plánování, vyhodnocování vlivů na udržitelný rozvoj území, rozhodování v území, možnosti sloučení postupů podle tohoto zákona s postupy posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, podmínky pro výstavbu, rozvoj území a pro přípravu veřejné infrastruktury, evidenci územně plánovací činnosti a kvalifikační požadavky pro územně plánovací činnost.“ [1]

„Upravuje ve věcech stavebního řádu zejména povolování staveb a jejich změn, terénních úprav a zařízení, užívání a odstraňování staveb, dohled a zvláštní pravomoci stavebních úřadů, postavení a oprávnění autorizovaných inspektorů, soustavu stavebních úřadů, povinnosti a odpovědnost osob při přípravě a provádění staveb.“ [1]

„Upravuje podmínky pro projektovou činnost a provádění staveb, obecné požadavky na výstavbu, účely vyvlastnění, vstupy na pozemky a do staveb, ochranu veřejných zájmů a některé další věci související s předmětem této právní úpravy.“ [1]

Cíle a úkoly územního plánování spočívají v zajištění udržitelného rozvoje území, který vyvažuje podmínky pro příznivé životní prostředí, hospodářský rozvoj a sociální soudržnost. Územní plánování má za úkol koordinovat využívání území, chránit přírodní, kulturní a civilizační hodnoty a zabezpečovat podmínky pro výstavbu a rozvoj infrastruktury.

2.1.1.1 Politika územního rozvoje

Politika územního rozvoje (PÚR) je strategický dokument na celostátní úrovni a nástroj územního plánování, který slouží k řízení a koordinaci územního rozvoje v rámci celé České republiky. Tento nástroj je klíčový pro sjednocení územně plánovacích aktivit krajů a zároveň poskytuje důležité argumenty pro prosazování zájmů České republiky v oblasti územního rozvoje na úrovni EU. Politiku územního rozvoje pořizuje Ministerstvo pro místní rozvoj a její schválení je v kompetenci vlády. [6]

2.1.1.2 Zásady územního rozvoje

Zásady územního rozvoje (ZÚR) jsou strategický dokument na krajské úrovni, který konkretizuje cíle a směřování územního rozvoje vytyčené politikou územního rozvoje. Dokument stanovuje základní koncepci rozvoje území kraje, vymezuje rozvojové oblasti, osy a koridory, určuje plochy a koridory nadmístního významu, a stanovuje pravidla pro jejich využití. ZÚR jsou zásadní pro koordinaci a harmonizaci územního rozvoje, zajištění udržitelného rozvoje a ochrany hodnot území. Dále slouží jako závazný podklad pro následné pořizování a vydávání územních plánů jednotlivých obcí a pro rozhodování v území. [7]

2.1.1.3 Územní analytické podklady

Územně analytické podklady (ÚAP) jsou důležitým nástrojem územního plánování, který slouží k získávání, shromažďování a vyhodnocování informací o stavu a vývoji území. Jsou podkladem pro tvorbu politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace, včetně jejich aktualizací. Pořizují se ve dvou variantách: pro území krajů, kde je pořizovatel krajský úřad, nebo pro správní obvody obce s rozšířenou působností, kde je pořizovatel úřad územního plánování. [16]

2.1.1.4 Územní plán

Územní plán detailně specifikuje využití jednotlivých částí území obce nebo města. Vymezuje funkční plochy (například obytné, průmyslové, rekreační, zemědělské) a stanovuje regulativy pro jejich využití, včetně podmínek pro umístování staveb a dalších zásahů do území. Územní plán rovněž zahrnuje opatření k zajištění dopravní a technické infrastruktury, ochrany přírodních zdrojů a krajinného rázu, a zajištění veřejné vybavenosti.

Hlavním cílem územního plánu je dosažení udržitelného rozvoje území, který harmonizuje potřeby hospodářského rozvoje, sociální soudržnosti a ochrany životního prostředí. Územní plán je závazný podklad pro rozhodování v územním řízení, stavebním řízení a dalších správních procesech, které ovlivňují využití a uspořádání daného území. Jeho schvalování a změny podléhají zákonem stanoveným postupům, včetně zapojení veřejnosti a dotčených orgánů. [8]

2.1.2 Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon (nový) a změny v územním plánování

Od 1. července roku 2024 vstoupí v platnost novelou odložený nový stavební zákoník, který zavádí řadu důležitých změn v oblasti územního plánování. Zákon přináší nové přístupy a postupy, které mají za cíl zefektivnit a modernizovat procesy spojené s územním rozvojem. Jedním z hlavních cílů je dosažení větší preciznosti, odbornosti a kvality péče o všechny dotčené hodnoty. [2]

Vyjímající se změny oproti starém stavebnímu zákonu: [11]

- nový nástroj územního plánování – Politika architektury a stavební kultury
- upuštění od politiky územního rozvoje a přenesení na územní rozvojový plán
- stanovení podrobnosti územně plánovací dokumentace
- regulačním plánem nelze nahradit povolení záměru a nelze ho vydat na úrovni kraje
- výjimky z požadavků na výstavbu a na využití území si mohou určit obce
- zavedení nezávazných lhůt pro pořízení (pořádkové)
- zrušení zkráceného postupu pořizování změny územního plánu
- zrušení ÚPD pouze v případě současného přijetí nové
- pozbytí účinnosti ÚPD nejpozději 31. 12.2028, pokud byla schválena před 1. 1. 2007
- zpracování vybraných částí ÚPD jednotným standardem
- u obcí bez ÚP je do 4 let nutné vymezit zastavěné území
- zrušeny stavební uzávěry starších 13 let
- platnost stavební uzávěry 6 let
- podrobnější úprava plánovací smlouvy

2.1.3 Vyhlášky stavebního zákona

2.1.3.1 Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti

„Podrobněji upravuje náležitosti obsahu územně analytických podkladů, obsahu územně plánovací dokumentace, včetně náležitostí dokladů spojených s jejich pořizováním, vyhodnocením vlivů na udržitelný rozvoj území a aktualizací územně plánovací dokumentace, a podkladů pro evidenci územně plánovací činnosti. Tato vyhláška dále upravuje podrobnosti jednotného standardu územně plánovací dokumentace.“ [3]

2.1.3.2 Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území

„Stanoví obecné požadavky na využívání území při vymezení ploch a pozemků, při stanovování podmínek jejich využití a umísťování staveb na nich a rozhodování o změně stavby a o změně vlivu stavby na využití území.“ [4]

2.1.4 Zákon 20/1987 Sb., o státní památkové péči

Účelem zákona je ochrana a péče o kulturní památky, které tvoří nedílnou součást kulturního dědictví České republiky. Tento zákon stanovuje pravidla pro identifikaci, evidenci, ochranu, využívání a obnovu kulturních památek, a to s cílem zachovat jejich historickou, uměleckou a vědeckou hodnotu pro současné i budoucí generace. Zákon rovněž upravuje práva a povinnosti vlastníků kulturních památek a stanovuje roli a pravomoci státních orgánů a institucí při výkonu památkové péče. [5]

2.2 Nemovitá kulturní památka

Nemovitá kulturní památka podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, je nemovitost nebo její část, která je významná z hlediska historického, uměleckého, vědeckého nebo jiného kulturního dědictví. Může jít o budovy, stavby, parky, zahrady, archeologické nálezy a další objekty, které mají kulturní hodnotu.

Vyhlášení nemovité kulturní památky provádí Ministerstvo kultury České republiky na základě návrhu, který může podat jakýkoli právní nebo fyzický subjekt. Ministerstvo kultury návrh posoudí a před prohlášením si vyžádá vyjádření od krajského úřadu a obecního úřadu ORP. Po vydání rozhodnutí je nemovitá kulturní památka zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky, který spravuje Národní památkový ústav.

Prohlášení objektu za nemovitou kulturní památku s sebou přináší i specifické povinnosti pro vlastníka, zejména povinnost pečovat o památku a konzultovat s příslušnými orgány jakékoliv zásahy, které by mohly ovlivnit její stav a hodnotu. [5]

2.3 Vesnická památková zóna a podmínky prohlášení

Vesnická památková zóna je území v obci, které bylo vyhlášeno za památkově chráněné kvůli svému historickému, architektonickému nebo urbanistickému významu. Zóna obvykle zahrnuje soubor venkovských staveb a jejich okolí, které společně vytvářejí hodnotný a autentický obraz historického vesnického osídlení. Cílem vyhlášení je ochrana a uchování charakteristického vzhledu a struktury vesnické zástavby, stejně jako zachování historických stavebních technik a materiálů.

Návrh na vyhlášení památkové zóny posuzuje Ministerstvo kultury a vyjadřuje se k němu krajský úřad a obecní úřad ORP. Vlastníci nemovitostí nacházejících se ve vesnické památkové zóně jsou povinni dodržovat specifická pravidla týkající se úprav a údržby těchto nemovitostí, aby nedošlo k narušení historického a kulturního rázu zóny. Od roku 2014 vyhlašuje Ministerstvo kultury památkové zóny opatřením obecné povahy. Vesnické zóny prohlášené před tímto datem byly provedené vyhláškou Ministerstva kultury 249/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny. [12]

Rozdíl mezi vesnickou památkovou rezervací a vesnickou památkovou zónou je mnohdy velmi malý. Hlavní odlišností bývá zpravidla ucelenost architektonického obrazu a stav dochovaných budov.

V ČR je v současnosti 215 vesnických památkových zón. [15] Nejbližším příkladem je VPZ Stráž u Domažlic. Tato památková zóna byla vyhlášena v roce 1995. Důvodem byla zachová tradiční zástavba středověkých usedlostí podél místní komunikace. V roce 2020 oslovilo zastupitelstvo obce Ministerstvo kultury s žádostí o zrušení VPZ. Podnětem byla petice občanů, které zóna omezovala. Odpověď Ministerstva kultury byla následující: [13]

„Po prostudování podkladů a uvážení všech skutečností, místním šetření a po odborné konzultaci s Národním památkovým ústavem, který provedl podrobné prověření situace a vyhodnocení ve vztahu k rozsahu a předmětu ochrany VPZ Stráž, včetně výkonu státní správy, Vám Ministerstvo kultury sděluje, že nesouhlasí se zrušením vesnické památkové zóny Stráž.“ [10]

„Smyslem vyhlášení VPZ Stráž je zajistit, aby v rámci jejích hranic bylo chráněno prostředí sídla jako celku a aby stavby v tomto území respektovaly historický charakter daného sídla. Jednotlivé stavební akce v území památkové zóny jsou proto posuzovány v územním kontextu, tedy dle svého působení na prostředí plošně chráněného území.“ [10]

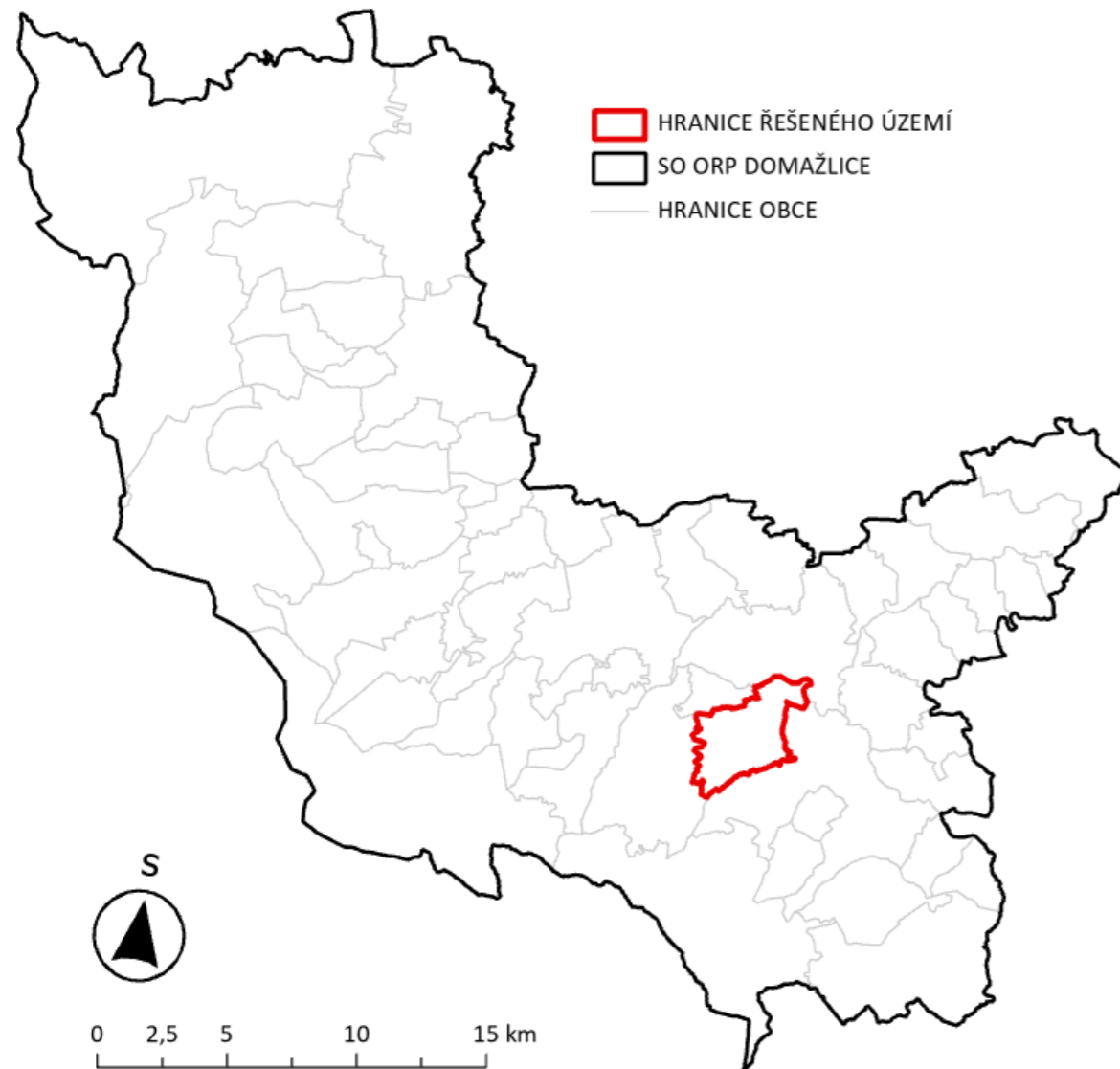

Obrázek 5: Hranice VPZ Stráž, ortofotomapa

3 Analytická část

3.1 Charakteristika širšího území

Obec Kout na Šumavě leží ve správním obvodu ORP Domažlice. S rozlohou 76 315 ha se řadí tento obvod na čtvrté místo, co se rozlohy týče, v Plzeňském kraji. Jedná se o pohraniční oblast, která rovněž sousedí s čtyřmi dalšími ORP Plzeňského kraje (Klatovy, Horšovský Týn, Tachov a v menší míře Přeštice). Na západě pak území sdílí hranici se Spolkovou republikou Německo. ORP Domažlice zahrnuje 139 katastrálních území a 58 obcí. Z těchto obcí má pět statut města (Bělá nad Radbuzou, Domažlice, Hostouň, Kdyně a Poběžovice). Kout na Šumavě (kód katastrálního území: 671231) sdílí hranice se 4 obcemi, Kdyně (664677), Spáňov (752771), Zahořany (789925) a Mrákov (700070). Kdyně je zároveň obcí s pověřeným obecním úřadem. [19]

Obrázek 6: Řešené území v rámci SO ORP Domažlice

3.1.1 Přírodní podmínky

Širší okolí obce se rozprostírá ve zvlněném pahorkatinném prostředí krajinných vedut. Za zmínku stojí vrch Koráb (775 m n. m.), Škarman (680 m. n. m.) a Rýzmbek (665 m n. m.), jenž jsou součástí Švihovské vrchoviny, a tyčí se nad nedalekým městem Kdyně. Nejvyšším vrcholem pozorovatelným z řešeného území obce je Čerchov (1042 m n. m.), nejvyšší bod pohoří Český les. Nejbližší velkoplošné hraněné území je CHKO Český les, vyhlášené v roce 2005

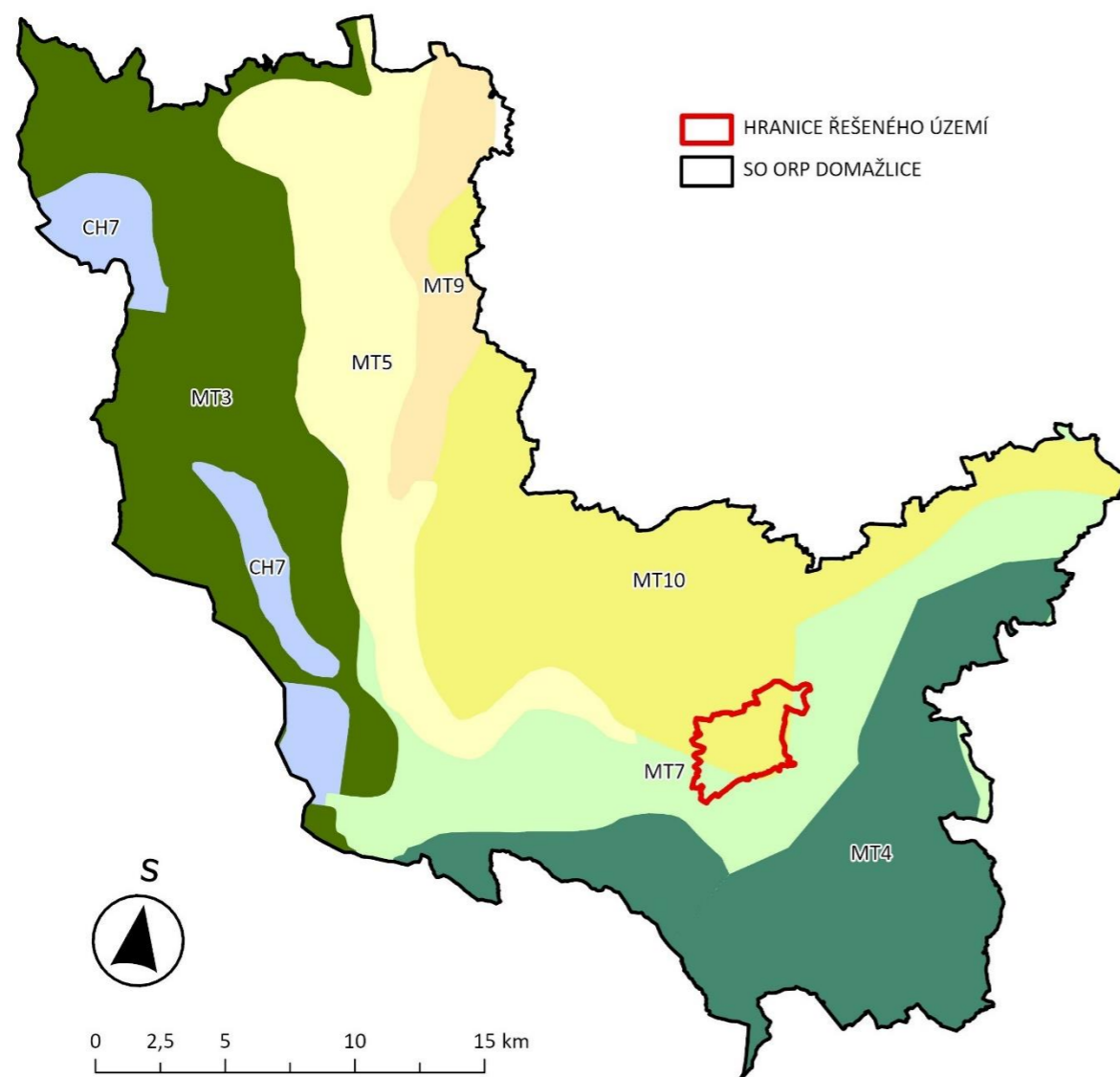
Dle bioregionálního členění ČR leží tato oblast na hranici Tachovského, Českoleského a Branžovského bioregionu. Krajinně v okolí obce Kout na Šumavě dominují pole, louky a lesy. Z celkového území ORP Domažlice převažuje zemědělská půda s 49,8 % a lesní pozemky s 41,9 %.

Tabulka 2: Prvky ochrany území (viz. výkres širších vztahů)

Regionální biocentrum	Regionální biokoridor	Přírodní park	Přírodní památka	Přírodní rezervace	Osa nadregionálního biokoridoru
RB 1042 Herštýn	RK 221	PPK Branžovský hvozd	PP Hora	PR Netřeb	K 104 - Královský hvozd
RB 1043 Svatý Václav	RK 220	PP Český les – Domažlice	PP Mlýneček	PR Herštýn	-
RB 1044 Spálený Mlýn	RK 2030	PP Zelenov	-	-	-
RB 1050 Zelenov	RK 216	-	-	-	-
RB 3021 Smolovský rybník	RK 2033	-	-	-	-
RB 3022 Koráb	RK 2035	-	-	-	-
RB 0002 Za Mlýnečkem	RK 217	-	-	-	-

3.1.1.1 Klimatické podmínky

Na území SO ORP Domažlice se střídá hned několik klimatických oblastí, z nichž nejpodstatnější část tvoří (dle klimatické regionalizace E. Quitta, 1971) region MT10, jež v největší míře zasahuje do území obce. Severní část SO ORP Domažlice pokrývají klimatické oblasti mírně teplé MT 5, MT 7, MT 9 a MT 10. Ty jižněji a výše položené poté MT 3 a MT 4. V blízkosti státní hranice, na vrcholcích Českého lesa, se následně objevuje také klimatická oblast CH7, jenž nám označuje oblast chladnou. Průměrná roční teplota se zde pohybuje okolo 6 °C a průměrné roční srážky se pohybují mezi 500–600 mm. Takové množství srážek je pro místní podmínky nadprůměrné, což značí, že pohoří Český les zde tvoří mírný srážkový stín. [34]

Obrázek 7: Klimatické oblasti v SO ORP Domažlice

3.1.1.2 Geologie, geomorfologie a půdní podmínky

Z geomorfologického hlediska se území dělí do tří hlavních oblastí. Na západě a severu dominuje Českoleská oblast, na jihu do území částečně zasahuje Šumavská oblast a na východě se nachází okrajově Plzeňská pahorkatina.

V okolí řešeného území se nacházejí dva dobývací prostory. Lom tisoová, který leží na hranici řešeného území a bývalý lom Smržovice necelých 7 km od obce. Geologické složení v SO ORP Domažlice se převážně skládá z proterozoických hornin assytského zvrásnění, jako jsou břidlice, fylity, svory a pararuly. Na západním okraji se nachází horninová stavba jednotvárné série moldanubika, která zahrnuje svorové ruly, pararuly a migmatity. Dále se v menší míře vyskytují diority, gabra, částečně metamorfované vulkanické horniny a žuly.

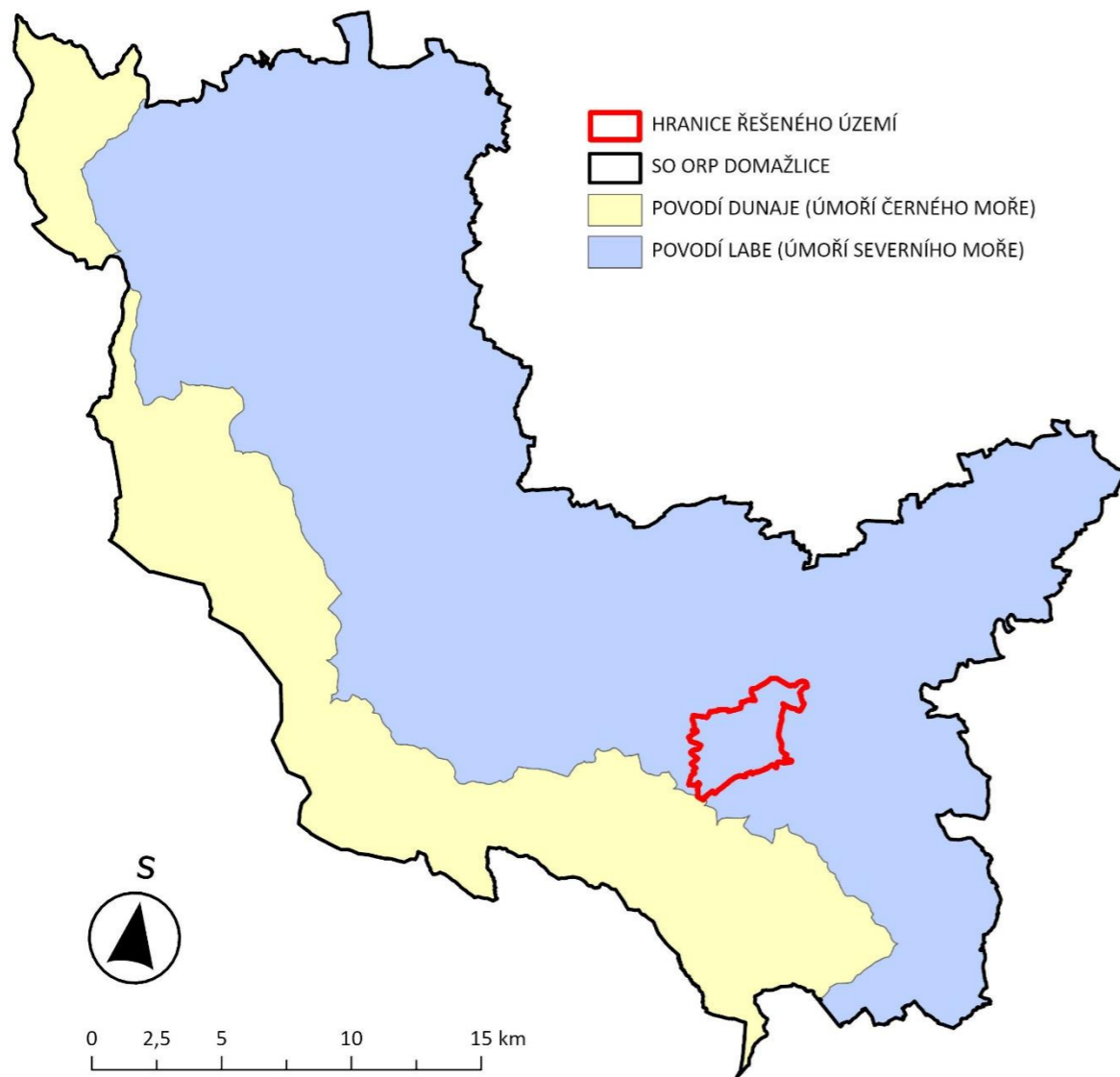
Z pedologického hlediska jsou nejčastěji přítomné půdní typy kambizem, pseudoglej a luvizem. Půdní struktura je převážně hlinitopísčítá nebo písčitohlinitá. Zemědělství hraje klíčovou roli v této oblasti a má významný podíl na formování místní krajiny.

Většina SO ORP Domažlice vykazuje vysoký koeficient ekologické stability. Toto území je charakterizováno významným podílem lesů, trvalých travních porostů a dalších stabilních ploch, což vede k průměrné hodnotě koeficientu ekologické stability obcí dle Míchala 1,86 (2023). Jedná se tedy průměrně o vcelku vyváženou a přírodě blízkou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

3.1.1.3 Hydrologie

V blízkosti řešeného území se nachází hranice dvou úmoří (Černé moře, Severní moře) a dvou povodí I. řádu (Dunaj a Labe). Největší vodní toky odvádějící vodu z okolní krajiny jsou říčka Zubřina, pramenící v Českém lese, která následně protéká Domažlicemi a její pravý přítok Zahořanský potok. Zubřina pokračuje ve svém toku až k řece Radbuze, která teče až do krajského města Plzně.

Vodní plochy v širším území jsou tvořeny výhradně rybníky, které slouží jako vodohospodářská zařízení zlepšující retenci vody v krajině a zároveň zvyšující rekreační potenciál této oblasti. Tyto rybníky přispívají k vytváření esteticky přitažlivého charakteru krajiny a mají také ekonomický význam, zejména v souvislosti s chovem ryb. Záplavová území jsou určena podél řeky Radbuzy a částečně také u říčky Zubřiny. Největší povodňové problémy se vyskytují převážně v intravilánech měst a obcí, které leží v blízkosti těchto toků. Jedno z protipovodňových zařízení bylo vybudováno u říčky Zubřiny, konkrétně v Domažlicích, kde došlo ke zvýšení kapacity toku.

Obrázek 8: Hranice povodí I. řádu v SO ORP Domažlice

3.1.1.4 Zeleň a lesy

Lesnatost SO ORP Domažlice činí téměř 42 %, což je vyšší hodnota než průměr pro Českou republiku, který je přibližně 37 %. Na lesnatosti se v regionu značně podepsala kůrovcová kalamita, která lesy postihla v nemalé míře mezi roky 2018–2022. I přes relativně zachovalou krajinu s kopcovitým reliéfem je diverzita místní zeleně poměrně omezená. Jehličnaté stromy dominují pouze ve rozsáhlejších lesních porostech, zatímco v ostatních oblastech převažují listnaté stromy. Smrky a modřiny jsou zastoupeny v podobném poměru a vytvářejí rozsáhlé celky, kde se mísí s listnatými dřevinami. Lesní hospodářství je v péči Lesů ČR i soukromých vlastníků. Zhruba 80 % lesních ploch je využíváno pro hospodářské lesnictví, zbytek je vyhrazen pro ochranu a speciální účely, například celé území přírodního parku Zelenov. [27]

3.1.2 Charakter území z hlediska ekonomické funkce a lidské činnosti

Domažlicko je především zemědělsky orientováno, s rozsáhlými zemědělskými plochami a hospodářstvím zaměřeným na pěstování obilovin, chov dobytka a další zemědělské činnosti. Zemědělství hraje důležitou roli v obživě místního obyvatelstva a ekonomice regionu.

Kromě zemědělství má oblast také průmyslovou a řemeslnou tradici. Nachází se zde několik průmyslových zón, které podporují rozvoj různých odvětví, jako je strojírenství, potravinářství, dřevozpracující průmysl a další. Ty největší průmyslové závody jsou soustředěny do velkých obcí, například do města Kdyně. Přibližně polovina obyvatel území je ekonomicky aktivních. Míra nezaměstnanosti se udržuje dlouhodobě pod 3 %, k 31. 12. 2023 je tato hodnota 2,86 %. [19]

Turistický potenciál oblasti se zakládá na přírodní krásě, kulturním dědictví Chodska a vzdálenosti od státních hranic. Region nabízí možnosti pro turistické aktivity, jako je pěší turistika, cykloturistika, rybaření a další outdoorové aktivity. Turisté mohou navštívit historické památky (městská památková rezervace Domažlice, vesnická památková zóna Stráž) a tradiční lidové festivaly (Chodské slavnosti). Tato různorodost přispívá k rozvoji a poskytuje obyvatelům možnosti zaměstnání, podnikání a rekreace.

3.1.3 Sociodemografické údaje

K 31. 12. 2023 žilo v SO ORP Domažlice 40 840 obyvatel (6,7 % obyvatel kraje), z toho 20 069 mužů a 20 771 žen. Největší počet obyvatel zaznamenala oblast na počátku 20. století, kdy bylo přítomno téměř 72 000 obyvatel. Po druhé světové válce byl zaznamenán úbytek téměř na polovinu, a to kvůli odsunu německého obyvatelstva. Odsun zapříčinil i zánik některých obcí. Počet je obyvatel je od té doby stabilizovaný s mírnými náznaky růstu. Hustota obyvatelstva činí 53,5 obyv./km².

Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel SO ORP Domažlice, k 31. 12.

Rok	1869	1910	1930	1950	1970	2001	2011	2023
Počet obyvatel	67 724	71 748	67 896	40 451	38 195	39 243	40 314	40 840

Populace zde postupně stárne, index stáří se do roku 2021 zvyšoval a průměrný věk obyvatel rostl. Během posledních deseti let se index stáří zvýšil o 20,0 na hodnotu 134,3. Průměrný věk mužů se zvýšil z 40,4 let na 42,0 let a u žen z 42,7 let na 44,1 let. [19]

Před rokem 2022 byli nejpočetnější skupinou cizinců Vietnamci, následováni Slováci, Ukrajinci a Němci. V současnosti jsou nejpočetnější skupinou Ukrajinci.

3.1.4 Stavebně historický vývoj osídlení

Domažlicko bylo osídleno již ve 13. století před naším letopočtem, což dokládají nálezy mohyl z doby bronzové v lesích severně od Domažlic. Vznik tohoto osídlení sehrál klíčovou roli v počátcích knížectví Přemyslovců. V 9. a 10. století, kdy se začala formovat česká státní hranice, se utvořilo hradiště Tuhošť, které dalo jméno celému tehdejšímu kraji a dodnes se odráží v německém názvu města Domažlice, Taus. Toto významné slovanské hradiště, tehdy ležící u vsi Smolov, sloužilo jako strategický bod pro knížectví a umožňovalo kontrolu nad neklidnou pohraniční oblastí a obchodní stezkou, která spojovala Prahu s řezenským (Regensburg) regionem v Bavorsku. Během 11. století se administrativní a ochranná role postupně přesunula ze zanikající Tuhoště do Domažlic, o nichž se poprvé zmiňuje Boleslav II. v popisu listiny z roku 993.

Ve 13. století, za vlády českého krále Přemysla Otakara II., se Domažlice staly opevněným královským městem s hradbami. Součástí města byl i královský hrad, jehož purkrabí hájili zájmy české koruny v tomto významném a odlehlém koutu Českého království. V tomto období se objevují první zmínky o okolních vesnicích a osadách.

Obrázek 9: Müllerovo mapa Čech, rok 1720 [26]

Pozornost Chodsku věnovali i Lucemburkové, pro které Domažlicko představovalo zastávku na rytířské cestě za hranice. V období pozdní gotiky a renesance se Domažlice začaly formovat do své dnešní podoby. V centru města byla vybudována věž ke kostelu, která se stala nezaměnitelnou dominantou celého Chodska.

Za vlády Habsburků však Domažlicko zaznamenalo úpadek, bylo drancováno vojsky a povstáními. V 17. až 19. století městské opevnění zaniklo. Až ve druhé polovině 19. století, díky snahám českých obrozeneckých spisovatelů, se slavná historie Chodska vrátila zpět do povědomí. Domažlicko se stalo vyhledávaným cílem milovníků historie a turistů. Důležitým faktorem byly také významné šlechtické rody, která se zde starala o svoje panství. Tento trend vrcholil v první polovině 20. století a byl přerušen až druhou světovou válkou.

V druhé polovině 20. století byla provedena, díky rozvoji průmyslové a zemědělské výroby, modernizace vzhledu větších obcí, zejména výstavbou panelových sídlišť a JZD. Od 90. let 20. století, kdy byla opět otevřena česko-bavorská hranice, může Domažlicko opět těžit ze své výhodné polohy.

3.1.5 Urbanistický charakter sídel

Sídla v nejbližším okolí obce Kout na Šumavě mají převážně venkovský charakter s ohledem na svou polohu v krajině. Urbanistický charakter těchto sídel je často ovlivněn historickými a tradičními prvky, které narušuje nevzhledná výstavba z druhé poloviny 20. století. Nachází se zde převážně menší vesnice a osady s rozptýlenou zástavbou, které respektují terénní podmínky a přirozené prostředí. Domy jsou často samostatně stojící, obklopené zahradami a poli s ornou půdou. Sídla jsou uspořádána kolem návsi nebo centrálního prostranství. Architektura nejstarších domů je často tradiční, s využitím přírodních materiálů a regionálních stavebních prvků. Urbanistický charakter těchto sídel přispívá k zachování tradičního venkovského životního stylu a příjemnému prostředí pro obyvatele. [27]

Domažlice, hlavní sídlo regionu, se vyznačují středověkým jádrem s úzkými uličkami a malebným náměstím. Zde se nachází také významné historické památky, jako je kostel Nanebevzetí Panny Marie s charakteristickou věží, která dominuje nad městem, nebo Chodský hrad.

3.1.6 Dopravní infrastruktura

3.1.6.1 Silniční doprava

Dopravní infrastruktura je na Domažlicku dobře vyvinutá a zajišťuje spojení mezi jednotlivými sídly a okolními regiony. Nejdůležitějšími dopravními tepnami jsou silnice I/22 (Vodňany – Strakonice – Klatovy – Kdyně – Domažlice) a silnice I/26, která spojuje hraniční přechod Folmava, ležící východně od města Domažlice, s krajským městem Plzní. Hraniční přechod Folmava je z hlediska mezinárodní dopravy jedním z nejméně frekventovaných přechodů na státní hranici mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo. Zároveň tato komunikace zajišťuje napojení na trasu dálnice D5 (E50) (Praha – Plzeň – Rozvadov – Nürnberg), která probíhá severně od SO ORP Domažlice. Další důležitý hraniční přechod se nachází u obce Všeruby na silnici II/184 vedoucí ze Kdyně. [27]

Malé obce jsou mezi sebou propojeny silnicemi III. třídy. Tyto komunikace se často liší kvalitou povrchu. Silnice I/22 má být v budoucnu odkloněna mimo centrum města Domažlice, což uleví dopravní situaci a zlepší kvalitu ovzduší ve městě.

Co se týče veřejné dopravy, je v celém SO ORP Domažlice k dispozici autobusová doprava, která zajišťuje přepravu cestujících mezi jednotlivými obcemi a městy v okrese. Autobusové linky jsou propojeny se sítí regionálních a meziměstských linek.

3.1.6.2 Železniční doprava

V širším území můžeme narazit na dvě důležitá železniční spojení. Jedná se o mezinárodní trať č. 180 (Plzeň – Domažlice – Furth im Wald) a vnitrostátní trať č. 185 (Domažlice – Janovice nad Úhlavou). Druhá zmíněná trasa je specifická svými směrovými oblouky velkých průměrů, vedoucích po vrstevnicích. Železnice byly vybudovány v druhé polovině 19. století. Na území SO ORP Domažlice se dále nachází trať č. 182 (Staňkov – Pobežovice) a trať č. 184 (Domažlice – Pobežovice – Bor – Tachov – Planá). Tyto tratě nejsou elektrifikovány. [27]

Trať č. 180 čeká v nejbližších letech velká modernizace, která bude zahrnovat úpravu trasy, přechod z jednokolejné na dvojkolejnou trať a elektrifikaci. Po takovémto zásahu bude splňovat rychlostní potřeby dnešních souprav.

3.1.7 Technická infrastruktura

Na území SO ORP Domažlice mají ve správě zásobování pitnou vodou tyto společnosti: Chodské vodovody a kanalizace Domažlice a.s.; Vodovody a kanalizace Kdyně, a. s. a PRAVES, s. r. o. Hlavním zdrojem pitné vody pro obce bez vlastních zdrojů je vodní nádrž Nýrsko.

Elektrická energie je přenášena pomocí distribuční soustavy s napětím 110 kV, jejíž transformační uzly se nacházejí v Chrastavicích u Domažlic (110/22 kV) a ve Kdyni (110/22 kV). Distribuční uzly této soustavy jsou napájeny transformací z vyššího napětí 400/220/110 kV v Přešticích, spadající pod správu ČEZ Distribuce, a.s. [27]

Zemní plyn je dopravován pomocí vysokotlakých plynovodů. Pro oblasti bez plošné plynofikace slouží jako alternativa propan-butan, který je distribuován v ocelových tlakových nádobách.

V oblasti telekomunikačních zařízení jsou klíčovými vysílači Domažlice – Vraní vrch a Kdyně – Koráb, které zajišťují radioreléové vysílání. Optické kabely jsou převážně spojeny s regionálním centrem v Domažlicích, odkud vedou směrem k Čerchovu, České Kubici, Kdyni – Pocinovicím a Horšovskému Týnu. Většina území je pokryta signálem mobilních operátorů, s výjimkou zalesněných oblastí blízko hranic.

Sběr a likvidace odpadů z celého správního obvodu probíhá na dvou skládkách: jedna je v Lazcích u Horšovského Týna (provozována společností Lazce GIS s.r.o.), druhá pak v Libkově (spravovaná městem Kdyně). Další skládky na území se nachází řada bývalých uložišť, například stavební sutě.

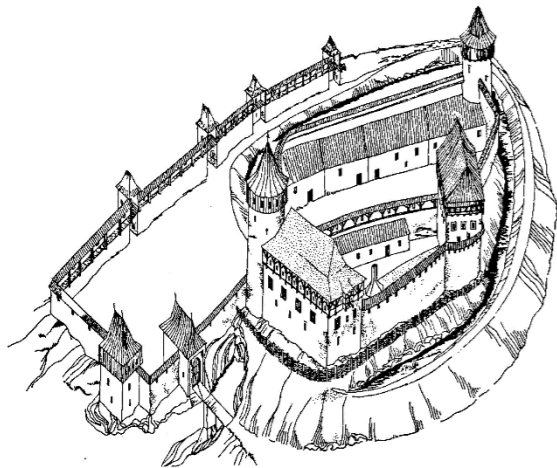
Obrázek 10: Rozhledna Koráb (775 m n. m.), v pozadí město Kdyně a obec Kout na Šumavě

3.2 Historický vývoj sídla

- Počátky obce a první zmínka -

Chceme-li najít nejstarší stopy osídlení na území dnešní obce, musíme se vydat na vrch Rýzmbek ještě před vznikem středověkého hradu v druhé polovině 13. století. Na tomto vrchu již dříve existovalo opevněné sídliště či dokonce hradiště z pozdní doby bronzové, tedy z mezidobí

1650-1250 před naším letopočtem. Středověký hrad Rýzmbek, centrum stejnojmenného panství byl založen v druhé polovině 13. století.

Obrázek 11: Přibližná podoba hradu Rýzmbek, 15. století

První písemná zmínka o obci se váže k roku 1441, kdy Jorg Heuraus, pfejr v Mitterfelsu, píše bavorskému vévodovi Albrechtu III. o vyloupení vsi Küt (Kout) pod Rýzmbekem posádkou hradu Klenová. V českých pramenech se první zmínka o obci objevuje

v roce 1544. Jednalo se o zápis v deskách zemských. V zápise, jež se týkal společného dědictví bratrů Jana a Václava Vojslava z Branišova po otci a jejich předcích, je nastíněna tehdejší dědina a mlýn. Právě jejich otec, Mikuláš Vojslav z Branišova, je prvním známým majitelem Kouta. Ke zmínce o dvorci nebo tvrzi zde nedochází, tudíž je možné pouze předpokládat, že k vystavění koutské tvrze dochází právě za Václava. Na konci 16. století se poprvé dozvídáme o rozlišení mezi Novým Dvorem a Starým Dvorem. [9]

- Rozvoj vsi po zničení Rýzmbeka -

Po úmrtí Václava Vojslava z Branišova se Kout dostává do vlastnictví Jiřího z Gudštejna. Hrabě Jiří byl současně majitelem rýzmberského panství, které úspěšně sloučil s tím koutským. Jindřich Burjan, který ho následoval, byl posledním vlastníkem Rýzmbeka, který se alespoň příležitostně zdržoval na hradě. Jeho dědici již tehdy spravovali rýzmberské panství z tvrze v Koutě. Roku 1648 byl hrad Rýzmbek zničen a zapálen švédskými vojsky. Od té doby jsou zde pouze ruiny.

V roce 1651 se v údajích soupisu poddaných podle víry dozvídáme, že ve vsi Kaut (Kout) žilo 114 obyvatel. Současně se zde píše o části obce Starý Dvůr, a o třech mlýnech s konkrétním názvem (Váchalovský, Bílý a Podhrázský). V údajích berní ruly roku 1654-1655 je zmíněno, že se obec skládala ze 14 selských gruntů a 11 chalup. Na místě dnešní odbočky na obec Mrákov dokonce existovala víska Brandejs (4 chalupy), která byla v průběhu let pohlcena rostoucí vsí.

V odhadu panství z roku 1676 se poprvé objevuje záznam o pivovaru ve spojení s tvrzí, ovčíně ve Starém Dvoře, krčmě u tvrze, či panské kovárně. Existoval již i Novodvorský rybník (Bílka). Nebyly zde opomenuty ani okolní vrchy a lesy, nesoucí si stejný název do současnosti (Škarman). Ve stejném roce získal panství Wolf Maxmilián Lamingen, na Chodsku přezdívaný Lomikar. Osoba Lomikara je spojena zejména s bojem o bývalá chodská privilegia. Lamingen položil základy pro koutsko-trhanovské panství a nedlouho před svojí smrtí v roce 1696 založil ve Kdyni nejstarší textilní manufakturu v Čechách (později Kdyňské přádelny). [9]

Obrázek 12: Kout (Kauth), Nový Dvůr (Neuhof) a Rýzmbek (Risenberg) na mapě panství, rok 1760 [24]

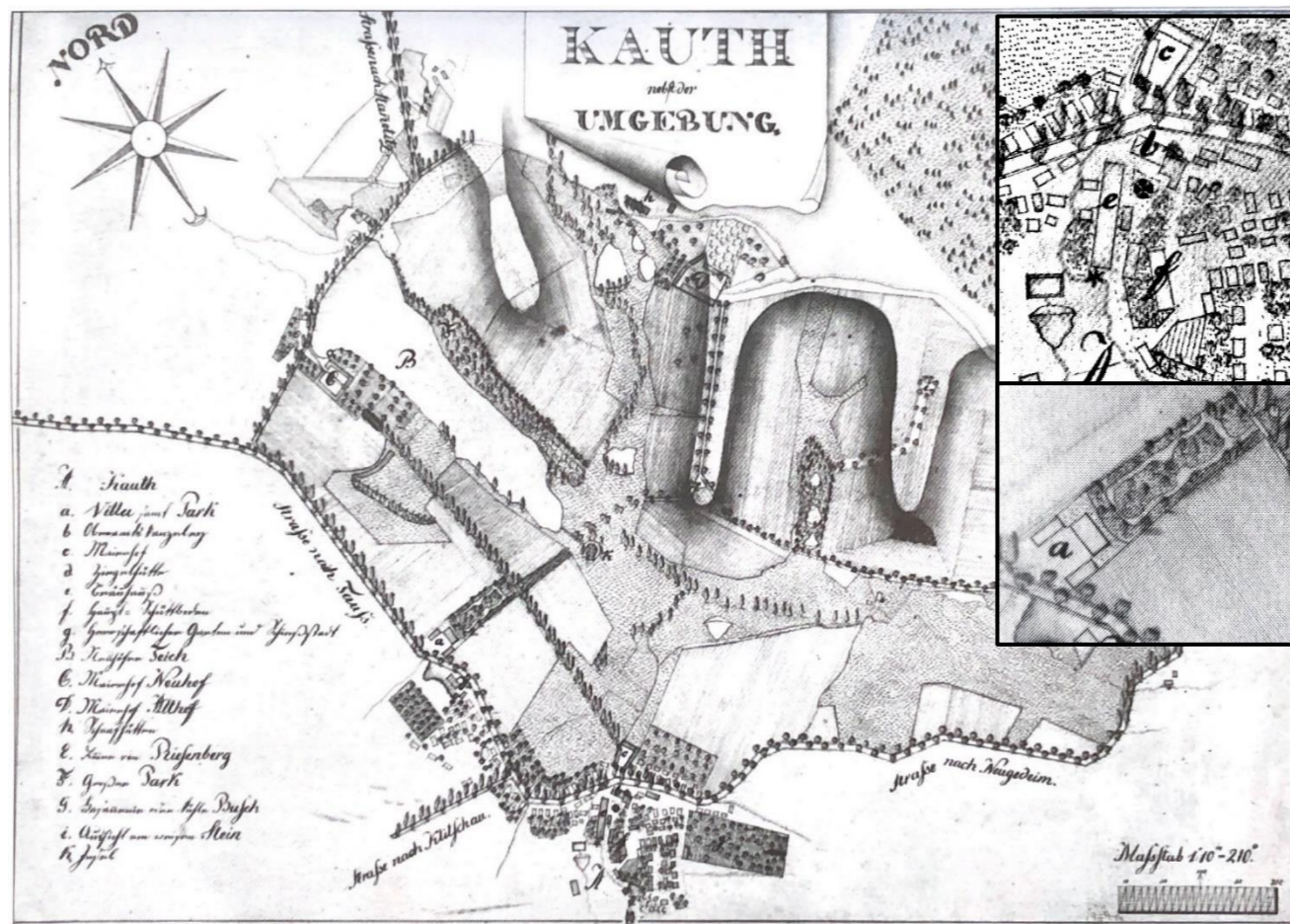

Obrázek 13: I. vojenské mapování – josefské, 1764-1768

- Čtvrt tisíciletí se Stadiony -

O skutečný rozkvět obce se zasloužila hlavně hraběcí rodina Stadionů. Hrabě Jiří Jindřich, svobodný pán ze Stadionu, děkan a kanovník kapituly ve Würzburgu, koupil toto panství roku 1697. Tento rod vlastnil koutsko-trhanovský velkostatek po dobu neuvěřitelných 248 let. Se správní funkcí rodu Stadionů se spojovala i jistá výjimečnost staveb, které v řešeném území vznikaly.

V roce 1704 založil kapli sv. Jana Nepomuckého, jejíž zdivo je dosud obsaženo v části kostela sv. Jiří. V roce 1736 byl na velkostatku zřízen farní pivovar a lihovar pro hospodářské účely. V letech 1794-95 byla postavena škola (stará škola), která se nacházela v blízkosti panské sýpky. V letech 1817 až 1824 nechal hrabě Jan Filip František Stadion postavit skromný zámek na severním okraji vsi.

Obrázek 14: Mapa Kouta, první polovina 19. století – po pravé straně přibližné významné budovy označené abecedně a – zámek v nejstarší půdorysné podobě, b – tvrz, c – panský dvůr, f – sýpka, e – pivovar [9]

Obrázek 15: Obec Kout (vlevo), osada Starý Dvůr (vpravo dole) a osada nový Dvůr (vpravo nahoře) Císařské otisky stabilního katastru, 1838

Se vznikem obecní samosprávy vzniká v roce 1850 také samostatná politická obec Kout, skládající se ze vsi Kout a osad Starý Dvůr, Nový Dvůr a Podzámčí. V druhé polovině 19. století byl v obci zřízen poštovní úřad, založen sbor dobrovolných hasičů, vystavena budova nové školy a zrušen Novodvorský rybník. V roce 1888 byla v Koutě dokončena železniční stanice na trati č. 185. V téže roce byla založena tělocvičná jednota Sokol Kout a o několik let později na místě tehdejší panské zahrady zvané „Střelnice“ postavena tělocvična. Rozvoj tkalcovského průmyslu v sousední Kdyni vedl k masivní výstavbě nových domů. Mnoho lidí našlo práci v přádelně ve Kdyni, což přispělo k ekonomickému rozvoji regionu. Tkalcovna však byla i v Koutě pod panskou zahradou, právě pod záštitou Kdyňské přádelny, až do roku 1870. Poté byla budova přeměněna na sirkárnu a po zbourání zde roku 1890 byla vystavěna vila ředitele panství. [23]

Největší historický požár zaznamenala obec v roce 1900, kdy popelem padlo 32 domů a chalup v místě bývalé obce Brandejs (tou dobou již součástí Kouta), směrem na Mrákov. Dle kroniky zde stávala jízďárna z druhé poloviny 18. století. Na císařských otiscích stabilního katastru z roku 1838 je k vidění rybníček na drobné návsi. Z oné mapy jasně vyplývá, že velkostatek i místní obyvatelé dbali na údržbu krajiny kolem sebe. Upravené cestičky lemované stromořadím, ovocné sady, rybníčky nebo altány s letohrádky byly rozprostřeny po celém řešeném území.

V roce 1908 založila hraběnka ze Stadionu opatrovnu pro děti nazvanou Filipinum a rok později byl na jižní straně Kouta vybudován hřbitov. Na hřbitově nechala postavit manželka Filipa Stadionu, posledního člena přímého rodu Stadionů, neogotickou hrobku pro jejich společné spočinutí. Po úmrtí Filipa Františka Stadionu (1909) byl Kout až do roku 1945 v majetku rodu Ryszczewskich a Schönbornů, potomků z přímého pokolení Stadionů. Hrobka však byla později přeměněna na kolumbárium a hrabě pohřben jinde. [9]

Od roku 1922 se užívá oficiální název Kout na Šumavě, jenž si obec zvolila, aby nedocházelo k záměně za jiný Kout, jichž je v Čechách bezmála deset. Za rekreací se lidé vydávali na vrch Rýzmberek, kde byl pod rozhlednou postaven hudební pavilon s tanečním parketem a čepovalo se zde koutské pivo.

Roku 1933, dle schematismu velkostatků v Čechách, stálo v obci 209 domů a žilo zde 1419 obyvatel. Obec měla k dispozici poštu, telegraf, železniční stanici, četnickou stanici, faru, 3 cihelny, 3 mlýny, pivovar, lihovar a 2 pily.

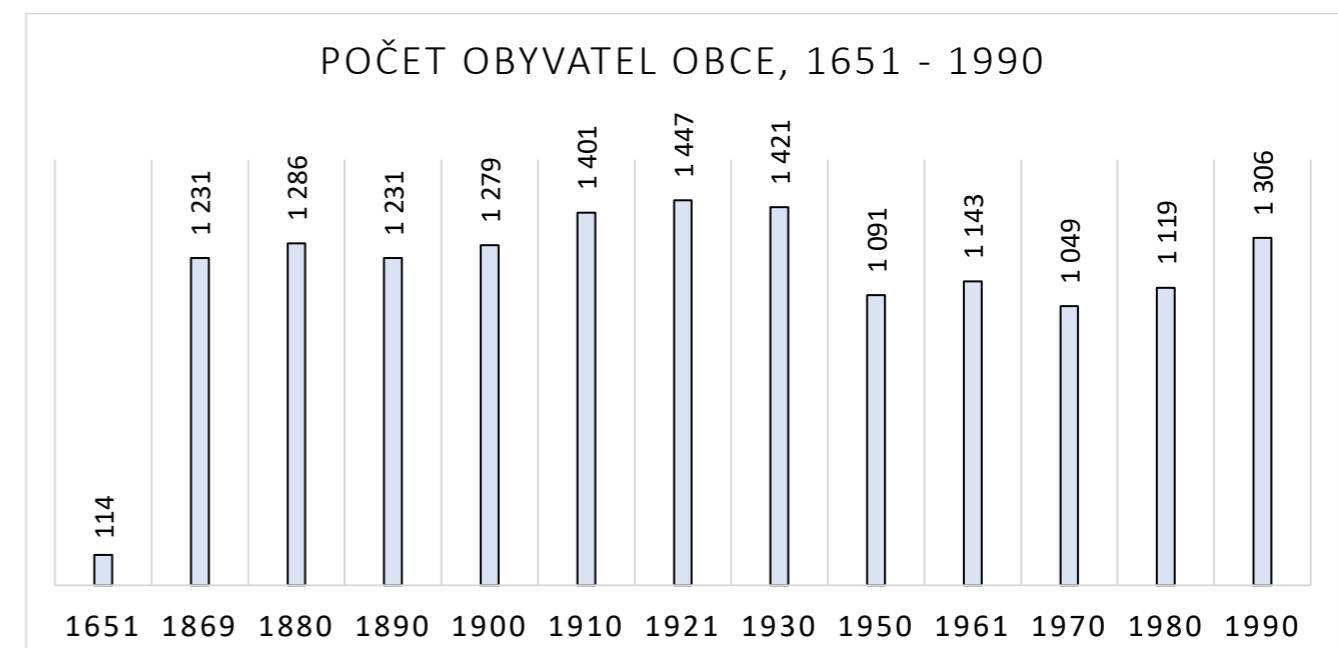
Obrázek 16: Pohled na Kout (1900), uprostřed vyniká budova školy, za ní Bílý mlýn, vlevo vrchnostenský dvůr a vpravo věž kostela

- Kout v druhé polovině 20. století -

Po druhé světové válce byl velkostatek na základě Benešových dekretů šlechtickému rodu odebrán. Odebrán byl ale také majetek ostatním obyvatelům německé národnosti, kteří byli donuceni k odsunu. Tři poválečné roky plné sporů o majetek byly však zastíněny událostmi 50. let. Již roku 1952 bylo v Koutě ustanoveno JZD III. typu (tj. stálé ustájení dobytka). V jihovýchodní východní části obce, mezi částí vsi V Lipkách a hřbitovem vyrostl také Státní statek STS – Kout na Šumavě.

Zřícenina hradu Rýzmberek s obcí Podzámčí byly v roce 1960 odděleny od správního území Kouta na Šumavě a předány pod správu města Kdyně. Naopak obec Spáňov byla pod správu obce přidána. Ve stejném roce bylo JZD Kout Na Šumavě spojeno s JZD Spáňov pod názvem JZD Svornost.

Podle sčítání lidu v roce 1961 měla obec Kout celkem 1 143 obyvatel. Z tohoto počtu žilo v osadě Nový Dvůr 58 obyvatel a v osadě Starý Dvůr 67 obyvatel. Celkový počet popisných čísel v obci byl 238, přičemž v Novém Dvoře jich bylo 11 a ve Starém Dvoře 12. V roce 1963 byl u Nového Dvora obnoven rybník Novodvorský rybník (Bílka). Významným letopočtem pro obec byl rok 1971, kdy došlo k vybudování přímé silnice spojující Domažlice a Kdyni (I/22), což vedlo k odvedení tranzitní dopravy z obce. Postupem času se původní odpor obyvatel proměnil v uznání a vděk. V stejném období bylo v obci vystavěno pět panelových domů, vzniká mohutnější areál JZD na západním okraji vsi a ze základní školy se přesouvá mateřská škola do samostatné budovy. Na počátku 80. let byla budova staré školy zbourána. [9]

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel mezi lety 1651–1990

- Novodobá historie obce -

Po událostech 17. listopadu 1989 dochází ke změnám a obnovení obecní samosprávy. Spáňov se na žádost vlastních obyvatel odpojil od Kouta na Šumavě a stal se samostatnou obcí. První územní plán byl přijat v roce 1995, druhý byl schválen v roce 2009 a třetí v roce 2020.

V letech 1998 a 1999 byly na místě původní staré školy postaveny nové bytové domy s čísly popisnými 315 a 316. Na místě bývalého činžovního domu, známého jako cihelna čp. 38 byly postaveny dva rodinné domy. Za obchodem Coop v horní části obce byly vyčleněny pozemky pro výstavbu domů. Nyní zde již většina domů stojí nebo je ve výstavbě. Bývalé STS Kout na Šumavě se rozdělilo mezi soukromé firmy. Budova bývalého sirotčince (Filipinum) byla po důkladné rekonstrukci předělána na šest bytů. V roce 2012 a 2013 byla kompletně zrekonstruována a modernizována budova mateřské školy, základní školy a hasičské zbrojnice. Budovám na „Střelnici“, jak se říká ploše původní koutské střelnice, se dostalo mezi lety 2011-2023 také rekonstrukce (tělocvična a restaurace). V letech 2011-2012 zde bylo také vybudováno víceúčelové hřiště s osvětlením a dětské hřiště. V roce 2015 byla dokončená dlouholetá snaha odkanalizovat celou obec. [9]

V mezidobí 2015–2019 byla opravena komunikace III/0222a, včetně chodníků a autobusových zastávek. Podobně byla o rok později renovována i budova a nástupiště železniční stanice.

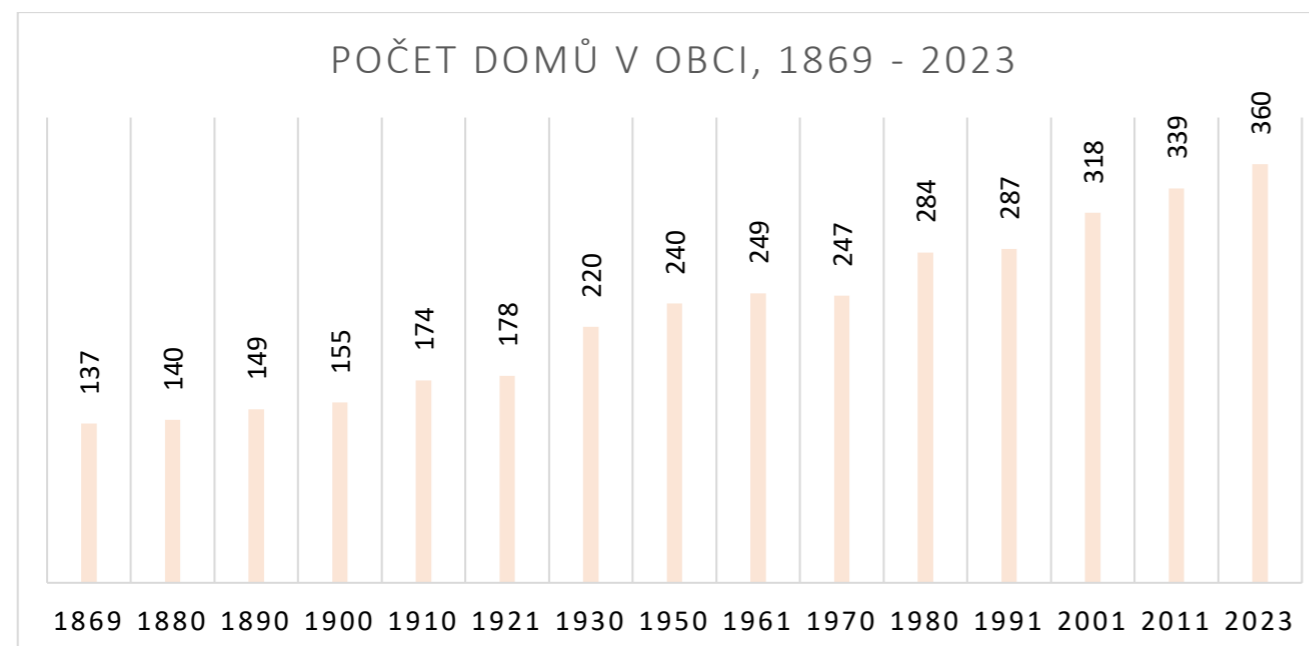
Obrázek 17: Letecký snímek obce Kout na Šumavě z roku 1946 [25]

Obrázek 18: Letecký snímek obce Kout na Šumavě z roku 1974 [25]

Obrázek 19: Letecký snímek obce Kout na Šumavě z roku 1992 [25]

Graf 2: Vývoj počtu domů v obci mezi lety 1869–2023

3.3 Stavby historicky formující území

V průběhu dějin hrály vrchnostenské budovy a sakrální stavby klíčovou roli. Tyto monumentální struktury nejen zastupovaly moc a autoritu, ale také formovaly sociální a kulturní život. Jejich umístění a vývoj měly zásadní dopad na uspořádání a identitu obcí, ovlivňující rozvoj obecních struktur, ekonomických aktivit a společenských tradic.

- Tvrz čp. 1 -

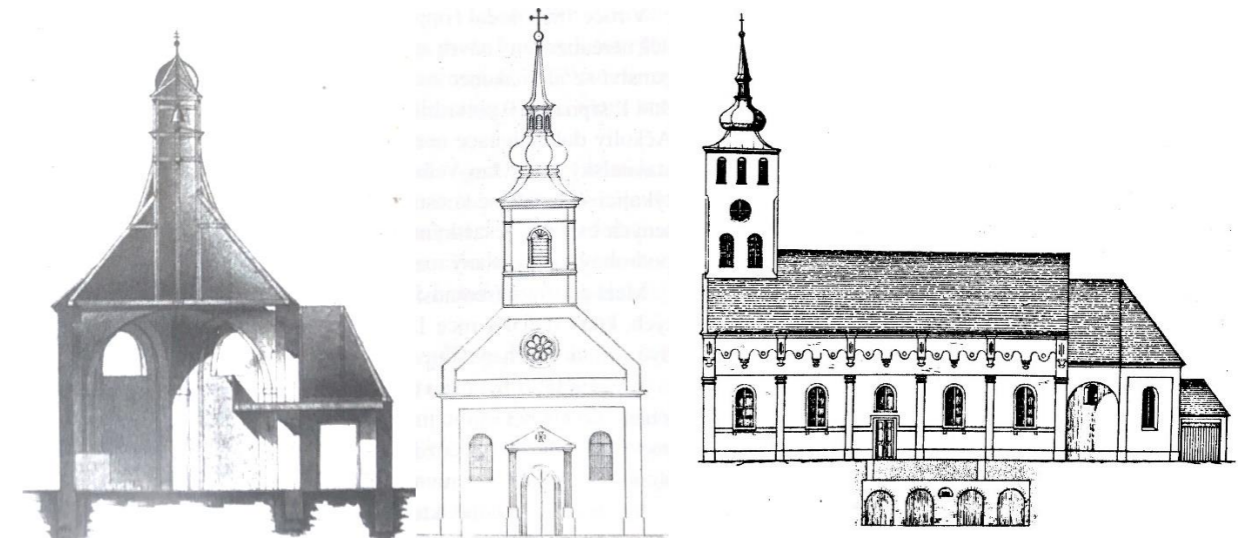
Tvrz, nejstarší stavba v obci, byla postavena v druhé polovině 16. století. Skládá se z dvou budov, dříve označených 1 a 3, dnes čísla popisného 1. Administrativní budova velkostatku stála pravděpodobně na rozsáhlé návsi, dnes zastavěné pivovarem, a využívala možnosti opevnění Koutského potoka. Zajímavostí je dochovaný valeně klenutý sklep o délce 25 m a šířce 9 m. Toto sklepení bylo pravděpodobně na konci 17. století, kdy nedosahovala budova ještě dnešních rozměrů, prvním pivovarným prostorem na území Kouta. Na počátku 19. století došlo k přestavbě rohu tvrze po částečném zřícení. Mezi tvrzí a kostelem vzniká schodiště propojující dvorek s prostorem dnešní návsi. Na místě dnešního parkoviště a vchodu na obecní úřad byla zahrada. V roce 1971 byla budova nákladně opravena pro účely místního národního výboru. [9]

Kromě správní činnosti budova posloužila v průběhu let i k jiným účelům. Hostila hospodu Na Zámecké, obchod s potravinami, drogerii, 1 třídu ZŠ nebo hospůdku Korbelka. Dokonce v druhé polovině 20. století zde fungovalo kino. V současné době zde sídlí také laserové studio a psí salon. Budova také nadále slouží veřejným zasedáním, schůzím a vítání občanů. V roce 2019 bylo výrazně upraveno veřejné prostranství jak pod tvrzí, tak před vstupem na poštu a OÚ. Od roku 2016 je bývalá tvrz prohlášena kulturní památkou.

- Kostel svatého Jiří -

Na popud vrchnostenských úředníků byla roku 1704, pár desítek metrů od tvrze, postavena kaple sv. Jiří. Stavba tvaru šestiúhelníku byla společně s feudálním sídlem oddělena kamennou zdí od zbytku vesnice. Tato zeď byla odstraněna na počátku 19. století. V roce 1870 došlo k razantní přestavbě kaple. Byly vybudovány pivovarské spílací sklepy s lednicí a na nich postavena loď nového kostela i s věží. Mezi lety 1907–1908 se kostel dočkal další přestavby, tentokrát se jednalo o prodloužení a novou větší věž. Prodloužení lze nejlépe pozorovat na pozici původních sklepů. Kostel byl dle tehdejších standardů nezvykle prostorný a stal se jednou z nejnavštěvovanějších sakrálních

staveb v regionu. Při rekonstrukci v letech 1993–1995 dostal kostel nová okna, střešní krytinu, byla mu obnovena fasáda a interiér prošel rekonstrukcí. Kulturní památkou byl kostel prohlášen hned po dokončení rekonstrukce. [9]

Obrázek 20: Fáze přestaveb kostela do současné podoby

Každoročně, vždy první neděli po 24. dubnu, se koná pouť ke dni svatého Jiří, a to za velké účasti místních i příchozích občanů.

- Bývalé vrchnostenské budovy -

Jedná se o historicky významné budovy, které dotvářely střed obce v okolí tvrze. Řadí se sem bývalý panský dvůr a trojice u sebe ležících budov bývalé fary, budovy čp. 4 a sýpky. Všechny tyto stavby jsou památkově chráněné.

Budova čp. 4, postavená kolem roku 1800, sloužila jako byty pro úředníky velkostatku, později obyvatele Kouta. Kvůli špatnému stavu byly byty v této budově uzavřeny a v současnosti památkově chráněná stavba čeká na finanční podporu a nový účel.

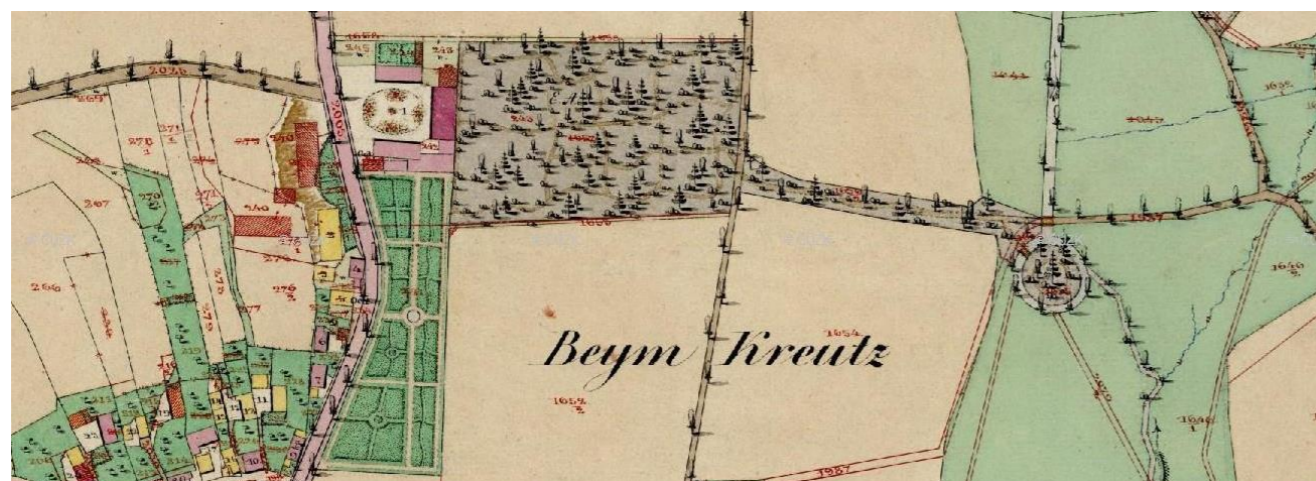
Budova čp. 119, bývalá fara, postavena v první polovině 19. století, sloužila jako obydlí pro faráře ze Svaté Anny na Tanaberku. Oficiálně zde totiž fara nikdy nebyla. Stejně jako budovy v jejím sousedství, podzemí fary bylo využito jako pivovarské sklepení. Změť podzemních chodeb je dokonce napojena na sklepení pod budovou sýpky. Dva valeně klenuté sklepy dosahují délky 21 m a 16 m.

Poslední z trojice staveb „nad kostelem“ je panská sýpka z první poloviny 18. století. Po požáru pivovaru roku 1838, který ji také postihl, byla rychle obnovena. Společně s okolními budovami čeká na své využití a chátrá.

Panský dvůr, ležící východně od tvrze přes hlavní cestu, byl vybudován v druhé polovině 18. století. Jednalo se o zemědělský statek, jež byl cestou propojen se statkem ve Starém Dvoře. Dvoru dominovala správní budova se zdobenou fasádou. Čtvercový půdorys dotvořila stáj a 2 stodoly. Za dvorem byly rozsáhlé pastviny pro dobytek. Dvůr, který výrazně chátrá, je v současnosti v soukromém vlastnictví a jsou zde odstaveny zemědělské stroje.

- Stadionský zámek čp. 113 -

Když hrabatům ze Stadionu přestala postačovat tvrz k pobytu, nechal Jan Filip Stadion na počátku 20. let 19. století vystavět letohrádek v severovýchodní části vsi. K obdélnému zámku byly dostavěny dvě další budovy tvořící dvůr. Jednalo se o stáj s kočárovnou a ubytovnu pro služebnictvo. Již na mapách stabilního katastru a císařských otiscích roku 1838 je možné pozorovat zámecké dispozice a k nim připojenou zahradu vedoucí na jih a lesopark směřující na východ s cestami do přírody.

Obrázek 21: Zámek a jeho okolí na mapě stabilního katastru z roku 1838

O zámku a parku se zahradou se zmiňuje také Božena Němcová, která při svém pobytu na Domažlicku neopomněla ani Kout. Mezi roky 1850–1867 byla k zámku dostavěna kaple Panny Marie s neogotickou věžičkou o třech patrech. Údajně posloužila jako rozhledna. Koncem 19. století sloužil zámek po dobu 10 let jako tělocvična koutského Sokola, než došlo k propadu stropu kaple. S příchodem 20. století nechal Filip František Stadion vypracovat projekt na rozsáhlé úpravy zámku. Došlo k úpravám fasády a interiéru, kaple se rekonstrukce nedočkala a byla zbořena. Neogotická věž stála po boku zámku až do roku 1942, kdy byla zbořena německými vojáky.

Obrázek 22: Zámek před a po rekonstrukci na počátku 20. století

Po válce a odsunu německého obyvatelstva byl zámek vyklizen a používán různými způsoby (podniková škola, velitelství pohraniční stráže, průmyslový sklad). V roce 1978 proběhla z hlediska památkové ochrany naprosto necitlivá demolice hospodářských křídel zámku, tvořících dvůr před zámkem. O rok později zámek přebíral ONV Chomutov a postavil zde mateřskou školu v přírodě pro 150 dětí z Chomutovska. Před zámek byla přistavěna dvě křídla, která byla omítnuta břizolitem, a spojena skleněným průchodem. Součástí výstavby byla i malá kotelná, speciálně pro školu. Fasáda zámku směrem do parku byla zastavěna betonovou pavlačí s kovovým zábradlím. Zámecká zahrada byla opomenuta a pohlcena expandující zástavbou. Areál zámku ztratil těmito zásahy veškerou památkovou hodnotu. [9]

Obrázek 23: Jižní hospodářské křídlo nádvoří zámku krátce před demolicí

V roce 2003 přešla budova zámku z majetku Krajského úřadu Ústí nad Labem pod správu obce. Do roku 2011 obec využívala prostor k poskytování sezonních, převážně letních rekreačních služeb různým institucím a soukromým osobám. Kvůli nedostatečné rentabilitě a rostoucím nákladům byla tato činnost ukončena a zámek čeká na svého kupce. [21]

- Koutský pivovar -

Před vznikem samostatné budovy pivovaru se pivo vařilo na hradě Rýzmbek a později na koutské tvrzi. První zmínky o osamostatnění se pojí s počátkem 18. století, za datum založení se však počítá až rok 1736, kdy byl oficiálně spuštěn provoz pivovaru a hospodářského lihovaru. Již koncem století byl pivovar v okolí velmi oblíbený. Nejstarší pohled na půdorys budovy je dohledatelný na mapě stabilního katastru z roku 1838. Zde je patrné, že pivovar byl největší budovu ve vsi. Pivovar měl k dispozici tok Koutského potoka, pivovarský rybníček a vlastní vodní zdroj. Přítomnost pivovaru ovlivnila také stavby ve svém nejbližším perimetru. Jakmile se vyskytla příležitost, podloží sousedních budov bylo opatřeno pivovarským sklepením. [9]

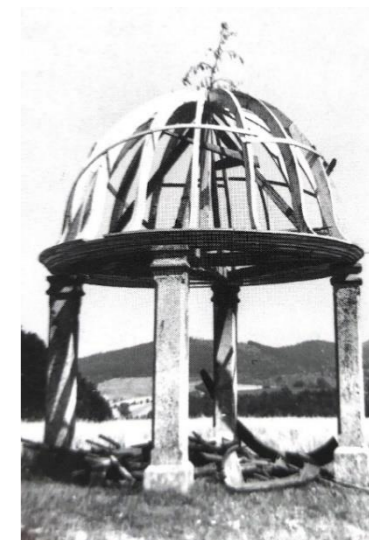
Obrázek 24: Pivovar v Koutě na Šumavě kolem roku 1900

Největší produkci piva zaznamenal podnik před první světovou válkou. Pivo z koutského pivovaru se vyváželo, kromě sousedních zemí, například do Vatikánu. Pivovar na Domažlicku provozoval celou řadu hostinců a ubytovacích zařízení. Po druhé světové válce byl pivovar převeden do rukou státu a po roce 1948 předán pod podnik Západočeské pivovary, n. p. Roku 1966 byl přeměněn na výrobní a stáčírnu sodovky. Sodovkárna zde fungovala po dobu 6 let, poté byl celý areál uzavřen. V letech osmdesátých a devadesátých byl využíván pouze jako místo ke stáčení vody.

Od roku 2006 se zde opět vařilo pivo v části budovy, avšak roku 2019 po úmrtí majitele a následných majetkových neshodách byl opět uzavřen. Pivovar, který Kout proslavil ze všeho nejvíc, je i tak neoddelitelnou součástí koutské historie.

- Gloriet Klobouk -

Gloriet, pojmenovaný díky své kupolovité střeše přezdíváné "Klobouk", se nachází severozápadně od Kouta podél polní cesty směrem k Spáňovu. Původně údajně stával Klobouk na okraji malého lesíka, který je nyní od jeho současného umístění vzdálen asi 200 metrů na sever. Ke gloriету vedla cesta se stromořadím od zámku. Legendy spojují Klobouk s bitvou u Domažlic dne 14. srpna 1431. Tvrdí se, že právě zde kardinál Julian Cesarini ztratil svůj klobouk při útěku před husitským vojskem. [22]

Obrázek 25: Gloriet Klobouk před rekonstrukcí v roce 1973

- Mlýny -

Na řešeném území se nachází 3 mlýny založené v pozdním středověku. Jedná se o mlýn Podhrázský, Váchalovský a Bílý. Mlelo se tu nejen pro Kout, ale pro celé širší okolí vsi.

Bílý mlýn, sídlící na jihovýchodním cípu území u cesty na Kdyni, byl poháněn náhonem Kojetického potoka. V roce 1895 mlýn postihl ničivý požár, který za sebou zanechal pouze obvodové zdivo. Při opravě byla část mlýna navýšena. V roce 1941 bylo ke stodole přistavěna moderní pila. Ke konci roku 2022 právě pila a část stodoly vyhořela a mlýna se stal soukromý statek chovající koně.

Mlýn Váchalovský, ležící necelých 800 metrů severněji, byl naopak poháněn náhonem Zahořanského potoka. Na přelomu 19. a 20. století pohltil mlýn požár a byla nutná rekonstrukce objektu. K původní budově mlýnice byla dostavěna část obytná s půlkruhovitým nárožím a pila. Budova, která byla značně větší než okolní mlýny, se dochovala do současnosti. Během druhé světové války byla stará kola mlýna nahrazena turbínami. Po ukončení mletí byl v mlýnici otevřen obchod se zahradní a lesní technikou.

Podhrázský mlýn, nacházející se u Nového Dvora, měl tu výhodu, že ležel u hráze Novodvorského rybníka. Když bylo v roce 1860 toto vodní dílo zrušeno, byl mlýnáři zajištěn náhradní vodní zdroj. Jednalo se o malý rybníček před budovou mlýna napájený Koutským potokem. Při obnově Novodvorského rybníka byly tyto sousedící vodní plochy propojeny, nikoli však sjednoceny. V průběhu let prošel řadou stavebních a technických modernizací, než byl roku 1952 uzavřen. Interiér mlýnice z první poloviny 20. století je dodnes zachován a budova je v dobrém stavu. [9]

3.4 Urbanistická koncepce

Obec Kout na Šumavě je situována na západní straně silnice I/22 a železnice č. 185, které protínají území od severu na jih. Obec se historicky vyvíjela podél cesty, která sídlem procházela již od středověku, dnes označená III/0222a. Kout je proto půdorysu silničního oboustranného, s prvky kompozičního rozvolnění. Náznak návesního půdorysu bylo možné pozorovat v obci pouze v 19. století v místech zaniklé vísky Brandejs u odbočky na Mrákov.

Střed obce je tvořen drobnou návší s řadou bývalých vrchnostenských budov, pivovarem a kostelem. Tyto objekty se nachází na poměrně malém prostoru, na který navazuje spleť uliček s množstvím dochovaných dřevěných chalup. Je zde soustředěna většina občanské vybavenosti, včetně školy. Kousek od středu obce, východně od silnice III/0222a, stojí nová moderní zástavba s nově vybudovanou místní komunikací a 5 panelových domů z 80. let 20. století. Střed obce je jakýmsi výškovým předělem mezi horní částí obce na jihu a dolní částí obce na severu. Na úseku dlouhém necelých 200 m dosahuje hlavní komunikace převýšení o bezmála 15 m.

Směrem na sever, až po železniční most, je hlavní komunikace III/0222a kopírována poměrně hustou zástavbou, která se postupně rozšiřuje od silnice dál. Součástí této zástavby je například mateřská školka, zámek s parkem nebo čistírna odpadních vod. Za mostem se nachází fotbalové hřiště se zázemím. Železniční trať v obci utvořila jakousi východní hranici intravilánu, která usměrňuje rozvojové plochy zástavby.

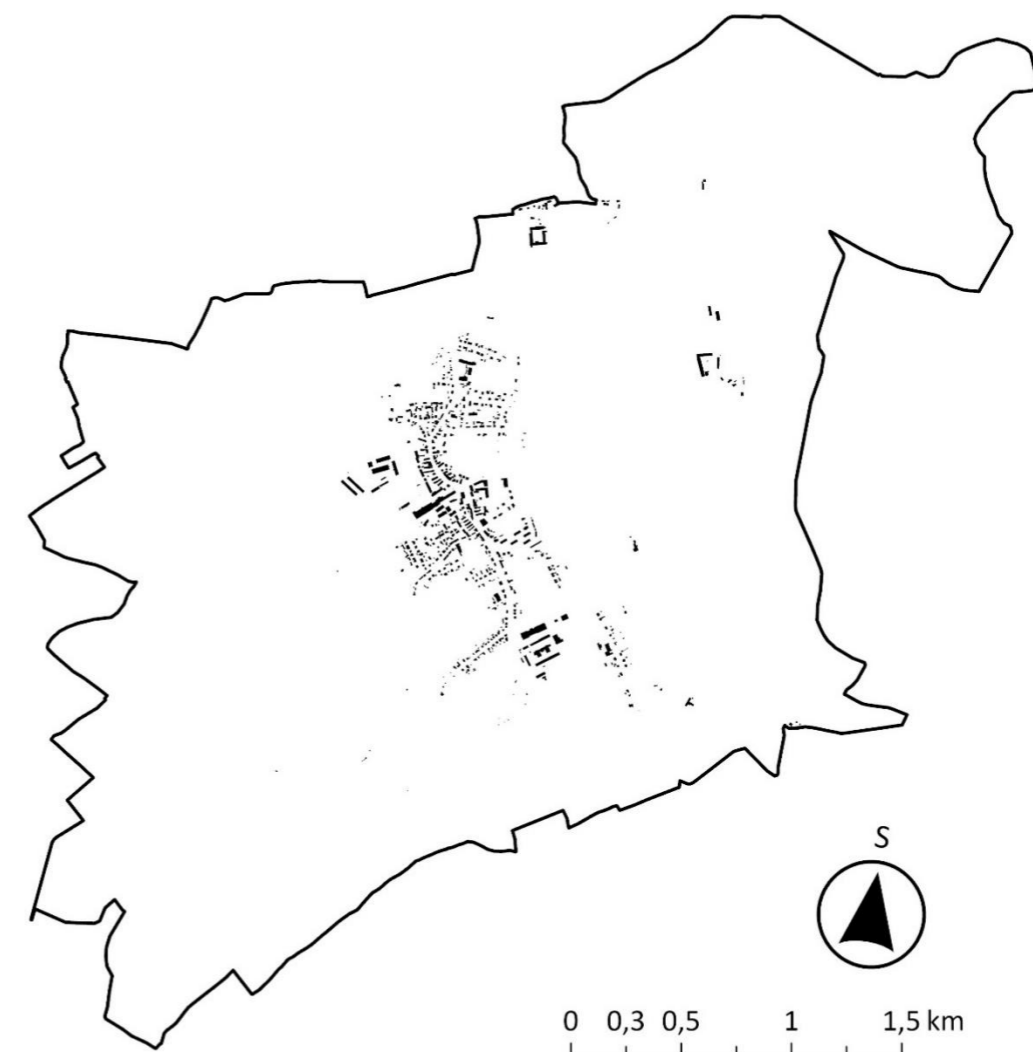
Jižním směrem se podél komunikace III/18415 nachází rodinné domy z první poloviny 20. století, tehdy stavěné u cesty vedoucí na hřbitov kolem hasičské zbrojnice. Na jihovýchodě obce se podél železniční tratě nachází řidší zástavba domů s rozsáhlými pozemky. Nejjižnější zástavbu obce tvoří železniční stanice, okolní obytná zástavba a menší plochy výroby při komunikaci III/0222a. U Bílého mlýna se pak komunikace připojuje na silnici I. třídy číslo 22. Ve východní a jižní okrajové části obce se nacházejí rozsáhlejší plochy výroby.

Severozápadně od obce Kout na Šumavě se rozkládá osada Starý Dvůr, kterou z jižní strany lemuje místní komunikace. Vedle starého statku a ovčína zde stojí ještě čtyři rodinné domy.

Víska Nový Dvůr se nachází u severní hranice řešeného území, nedaleko křižovatky komunikací I/22 a III/18411. Druhá zmíněná komunikace vískou prochází. Polovina zdejší zástavby je obytná a druhá polovina je plochou výroby.

Obrázek 26: Zástavba podél komunikace z ptáčí perspektivy

Obrázek 27: Schwarzplan řešeného území

3.5 Plochy bydlení a sociodemografické údaje

Údaje Českého statistického úřadu udávají, že na řešeném území v roce 2021 stálo 358 budov, z nichž bylo 301 obydlených a 57 neobydlených. Od posledního měření ČSÚ bylo z průzkumu území zjištěno, že v obci vyrostly 2 další novostavby. Jedná se o rodinné domy, které tvoří většinu zástavby v obci. V obci jsou k nalezení také bytové a panelové domy. Panelové domy o 3 nadzemních podlažích se nacházejí jihovýchodně od historického centra obce. Na tyto plochy hromadného bydlení navazuje rozvojová plocha bydlení v rodinných domech. Bytové domy jsou rozmístěny na více místech v obci, jedná se většinou o budovy, které měly v minulosti jiné využití, jako například budova bývalého sirotčince. Nejnovější bytový dům stojí na místě, kde stávala stará škola ve středu obce. Až na zanedbanou vrchnostenskou budovu bývalé ubytovny, jsou všechny bytové domy obydleny a v dobrém stavu.

V roce 2021 byl celkový počet bytů v řešeném území 542, z toho 414 obydlených a 128 neobydlených.

Tabulka 4: Domovní fond v Koutě na Šumavě v roce 2024 [29]

Počet domů (obydlené) domů dle druhu	360 (303)
rodinné domy	338 (282)
bytové domy	19(18)
ostatní budovy	3 (3)
Počet obydlených domů dle vlastníka	
fyzická osoba	279
obec, stát	8
bytové družstvo	1
jiná právnická osoba	3
spoluvlastnictví vlastníků bytů	12

Tabulka 5: Stáří domovního fondu v Koutě na Šumavě v roce 2024 [29]

Počet obydlených domů dle roku výstavby nebo rekonstrukce								
1919 >	1920–1945	1946–1970	1971–1980	1981–1990	1991–2000	2001–2010	2011–2015	2016 <
26	27	51	43	48	34	33	16	15

Z tabulky č. 5 vyplývá, že polovina domovního fondu v obci je starších 50 let.

Tabulka 6: Počet nadzemních podlaží obydlených domů v Koutě na Šumavě v roce 2024 [29]

Počet NP	1	2	3	4
Obydlené domy	106	172	17	1

Vývoj počtu obyvatelstva do roku 1990 je zaznamenán v grafu č. 1 a popsán v kapitole o historickém vývoji obce. Od roku 1991, kdy se oddělila obec Spáňov (odečteno 174 obyvatel), zůstává počet obyvatel relativně stabilní. V roce 2009 v obci žilo 1 175 obyvatel, od tohoto data dochází téměř každý rok k poklesu.

Tabulka 7: Vývoj počtu obyvatel v Koutě na Šumavě mezi lety 1991–2023 [29]

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
1991	1 117	10	14	43	46	-7	1 110
1992	1 110	20	15	17	26	-4	1 106
1993	1 106	10	12	23	35	-14	1 092
1994	1 092	14	12	4	18	-12	1 080
1995	1 080	18	9	11	25	-5	1 075
1996	1 075	23	8	21	24	12	1 087
1997	1 142	6	10	27	19	4	1 146
1998	1 146	7	12	18	33	-20	1 126
1999	1 126	13	8	40	36	9	1 135
2000	1 135	12	17	32	28	-1	1 134
2001	1 143	8	9	35	25	9	1 152
2002	1 152	11	11	32	37	-5	1 147
2003	1 147	12	12	26	33	-7	1 140
2004	1 140	9	16	33	29	-3	1 137
2005	1 137	13	13	42	42	-	1 137
2006	1 137	12	7	44	28	21	1 158
2007	1 158	9	4	33	25	13	1 171
2008	1 171	11	5	26	28	4	1 175
2009	1 175	10	12	25	39	-16	1 159
2010	1 159	14	11	21	34	-10	1 149
2011	1 156	13	11	14	35	-19	1 137
2012	1 137	8	9	28	19	8	1 145
2013	1 145	10	8	16	13	5	1 150
2014	1 150	12	11	30	34	-3	1 147
2015	1 147	8	5	15	33	-15	1 132
2016	1 132	12	10	19	24	-3	1 129
2017	1 129	11	8	21	21	3	1 132
2018	1 132	10	19	34	22	3	1 135
2019	1 135	9	14	20	26	-11	1 124
2020	1 124	7	14	25	22	-4	1 120
2021	1 093	9	17	29	19	2	1 095
2022	1 095	17	8	40	31	18	1 113
2023	1 113	6	14	27	31	-12	1 103

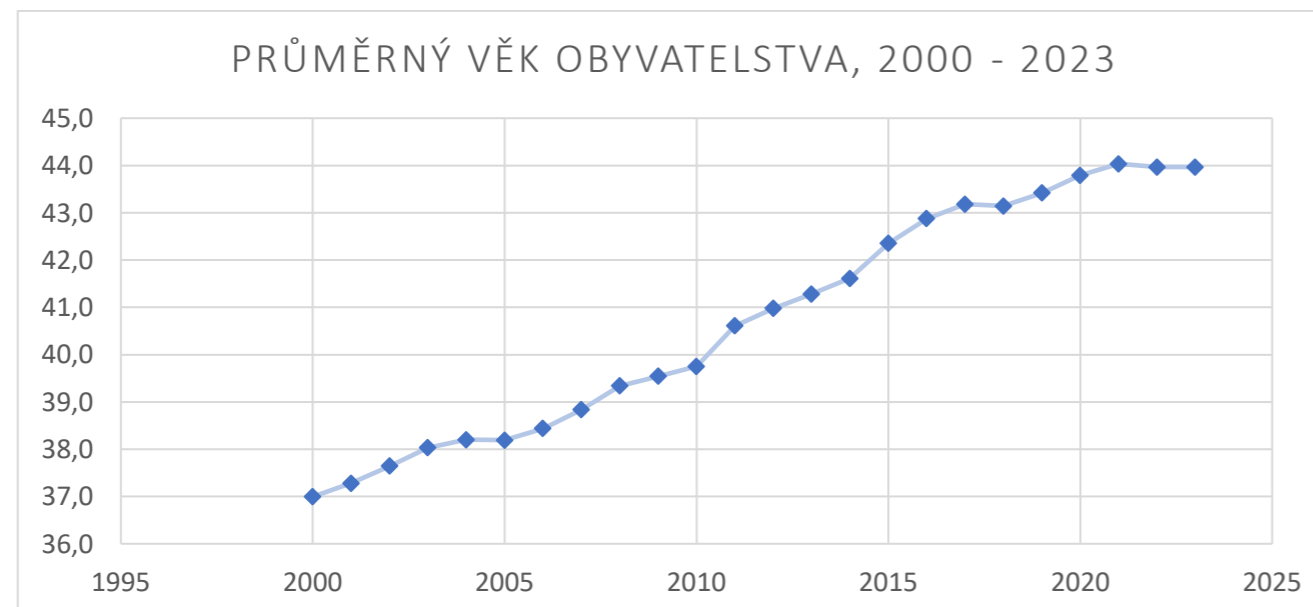
Celkový přírůstek se ve většině let pohybuje v záporných hodnotách. Saldo migrace je v dlouhodobém měřítku klesající, lidé z obce spíše odcházejí. Výjimkou je například rok 2022, kdy do obce přistěhovalo 40 lidí, z nichž část byli ukrajinští imigranti, a zároveň byl nadprůměrný počet narozených. Záporné hodnoty jsou zejména výsledkem dlouhodobě nízké porodnosti a postupného stárnutí obyvatelstva obce. Se stárnutím koresponduje počet zemřelých, který dorovnává či převyšuje počet narozených téměř každý rok.

V roce 2023 v Koutě na Šumavě žilo 1 113 obyvatel, 579 žen a 534 mužů. Nejzastoupenější věková skupina 60-64 let, a to s výrazným odstupem.

Tabulka 8: Počet obyvatel dle věkových kategorií v Koutě na Šumavě v roce 2023 [29]

Věková kategorie	0-14 let	15-59 let	60-64 let	65 a více let
Celkem	1 113	158	713	242
Muži	534	81	350	103
Ženy	579	77	363	139

Stárnutí populace obce je zřejmé z grafu Čí. Od roku 2000 se průměrný věk zvýšil o 7 let. Index stáří, vyjadřující počet obyvatel ze starší věkové skupiny připadajících na 100 dětí, činil v roce 2022 153,2. Česká republika má pro porovnání index stáří 126,1, Plzeňský kraj 130,6 a SO ORP Domažlice 134,3. Průměrný věk obyvatelstva je 44 let, zatímco průměr v kraji Plzeňském činí 42,8 let.

Graf 3: Průměrný věk obyvatel v Koutě na Šumavě mezi lety 2000–2023 [29]

Komentář: Údaje ČSÚ ukazují, že v Koutě na Šumavě dochází k postupnému stárnutí populace, což je patrné z nárůstu průměrného věku obyvatel o 7 let od roku 2000. I přes výstavbu nových rodinných domů a mírný přírůstek obyvatel v roce 2022, se obec dlouhodobě potýká s nízkou porodností a vysokým indexem stáří. Tento trend je výraznější než v průměr České republiky a Plzeňského kraje.

3.6 Přírodní podmínky

3.6.1 Klimatické podmínky

Katastrální území obce Kout na Šumavě spadá podle Quitta pod mírně teplou klimatickou oblast MT10 a nepatrně MT7. Oblast MT10 se vyznačuje poměrně proměnlivým klimatem. Mezi základní charakteristiky se řadí dlouhé, teplé a suché léto, krátké přechodné období s mírně teplým jarem i podzimem a krátká, teplá a velmi suchá zima s krátkým trváním sněhové pokrývky 50–60 dní. Průměrný roční úhrn srážek v této oblasti se pohybuje kolem 600–650 mm, průměrné roční teploty jsou okolo 6-8 °C. Rozložení klimatických oblastí v SO ORP Domažlice k vidění na obrázku č. 7. [34]

Pravděpodobnost suchých vegetačních období činí 15-30 %. Vlhková jistota ve vegetačním období je 4-10, což značí středně suchou oblast. Tato hodnota vyjadřuje poměr mezi množstvím srážek za určité období a průměrné teploty téhož období. Nejbližší srážkoměrná stanice je v Domažlicích (provozovatel: ČHMÚ). Následující tabulka charakterizuje klima na řešeném území.

Tabulka 9: Charakteristika klimatické oblasti MT 10

Parametr	MT10
Počet letních dnů	40–50
Počet dnů s průměrnou teplotou 10 °C a více	140–160
Počet mrazových dnů	110–130
Počet ledových dnů	30–40
Průměrná teplota v lednu	-2 °C
Průměrná teplota v červenci	17–18 °C
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	100–120
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	50–60
Srážkový úhrn za vegetační období (duben až září)	400–450 mm
Srážkový úhrn za zimní období (říjen až březen)	200–250 mm

3.6.2 Geomorfologie, geologie a pedologie území

Řešené území se nachází v geomorfologické provincii Česká vysočina, na předělu subprovincií Šumavské a Poberounské soustavy, oblasti Českoleské a Plzeňské pahorkatiny a celků Podčeskoleské pahorkatina, Všerubské pahorkatina a Švihovské vrchoviny. Při ještě detailnějším dělení nám do území ze severu zasahuje podcelek Chodské pahorkatiny, z východu Chudenická vrchovina a z jihozápadu Jezvinecká vrchovina. Součástí Jezvinecké vrchoviny, která pokrývá převážnou část řešeného území, je okrsek pojmenovaný podle obce, Koutská vrchovina. Na současném vzhledu krajiny plné vypuklých kopců kuželovitého tvaru se podílely neotektonické pohyby z období mladších třetihor (neogén).

Průměrná nadmořská výška na řešeném území je 425 m n. m a nejvyšší bodem je vrch Slupný, spadající do Chudenické vrchoviny (601 m n. m.). Nejvyšším bodem Jezvinecké vrchoviny v daném území je vrch Klepný (557 m n. m.)

V oblasti převažuje horninový typ sedimentů nezpevněných (píščito-hlinitý až hlinito-píščitý sediment, sprašová hlína, nivní sediment), metamorfit (amfibolit, rohovec, svor) a ojediněle také horniny žilné (žilný granit).

Obrázek 28: Lom Tisová, v pozadí Kout na Šumavě a Kdyně

Ze západu do území nepatrně zasahuje dobývací prostor lomu Tisová. Jedná se o zahloubený jámový kamenolom střední velikosti soukromé společnosti, která zde vyrábí kamenivo pro obalovny, betonárny či kolejové lože. Těženou horninou je jemnozrnný, zelenočerný až šedomodročerný amfibolit. Prostor nese označení výhradního bilancovaného ložiska nerostných surovin. Na severozápadním okraji katastrálního území, na vrchu Slupný, se nachází schválený prognózní zdroj nevyhrazených nerostů. Mělo by se jednat o stavební kámen. Obě místa jsou vyznačena ve výkresech hodnot a limitů využití území. Na území obce nebylo zaznamenáno poddolování.

Mezi místní půdní typy patří kambizem modální mesobazická, hnědozem oglejená na polygenetických hlínách kyselých, illimerizovaná půda oglejená na polygenetických hlínách kyselých. Na tuto půdu navazuje pseudoglej na polygenetických hlínách kyselých a glej fluvický, doprovázející vodní toky. Jedná se, až na výjimky, o půdy průměrné produkce.

3.6.3 Hydrologie

Řešené území spadá do povodí řeky Zubřiny, náležící řece Radbuze, spadající poté do povodí Berounky a následně Vltavy a Labe. Číslo hydrologického pořadí je 1-10-02 - od Radbuzy po Úhlavu. Označení hydrologického rajon (podzemní voda) je 6212 - Krystalinikum v povodí Mže po Stříbro a Radbuzy po Staňkov. Koutem na Šumavě protékají dva potoky, Koutský a Zahořanský. [33]

Zahořanský potok do území přitéká z jihovýchodu, kde se k němu po pravé straně připojuje Kojetický potok, který protéká sousedním městem Kdyně. Potok poté pokračuje kolem Bílého mlýna na jihovýchodním okraji obce Kout na Šumavě a pokračuje severozápadně, kopírujíc hlavní tah I/22. U Váchalovského mlýna se k němu zprava připojuje nejmenší tok vedoucí od soustavy drobných rybníků zvaných Peklo. Jedná se o soubor tří na sebe navazujících drobných rybníků z 16. století v dubovém lesíku. Následně se potok vlévá do nádrže Novodvorský rybník. Překonáním přepadové hráze obtéká potok vísku Nový Dvůr a pokračuje severozápadně mimo řešené území, kde se zanedlouho stéká s potokem Koutským. Tok na řešeném území teče v přirozeném korytě, vyjma Novodvorského rybníka a náhonu Váchalovského mlýna. Od roku 2018 má, dle studie povodí Vltavy, Zahořanský potok vymezená záplavová území Q_5 , Q_{20} , Q_{100} a aktivní záplavovou zónu. [31]

Největším přítokem Zahořanského potoka v analyzovaném území je bezejmenný tok, mezi Novým a Starým Dvorem. Pramenící mezi vrchy Rýzmbek a Slupný, teče územím od východu. Ve své trase dotuje několik vodních ploch. V osadě Starý Dvůr napájí pod bývalým ovčínem rybník Parýzek a pár desítek metrů před ústím je napojen na Spálený rybník.

Obrázek 29: Spálený rybník

Obrázek 30: Pekelské rybníčky

Obrázek 32: Novodvorský rybník

Koutský potok pramení jihozápadně, nedaleko řešeného území. Východně od obce se nacházejí dva rybníky, Horní Sladovna (o rozloze 1,5 ha) a Dolní Sladovna (o rozloze 2,5 ha). Horní Sladovna je v současné době vypuštěna. Okolí těchto rybníků je silně podmáčené a vyskytují se zde mokřady. Potok poté směřuje do obce, kde dochází k úpravě jeho koryta v areálu pivovaru. Tok, který zde také mimochodem napájí zanedbanou pivovarskou vodní nádrž, je v této části zatrubněn. Zatrubnění končí s areálem pivovaru a tok je v upraveném korytě veden krátce intravilánem, kde podtéká silnici III/0222a. Koutský potok poté, opět v přírodním korytě, pokračuje severozápadně, podtéká silnici I/22, a kopíruje hranici Novodvorského rybníka až do části obce Nový Dvůr. [32]

Obrázek 31: rybníky Horní a Dolní Sladovna

Novodvorský rybník, také zvaný Bílka, je průtočná vodní nádrž s rozlohou 12,9 ha největší vodní plochou na řešeném území. Rybník je určen pro sportovní rybaření a je spravován Českým rybářským svazem v Kdyni. Nejhojnějšími druhy jsou zde kapr, cejn a karas. Nejedná se však o místo určené nebo vhodné ke koupání. Výpust nádrže je kombinace spodního výpustu a bezpečnostního přelivu. [30]

Na žádném toku v řešeném území není umístěna měrná stanice ČHMÚ.

Komentář: Kout na Šumavě spadá do mírně teplé klimatické oblasti MT10. Území leží na hranici geomorfologických celků Českoleské oblasti a Plzeňské pahorkatiny. V okolí obce převažují nezpevněné sedimenty a metamorfity. Z hydrologického hlediska územím prochází potok Koutský a Zahořanský. Největší vodní plochou v území je Novodvorský rybník. Následují ho Horní a Dolní Sladovna.

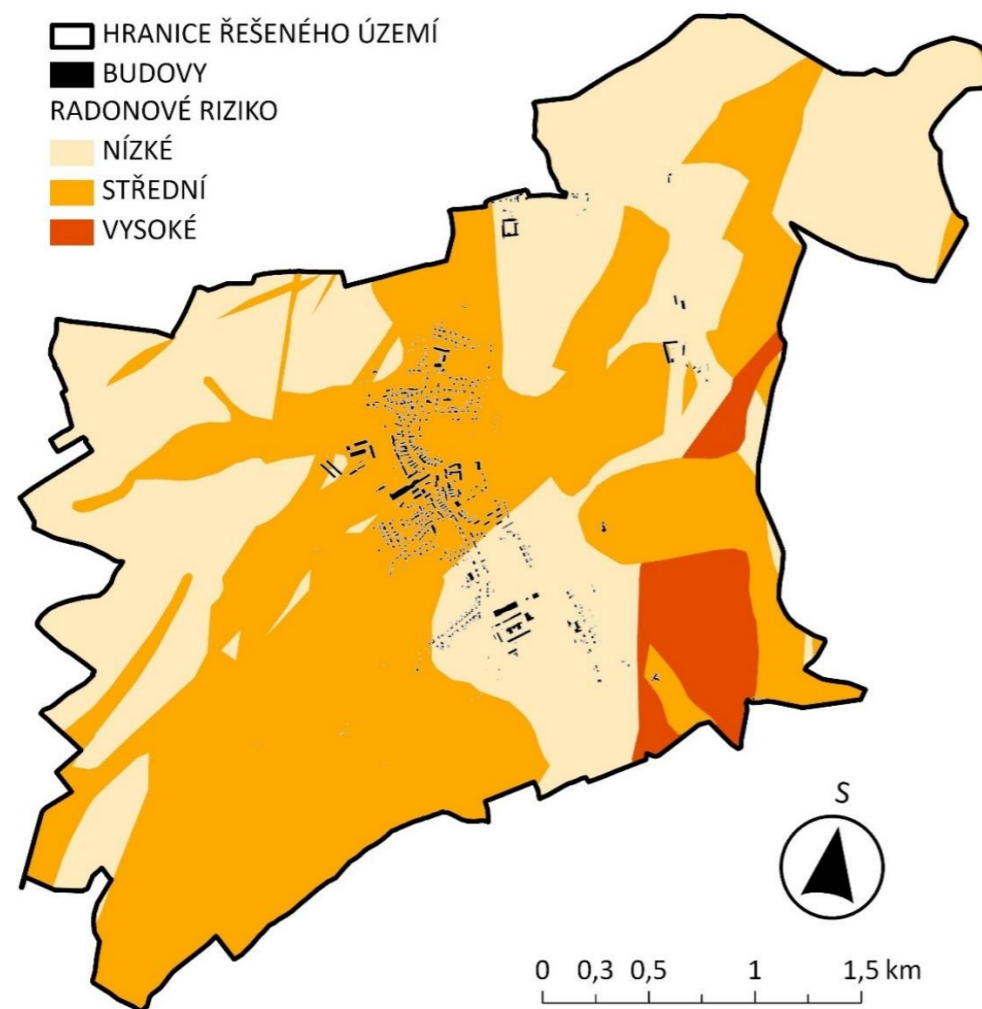
3.7 Životní prostředí a jeho kvalita

Největší zátěží pro životní prostředí je dopravní tah I/22 a železniční trať č. 185. Jedná se především o hluk a emise, které produkují vozidla a motorové lokomotivy. Vzdálenost komunikace od ploch bydlení je dostatečná, tah je navíc z obou stran obehnan poměrně hustou hradbou zeleně, která hluk do jisté míry pohlcuje. Na druhou stranu železnice, tvořící západní hranici intravilánu, již hlukem značně zasahuje do zastavěných ploch. Sílu hluku umocňuje mírné vyvýšení tratě nad její okolí a absence jakéhokoli protihlukového opatření.

Jedním ze společných jevů obcí v SO ORP Domažlice je občasné zhoršení kvality vzduchu, především v zimních měsících. Je to způsobeno vytápěním domácností právě ve venkovských oblastech, kde se překračuje stanovený limit pro měřenou znečišťující látku benzo(a)pyren.

Na vybraném území jsou přítomné 3 staré zátěže a kontaminované plochy. Jedná se o plochy výroby v okrajových částech obce – STS Kout na Šumavě a ČS PHM ZD Kout, a pozůstatky po bývalé skládce tuhého odpadu severovýchodně od Starého Dvora v malém les. Ve výkresu limitů využití území jsou označeny jako území ekologických rizik.

Na území obce se vyskytuje nízké, střední i vysoké riziko radonového nebezpečí. Nejvyšší riziko nezasahuje do zastavěného území. Z okolních měření vyplývá, že objemová aktivita radonu v ovzduší se v průměru pohybuje okolo hodnoty 60 Bq/m³.

Obrázek 33: Radonové riziko na řešeném území

Komentář: Dopravní tah I/22 a železniční trať č. 185 představují největší environmentální zátěž kvůli hluku a emisím, které produkují. I když zeleň podél silnice částečně tlumí hluk, železnice bez protihlukových opatření značně ovlivňuje zastavěné plochy. V obci se také potýkají se zhoršením kvality vzduchu v zimních měsících a přítomností tří starých ekologických zátěží, včetně STS Kout na Šumavě.

3.8 Ochrana přírody a krajiny

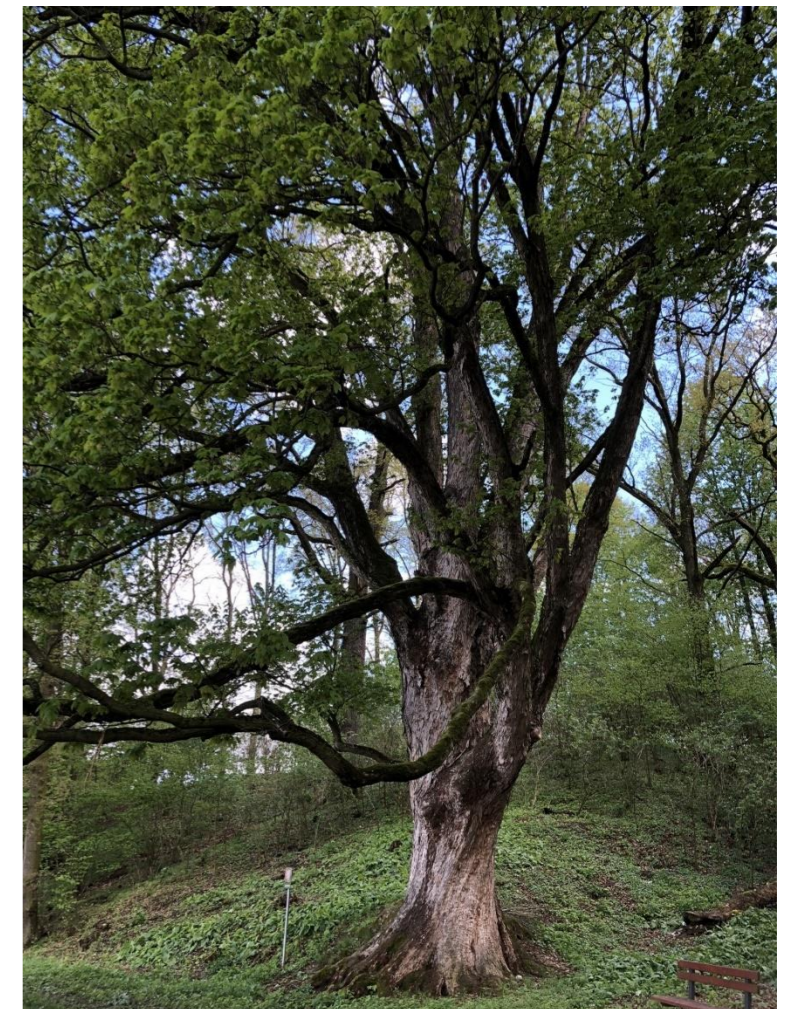
Do řešeného území nepatrně zasahují 2 přírodní parky. Na severovýchodě se jedná o přírodní park Branžovský hvozd, ochraňující krajinný ráz a přírodní hodnoty oblasti Branžovského bioregionu (části Švihovské a Všerubské vrchoviny) a na jihu o přírodní park Český les-Domažlice, sloužícího jako ochranné pásmo CHKO Český les. Do oblasti naopak nezasahují žádná velkoplošná a maloplošná chráněná území, Evropsky významné lokality ani ptačí oblasti (chráněná území NATURA 2000). [39]

V katastrálním území obce Kout na Šumavě se nachází celkem 9 lokálních biocenter propojených 7 biokoridory. Mezi důležité přírodní hodnoty v území se řadí mimo jiné i krajinářsky významné kompoziční prvky, které hlavně na východ od obce, ve formě alejí, remíz a mezí, rozdělují rozsáhlé zemědělské plochy a dodávají území osobitý vzhled. Dále se zde nacházejí cenné biotopy, například mokřadní vrbiny, v přítomnosti vodních ploch.

V řešeném území je vyhlášen nezvykle velký počet chráněných památných stromů (18).

Jejich názvy jsou následující: [38]

- Jasan u Starého Dvora
- Dub nad Spáleným rybníkem
- U Čtyřech lip
- Starodvorské duby
- Dub v třešové rovcí
- Duby nad rybníkem Bílka
- Duby v Pekle
- Bílkovský javor
- Bílkovský dub
- Lípa u Krysálů
- Zámecká lípa

Obrázek 34: Bílkovský javor, javor klen, cca 300 let, obvod 490 cm

Památné stromy mají kolem sebe kruhové ochranné pásmo. Dle § 46 zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, „je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.“ [14]

Dále se zde nacházejí 2 registrované významné krajinné prvky, alej dubů a javor nad Novodvorským rybníkem a extenzivní sad u Starého Dvora.

Komentář: Řešené území zahrnuje části přírodních parků Branžovský hvozd a Český les-Domažlice. V oblasti se nachází 9 lokálních biocenter, propojených 7 biokoridory, a mnoho krajinářsky významných prvků. Významným přírodním prvkem jsou i památné stromy, kterých je zde neobvykle vysoký počet.

3.9 Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění lesní funkce

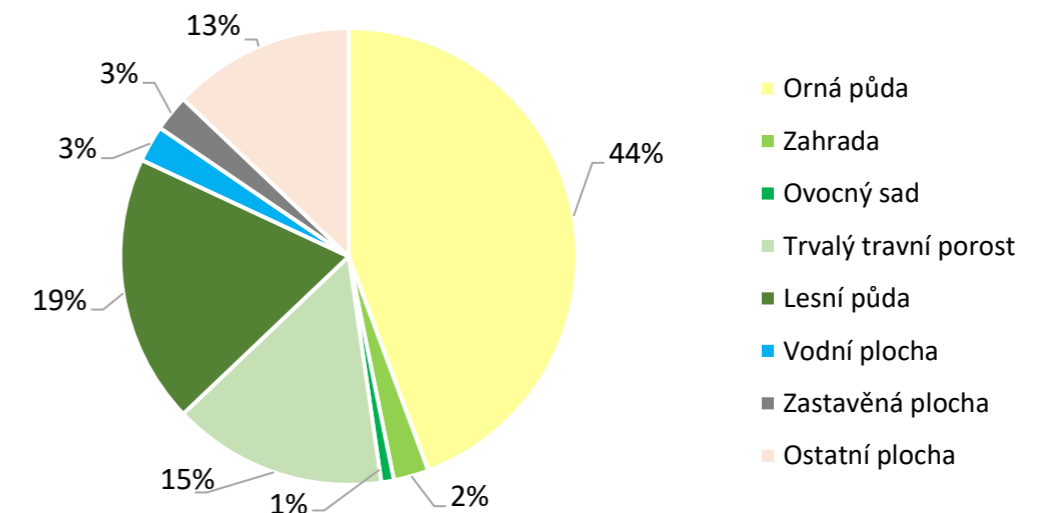
Nejzastoupenějším druhem pozemku na řešeném území je jednoznačně orná půda s rozlohou 495,7 ha, což dělá 44,7 % z celkové plochy katastrálního území Kouta na Šumavě. Pozemky orné půdy pokrývají většinu území na západ a východ od obce Kout. Zejména západní část území je ohrožena větrnou erozí, ale nachází se zde i místa ohrožená erozí vodní. Následuje lesní půda s 19,2 % a trvalý travní porost s 15,3 %.

Lesní pozemky o rozloze 212,7 ha jsou kategorie hospodářské a nepatrná část na vrchu Slupný je v kategorii lesů ochranných. Vegetační stupeň se pohybuje na rozmezí dubobukového a bukového, z čehož tuto původní skladbu lesa nahradil převážně smrk ztepilý. Lesy se rozkládají na jihovýchodě a severozápadě území, případně tvoří malé remízky v okolí vodních ploch. Lesní oblasti jsou právně chráněny jako významné krajinné prvky a mají stanovené ochranné pásmo 50 m od okraje lesa. Trvalý travní porost kopíruje převážně údolní nivy, do kterých ojediněle zasahuje i orná půda, což vede k vodní erozi.

Na správním území obce se nachází BPEJ s třídou ochrany I – bonitně nejceněnější půdy a II – nadprůměrně produkční půdy. Rozsah těchto půd je zakreslen ve výkresu hodnot a limitů využití území. Poměr s půdami nižšího stupně ochrany ZPF je vyrovnaný.

Tabulka 10: Druhy pozemků v Koutě na Šumavě k 31. 12. 2023 [29]

Druhy pozemků	plocha (ha)	%
Celková výměra	1 109,1	100
Zemědělská půda	702,1	63,3
Orná půda	495,7	44,7
Zahrada	27,4	2,5
Ovocný sad	9,5	0,9
Trvalý travní porost	169,6	15,3
Nezemědělská půda	407,0	36,7
Lesní půda	212,7	19,2
Vodní plocha	29,3	2,6
Zastavěná plocha	29,3	2,6
Ostatní plocha	143,7	13,0

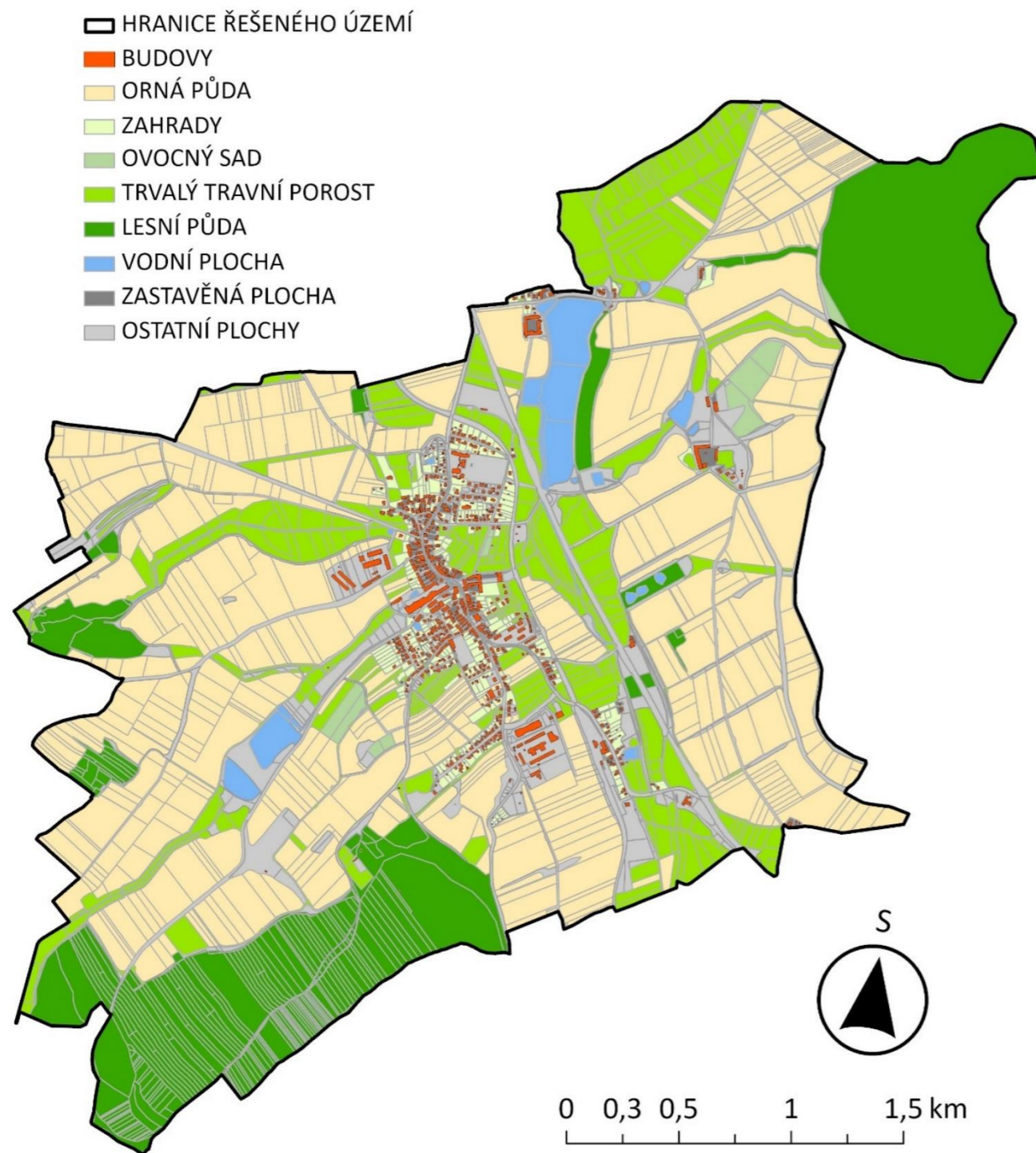

Graf 4: Procentuální rozložení druhů pozemků

Koeficient ekologické stability (KES) dle Míchala dosahuje hodnoty 0,68 - území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie. Tento výsledek poukazuje na vysoké zastoupení orné půdy a nízké zastoupení lesních pozemků. V tabulce č. 11 jsou porovnány hodnoty KES sousedních katastrálních území a celková hodnota v SO ORP Domažlice.

Tabulka 11: Porovnání KES katastrálních území a ORP [29]

Katastrální území	KES
Kout na Šumavě	0,68
Zahořany	0,94
Kdyně	1,87
Mrákov	1,46
SO ORP Domažlice	1,86

Obrázek 35: Mapa funkčního využití pozemků v řešeném území

Komentář: Území Kouta na Šumavě je převážně zastoupeno ornou půdou, která pokrývá téměř polovinu celkové plochy. Některé plochy v území jsou vystaveny erozi vodní i větrné. V lesích převažuje nepůvodní smrk ztepilý a modřín. Ekologická stabilita území je nízká.

3.10 Občanská vybavenost

3.10.1 Správní a administrativní zařízení

V budově bývalé tvrze nyní sídlí obecní úřad, myslivecký spolek a nedávno přemístěná pošta. Ta byla nově, z praktického hlediska, umístěna 250 metrů jižněji od své původní budovy, kde je stále možné vidět všechny značení. Obecní úřad není pověřený. Pověřený obecní úřad se nachází v obci Kdyně. Pro uskladnění technického vybavení a materiálů využívá obec sklepení pod bývalou tvrzí, dlouhé sklepy pod budovou sýpky a budovu bývalé moučkárně.

Na křižovatce komunikací III/0222a a III/18415 se nachází budova sboru dobrovolných hasičů Kout na Šumavě. Hasičská zbrojnice je opatřena 2 garážemi s moderní hasičskou technikou. Hlavní požární nádrž je drobný rybník u bývalé kovárny za pivovarem.

Obrázek 36: Občanský úřad a pošta

Obrázek 37: Hasičská zbrojnice

3.10.2 Školská zařízení

V obci se nachází mateřská škola, disponující jídelnou a velkým pozemkem s množstvím herních prvků. Kapacita ve školce je dostačující. Dále obec disponuje základní školou pro 1.-5- ročník. V současné době je z kapacity 100 žáků obsazeno 67. Součástí základní školy je také školní družina pro 25 žáků a jídelna s kapacitou pro 90 žáků. Nejbližší základní škola 2. stupně se nachází ve Kdyni. V Domažlicích následně sídlí gymnázium, střední škola ekonomická, zdravotnická či učiliště. Budova zámku a k ní připojené stavby byly součástí již uzavřené školy přírody pro děti z Chomutovska.

Obrázek 38: Mateřská škola

Obrázek 39: Základní škola

3.10.3 Sportovní a tělovýchovná zařízení

V řešeném území jsou k nalezení tři hlavní plochy sportovního využití. Na severní okraji obce se rozkládá fotbalové hřiště TJ Sokola Kout na Šumavě. Fotbalovému družstvu je k dispozici rekonstruovaná šatna se skladem a divákům výdejní okénko s občerstvením a lavice na sezení. Jižně od středu obce se nachází sportovní areál, bývalá plocha střelnice, kde se každoročně pořádá pouť ke dni sv. Jiří. Kromě toho se zde nachází víceúčelové hřiště s osvětlením o rozměrech 35x20m, dětské hřiště a sokolovna. Tělocvična, sloužící též jako sál pro různé kulturní akce, je ze sportovního hlediska nejvíce využívaná základní školou a zdejším volejbalovým družstvem. Jihozápadně od obce pod vrchem Klepný je provozována nynější střelnice. Sídli zde také sportovně střelecký klub Kout na Šumavě. V rámci střelnice je možné provádět střelbu na vzdálenost až 50 metrů.

Obrázek 40: Fotbalové hřiště

Obrázek 41: Sportovní střelnice

3.10.4 Sakrální stavby a církevní zařízení

Kostel sv. Jiří, nacházející se ve středu obce, je nejdůležitější církevní stavbou na řešeném území. Kostelu s vysokou věží byly položeny základy v roce 1704, ve formě barokní kaple. Do současné podoby se dostal po dostavbách v 19. a 20. století.

V tzv. Hořejšku u hlavní komunikace stojí kaple Nejsvětější Trojice, která byla vystavěna v roce 1827. Kaple o půdorysu čtverce o straně 5 m s jehlancovou střechou sloužila před vznikem koutského hřbitova jako márnice. Jihozápadně od středu obce, v přítomnosti mnoha vysokých lip, se nachází kaple U Třech křížů. Kaple obdélníkového půdorysu o velikosti 6,5x2,8 m disponuje širokým výklenkem se třemi kříži na zadní stěně. Pohled od kaple s trojúhelníkovým štítem nabízí výhled na celou obec a vrch Rýzmbek. Poslední kaplí na řešeném území je kaplička sv. Jana Nepomuckého, stojící u silnice za areálem pivovaru směrem k rybníkům Dolní a Horní Sladovna. Jedná se o malou kapli v horším stavu s výškou pouhých 2,6 m.

Před vstupní branou pivovaru se nachází barokní socha sv. Jana Nepomuckého z 18. století. Svatý Jan Nepomucký je ochráncem mostů a prakticky všech řemesel spojených s vodou. Lze tedy předpokládat, že socha má spojitost jak s pivovarem, tak s Koutským potokem, který zde protéká propustkem pod silnicí.

Obrázek 42: Kostel sv. Jiří

Obrázek 43: Socha sv. Jana Nepomuckého

Na jihu obce se rozkládá areál koutského hřbitova, kterému dominuje neogotické kolumbárium vystavěné na počátku 20. století. Původním záměrem této stavby byla hrobka poslednímu členovi přímého rodu Stadionů, později došlo však k oné přeměně na kolumbárium.

Vyjma kaple sv. Jana Nepomuckého, jsou tyto stavby zapsány v seznamu kulturních památek a jsou přístupné veřejnosti. Na daném území lze dále nalézt celkem 12 křížů nebo božích muk různého stáří a zachovalosti.

Obrázek 44: Kolumbárium

Obrázek 45: kaple Nejsvětější Trojice

Obrázek 46: kaplička sv. Jana Nepomuckého

3.10.5 Ubytování, stravovací zařízení a služby

V obci Kout na Šumavě se i přes velký počet kulturních památek a existenci pivovaru, nenachází velký počet ubytovacích ani stravovacích zařízení. Přímo v obci, v horní části, je možné si pronajmout celý dům s názvem Chalupa u Šobrů. Ve Starém Dvoře je naopak v provozu malý penzion Starý Dvůr o třech pokojích. Jediným hostincem je v současné době Hospoda u Hřiště, zvaná na Střelnici. Do nedávna zde byl v provozu ještě soukromý hostinec Na Vobíralce, byl však v důsledku pandemie v roce 2020 uzavřen.

V Koutě se dále nachází obchod se smíšeným zbožím Coop, menší obchod s potravinami, prodejna a opravna zahradní a lesní techniky, laserové studio, psí salon, Z-BOX, několik soukromých autoopraven a další živnostníci se sídlem ve vlastním domě. Praktický a dětský lékař v obci pravidelně ordinuje jednou měsíčně.

Komentář: Občanská vybavenost v obci je dostačující. Nachází se zde obecní úřad, pošta, hasičská zbrojnice, mateřská škola, první stupeň základní školy, 2 obchody, sportovní areál, fotbalové hřiště, sokolovna, střelnice, restaurace, kostel, kaple, kolumbárium, 2 obchody s potravinami a drobné další podniky.

3.11 Nemovitě kulturní památky, architektonicky významné budovy

V řešeném území se nachází celkem 21 nemovitých kulturních památek, chráněné zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a dle ÚAP Domažlice 14 architektonicky významných objektů.

O Koutě na Šumavě se už několik let, zejména kvůli historickému středu obce, uvažuje jako o vhodném kandidátovi na vesnickou památkovou zónu. Faktorů, proč se tomu tak ještě nestalo, můžeme najít hned několik. Většina z bývalých vrchnostenských budov je opuštěna a v poměrně špatném technickém stavu. Oprava takovýchto objektů, jejichž hmotná skladba by během rekonstrukce musela být ponechána, je finančně nákladná. Dalším faktorem byl silný stavební zásah do areálu zámku a interiéru pivovaru během 20. století. Nebýt těchto zásahů, seznam nemovitých kulturních památek by byl s vysokou pravděpodobností ještě bohatší.

Nemovitě kulturní památky: [18]

- bývalá tvrz
- kostel sv. Jiří
- venkovská usedlost č.p. 116, 83, 82, 101
- venkovský dům č.p. 3, 20, 126, 100, 4, 74
- glorieta Klobouk
- socha sv. Jana Nepomuckého
- hřbitovní kaple – kolumbárium
- sýpka
- kaple U Tří křížů
- fara
- kaple Nejsvětější Trojice
- zemědělský dvůr č.p. 59
- studna

Obrázek 47: Gloriet Klobouk

3.12 Veřejná prostranství a zeleň v sídle

V obci se nenachází dominantní, nýbrž několik menších veřejných prostranství. Jedná se například o prostory před budovami občanského vybavení či celé profily místních ulic. Mezi ty nejvýraznější veřejná prostranství se řadí okolí bývalé tvrze, sídla obecního úřadu. V horní části, kde je vstup na obecní úřad proběhla rekonstrukce a vzniklo zde malé vzhledné vydlážděné parkoviště. Pod tvrzí, byl celý prostor vydlážděn, byla zde vysazena mladá lípa malolistá a vymezeny plochy s travnatým porostem. Tento prostor dále navazuje na ulici vedoucí kolem kostela sv. Jiří a bývalých vrchnostenských budov až za areál pivovaru.

Další veřejné prostranství se na nádvoří před budovou zámku. Plocha parkového charakteru je zdobena upravenými keři, vysokými smrky a asfaltovými chodníčky vedoucími k malé vypuštěné kašně se symboly dětí, které sem jezdily z Chomutovska do školy přírody. Největší dominantou tohoto místa je památná zámecká lípa. Před lípou pak stojí naučná table, ve které je zmíněna ve zkratce historie zámku i návštěva spisovatelky Boženy Němcové.

Za veřejné prostranství můžeme považovat také zatravněnou plochu v horní části obce před obchodem Coop. Prostor ohraničený chodníky je o zcela nevyužit, stojí zde pouze 3 informační tabule pro občany. Další veřejná prostranství jsou k nalezení v sousedství hasičské zbrojnice na rohovém předělu komunikací III/0222a a III/18415 a před areálem hřbitova. Obě místa jsou obklopena vysokými lipami a stojí zde válečné hroby a pamětní desky místním obětem světových válek.

Obrázek 48: Veřejné prostranství pod budovou tvrze

Obrázek 49: Veřejné prostranství před zámkem

Obrázek 50: Veřejné prostranství před hřbitovem

Obrázek 51: Veřejné prostranství před prodejnou COOP

Komentář: Obec se disponuje, mimo prostorů ulic, několika menšími veřejnými prostranstvími. Okolí bývalé tvrze a sídla obecního úřadu po rekonstrukci, nádvoří zámku s upravenými keři a památnou lípou a před obchodem Coop nebo hasičskou zbrojnicí.

3.13 Pozemky v majetku obce

Obec Kout na Šumavě vlastní přibližně 10 % z rozlohy svého katastrálního území. Jedná se například o majoritní část místních komunikací, administrativní zařízení, školská zařízení, rozvojové plochy bydlení na severovýchod od středu obce, plochy hromadného bydlení (40 bytů), hřbitovní a zámecký areál, alej dubů nad Novodvorským rybníkem, část Koutského lesa, areál střelnice nebo sokolovnu a k ní připojený hostinec.

Obec dále vlastní také většinu pozemků, jež kopírují trasy vodních toků, lesnaté remízky a stromořadí oddělující rozsáhlá pole, především na východní straně území. Tyto pozemky jsou pro obec důležitým předpokladem pro udržení krajinného rázu a určitým nástrojem pro boje s případnou erozí.

Komentář: Pozemky v majetku obce umožňují vedení obce rozhodovat v území s větší volností a efektivněji bojovat například proti erozi, záplavám nebo kůrovci.

3.14 Dopravní infrastruktura

3.14.1 Silniční doprava

Řešené území je rozděleno na dvě poloviny významným silničním tahem, který spojuje města Domažlice a Klatovy. Jedná se o silnici I. třídy číslo 22, která je součástí celorepublikové silniční sítě (Vodňany-Strakonice-Horažďovice-Klatovy-Domažlice-Draženov). Význam této dopravní osy je patrný z vysokého provozu, jak dokazuje celostátní sčítání dopravy z roku 2020, kdy úsekem denně projelo v průměru 7 až 10 tisíc vozidel.

Na tuto dopravní páteř řešeného území dále navazují silnice III. třídy a doplňující místní a účelové komunikace, silnice II. třídy se zde nevyskytují.

Západně od I/22

- III/0222a – prochází od jihu na sever obcí Kout na Šumavě, kde se zpětně připojuje k tahu I/22
- III/18415 – směřuje jihozápadně do vsi Starec
- III/1903 – spojnice Kouta na Šumavě s východně ležící obcí Mrákov

Východně od I/22

- III/18411 – prochází částí obce Nový Dvůr a pokračuje mimo území do obce Oprechtice
- III/1837 – spojuje řešené území se severněji položenou obcí Stanětice
- vytížená místní komunikace procházející částí obce Starý Dvůr a směřující dále do rýzmberského lesa a obce Podzámčí.

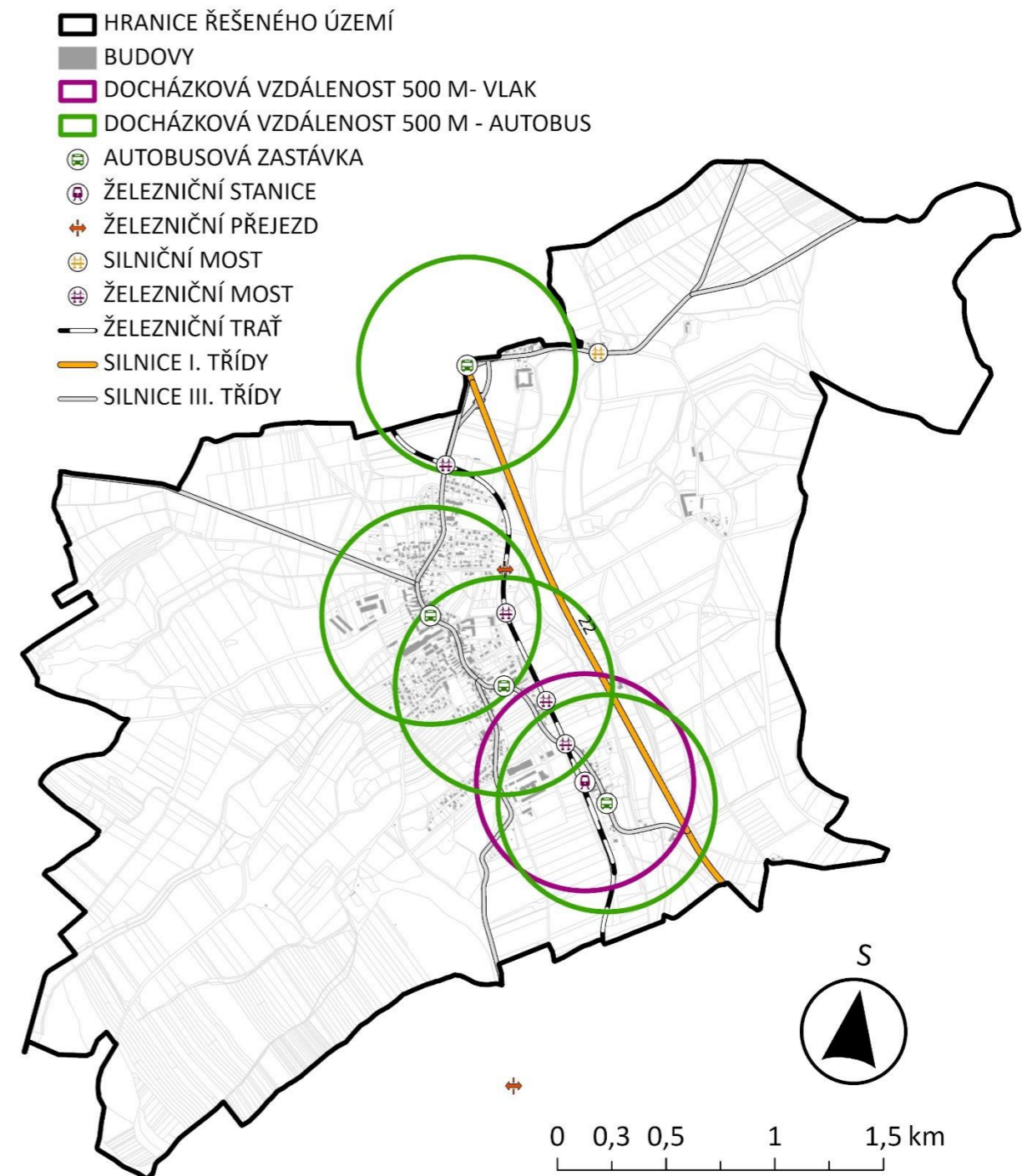
Silnice I. a III. třídy jsou relativně ve velmi dobrém stavu po, a to díky sérii rekonstrukcí v posledním desetiletí. Místní komunikace, až na výjimky s živičným povrchem, za nimi kvalitou zaostávají, zejména ty starší neudržované mimo zastavěné území.

Na úseku silnice I. třídy dlouhém bezmála 2,6 km se nacházejí celkem 4 významné křižovatky, z nichž pouze ta nejjihněji položená, se silnicí III/0222a, disponuje odbočovacím pruhem. Největší silniční most na území se s délkou 16,8 m rozpíná nad odtokem Novodvorského rybníka na komunikaci III/18411.

Obec Kout na Šumavě je propojena s okolím pomocí autobusových linek provozovaných společností Arriva, a.s. Na území jsou celkem 4 autobusové zastávky, z nichž se 3 nacházejí přímo v obci na komunikaci III/0222a. Jedná se o zastávku u železniční stanice, u panelových domů (sídliště)

v horní části obce, a před obchodem s potravinami, pár desítek metrů od středu obce. Zastávka Nový Dvůr se poté nachází mezi odsazenými křižovatkami napojení silnic III/0222a a III/18411 na silnici I. třídy číslo 22.

Docházková vzdálenost k zastávkám je dostačující, i s ohledem na nepříliš velkou frekventovanost spojů. Autobusové spoje jsou nejvíce zatěžovány v ranních hodinách, kdy lidé dojíždí do zaměstnání a studenti do škol.

Obrázek 52: Docházková vzdálenost k vlakové a autobusové zastávce - 500 m

3.14.2 Železniční doprava

Řešeným územím prochází též jednokolejná neelektrifikovaná železniční trať č. 185 Domažlice – Klatovy, která je součástí celorepublikové železniční sítě (Horažďovice předměstí – Klatovy – Domažlice). Železniční stanice specifického industriálního vzhledu z konce 19. století se nachází na jižním okraji obce. Trať slouží většinou osobní dopravě, nicméně během výluky, kdy je uzavřen jeden z regionálních hraničních přechodů, trasou projíždí i odkloněné nákladní vlaky. Za běžného stavu územím projíždí vlak v průměru jednou za hodinu.

Úsek dlouhý necelé 3 km zahrnuje 4 železniční mosty a jeden úroňový železniční přejezd se signalizačním zařízením přes místní komunikaci. Silnici III/0222a překonává železniční trať hned dvakrát, a to na jihu a severu. Přemostění s kamenným základem a ocelovou deskou dosahují délky 9 m. Dále se pak jedná o drobný most na pěší trase a místní komunikaci. Ochranné pásmo vzdálené 60 metrů od osy železnice zasahuje částečně do zastavěného území.

Obrázek 53: Autobusová zastávka

Obrázek 54: Železniční zastávka

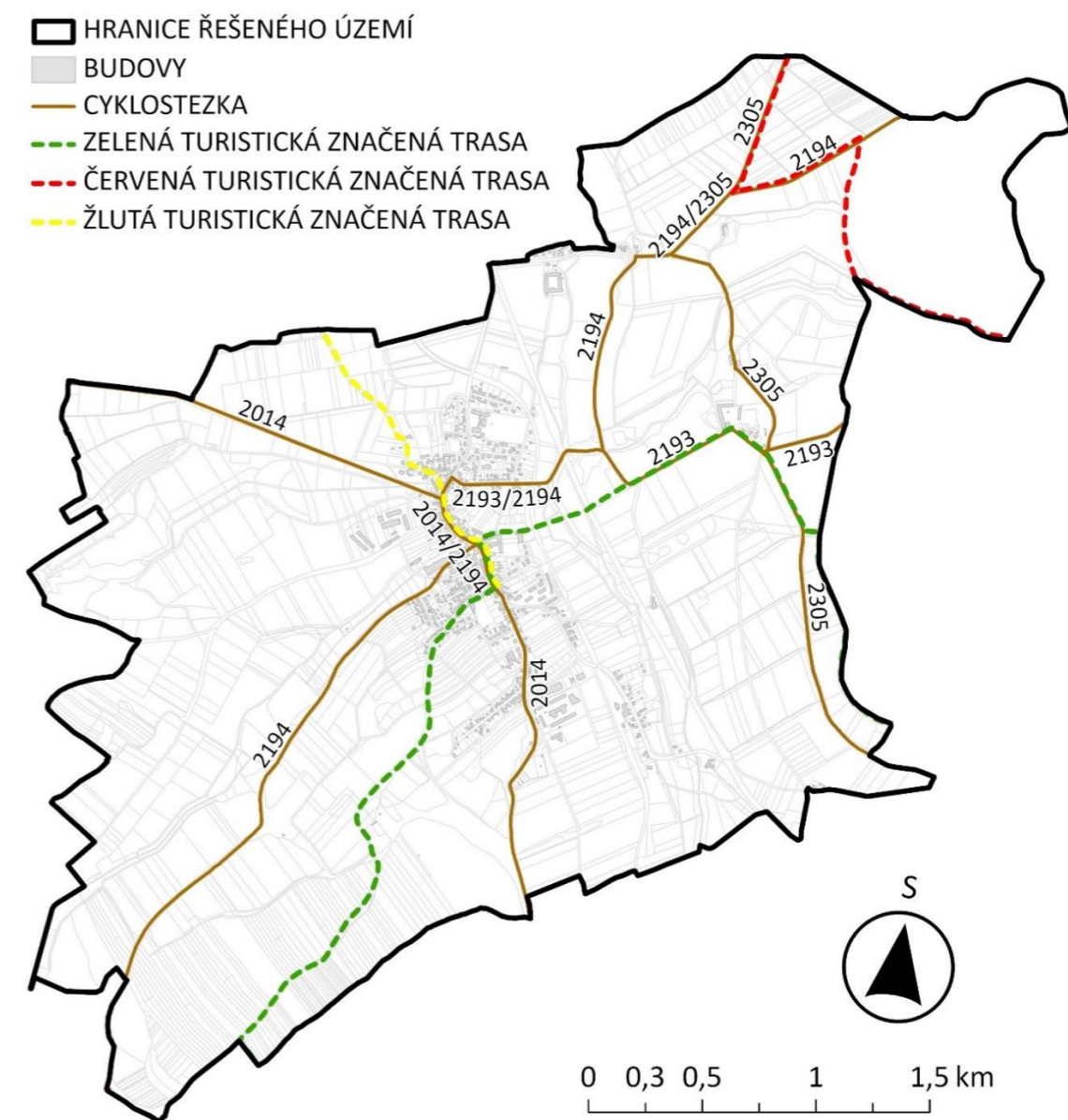
3.14.3 Cyklistická a pěší doprava

Územím prochází hned 4 cyklistické trasy. Cyklotrasa č. 2014 (Domažlice – Všeruby), č. 2194 (Kout na Šumavě – Mezholezy), č. 2193 (Nevděk – Kout na Šumavě) a č. 2305 (Dobřany – Kdyně). Všechny cyklostezky jsou typu silničního, od silnic III. třídy po účelové komunikace, a nejvýše střední obtížnosti. V obci a na rozcestích je dostatek přehledného směrového značení, infrastruktura však není cyklistice uzpůsobena.

Dále se na řešeném území nachází turistické trasy barvy červené, zelené a žluté. Žlutá trasa vede od obce Spáňov ze severozápadu a prochází kolem gloriety a vyhlídky Klobouk až k bývalé tvrzi, kde končí. Zelená turistická trasa směřuje z jihozápadu kolem areálu stělnice až do centra obce, kde

zatáčí na východ a pokračuje na vrch Rýzmberek. Žlutá trasa a na ni navazující trasa zelená jsou označeny jako Zlatá stezka – Goldsteig, což značí trasu bývalé obchodní stezky ze středověku, která tudy skutečně v historii vedla. Červeně značená trasa je součástí evropské dálkové trasy E6 vedoucí z Finska do Řecka. Do řešeného území zasahuje pouze okrajově v severní části, odkud pokračuje pod vrchem Slupný do obce Podzámčí.

V obci jsou pro účely pěší dopavy vystaveny chodníky podél nejméně frekventovanější silnice III/0222a a vyznačeny obytné zóny, zajišťující bezpečný pohyb obyvatel po obci. Jsou zde ale též místa, kde je citelná absence chodníku.

Obrázek 55: Turistických trasy a cyklostezek v řešeném území

3.14.4 Doprava v klidu

V obci Kout na Šumavě je dostatek parkovacích míst, ve formě malých parkovišť, která usnadňují parkování pro místní obyvatele i návštěvníky. K dispozici je parkování před obecním úřadem, před budovou bývalé tvrze, za areálem pivovaru u bytových domů ve středu obce nebo za obchodem smíšeného zboží Coop. Pro obyvatele panelových domů jsou k dispozici nejen řadové garáže, kterých zde stojí 35, ale i přilehlá venkovní parkovací místa. Obyvatele rodinných domů parkují ve většině případů na vlastních pozemcích. Na jižní i severní straně Novodvorského rybníku je možné zaparkovat na parkovištích s nezpevněným povrchem.

Komentář: Řešeným územím prochází silnice I. třídy a železnice č. 185, které s sebou přináší dopravní a hygienické problémy. Zastavěná území spojuje síť silnic III. třídy a místní komunikace. Stav autobusové a železniční dopravy je na dobré úrovni. Důležité je zejména spojení s okresním městem Domažlice a okolními vesnicemi, kam lidé dojíždějí do práce či školy. Cyklotrasy a turistické trasy jsou zde hojně zastoupeny a statická doprava se odehrává převážně na soukromých pozemcích a veřejných parkovištích.

3.15 Technická infrastruktura

3.15.1 Zásobování elektrickou energií

Ze severu, východně od vsi Nový Dvůr, je vedena vzdušná trasa velmi vysokého napětí (VVN) 110 kV, propojující Domažlickou transformovnu u obce Chrastavice a vývod ve Kdyni. Na západní straně území ji zrcadlově kopíruje vzdušná trasa vysokého napětí (VN) 22 kV, která spojuje stejné body a zásobuje obec Kout na Šumavě elektrickou energií. Na jihu se od ní odděluje samostatná linka VN vedoucí na severovýchod ke Starému Dvoru a následně k Novému Dvoru. O přeměnu na nízké napětí (NN) se na území stará celkem 14 trafostanic, z nichž do zastavěného území pokračuje podzemní kabelový rozvod. Elektrická síť má v případě VVN oboustranné ochranné pásmo 15 m a případě VN ochranné pásmo 10 m od krajního vodiče. Správcem elektrické sítě je společnost ČEZ Distribuce a.s.

Na jihu obce u areálu hřbitova se rozkládá soukromá fotovoltaická elektrárna o ploše 0,9 ha. Oblíbenost tohoto obnovitelného zdroje energie roste každým rokem, což se potvrzuje i řada rodinných domů se solárními panely na svých střeších.

3.15.2 Zásobování plynem

Územím obce Kout na Šumavě procházejí dvě větve vysokotlakého plynovodu (VTL), obě o průměru DN 150. Západní větev vede pod vrchem Rýzmbek ve směru sever-jih, zatímco druhá větev vstupuje do katastrálního území na jihu a pokračuje severozápadně ke Koutskému potoku, kde se stáčí na západ. Právě z druhé západnější větve VTL plynovodu je pomocí vysokotlaké přípojky, ukončené v regulační stanici na jihozápadním okraji zastavěného území, obec připojena.

V obci je plyn veden středotlakou plynovodní sítí z polyethylenových trubek o tlaku 0,3 MPa. Plyn je zaveden do všech stávajících rodinných domů a rekreačních objektů v části obce Kout na Šumavě. Části obce Nový Dvůr a Starý Dvůr plynofikovány nejsou. Zemní plyn se převážně využívá v domácnostech k vaření, ohřevu užitkové vody a k vytápění. Distribuci zajišťuje firma GasNet, s.r.o.

3.15.3 Zásobování vodou

Provozovatelem veřejného vodovodu v obci je firma PRAVES, spol. s r.o. Vodovodní síť je napájena z prameniště, které se nachází jihozápadně od obce a skládá se ze tří vrtaných studní. Kvalita podzemních vod z těchto zdrojů je vysoká, vyžaduje pouze minimální úpravu, konkrétně hygienické zabezpečení prováděné ve vodojemu. Stávající vodojem s kapacitou 120 m³ je umístěn jižně od vodních zdrojů, nad obcí. Voda je do něj dopravována výtlačným řadem a následně gravitačně rozváděna po obci. Vodní zdroje mají stanovené ochranné pásmo. [8]

Podél hlavního tahu I/22 vede skupinový vodovod z úpravny vod Milence do města Domažlice. Zdrojem vody je vodní nádrž Nýrsko a provozovatelem jsou Chodské vodárny a kanalizace a.s. V případě snížení vydatnosti vrtů je možné obec přepojit na skupinový vodovod, což však není ekonomicky výhodné.

Místní části Starý Dvůr a Nový Dvůr nejsou připojeny na vodovodní řad a využívají vlastních vodních zdrojů. Stejně tomu tak je i u řady objektů na území včetně pivovaru či areálů bývalých JZD.

Tabulka 12: Obydlené domy podle zásobování vodou v Koutě na Šumavě [29]

Obydlené domy celkem	vodovod v domě	zdroj		
		veřejná síť	soukromý zdroj	veřejná síť + soukromý zdroj
301	295	266	23	6

3.15.4 Kanalizace a čištění odpadních vod

Kanalizační síť v Koutě na Šumavě spravuje a provozuje společnost PRAVES, spol. s r.o. V letech 1990 až 2000 byla vybudována kanalizace v severní části obce, od zámku až po odbočku na obec Mrákov. Současný stav obecní kanalizační sítě je výsledkem rozsáhlých rekonstrukcí a rozšíření, které byly provedeny v roce 2015 ve střední a jižní části obce. Narozdíl od původní jednotné kanalizace v severní části obce je tato nová síť rozdělena na splaškovou a dešťovou kanalizaci. Zároveň byla modernizována ČOV, kam je odpadní voda ze severní a střední části obce odváděna gravitační splaškovou a jednotnou kanalizací. Jižní část obce je odkanalizována splaškovou kanalizací s čerpacími stanicemi.

Centrální ČOV, nacházející se na východním okraji obce za železniční tratí, má kapacitu 1000 ekvivalentních obyvatel, což je v současné situaci dostačující. Odtok z ČOV je napojen na Koutský potok.

Místní části Starý Dvůr a Nový Dvůr nejsou připojeny na kanalizační síť, takže odpadní vody se zde zpracovávají jednotlivě v septických nebo bezodtokových jímkách, které se pravidelně vyváží na čističku odpadních vod. Odpadní vody ze zemědělských areálů jsou likvidovány na místě. Některé domy dokonce disponují domovní ČOV.

Tabulka 13: Obydlené domy podle způsobu odvádění odpadních v Koutě na Šumavě [29]

Obydlené domy celkem	způsob odvádění odpadních vod				
	přípoj na kanalizační síť	vlastní ČOV	žumpa, jímka	bez kanalizace a jímky	nezjištěno
301	164	30	96	1	10

3.15.5 Telekomunikace a radiokomunikace

Řešené území není prostoupeno žádnou trasou dálkových telekomunikačních kabelů. V obci je poměrně hustě rozvedena elektronická komunikační síť, jak nadzemní, tak podzemní, provozovaná společnostmi CETIN a.s. Pokrytí signálem hlavních mobilních operátorů Telefónica Czech Republic, T-Mobile a Vodafone je v celém území dostatečné. Přes řešené území prochází několik radioreléových tras, jejichž poskytovateli jsou společnosti České Radiokomunikace a.s. a České dráhy, a.s.

3.15.6 Odpadové hospodářství

V obci se nacházejí čtyři stanoviště s kontejnery na tříděný odpad – u prodejny COOP, za pivovarem, za mateřskou školkou, u železniční stanice a v Novém Dvoře. Za pivovarem je k typickému složení plast, papír a sklo ještě přidán kontejner na kov. Před prodejnou COOP jsou zase umístěny dvě nádoby na sběr použitých jedlých olejů. Odvoz tříděného odpadu spravuje firma Eko-Spar, s.r.o.

Obrázek 56: Kontejnery na třídění odpadu za pivovarem

Obrázek 57: Kontejnery na třídění u obchodu COOP

Komunální odpad je likvidován prostřednictvím TS Kdyně jednou týdně na řízené skládce v obci Libkov. Ve Starém Dvoře a v areálu hřbitova se nachází kontejnery, které jsou nepravidelně svážené dle zaplnění firmou Autodoprava Němec. Sběr nebezpečného a velkoobjemového odpadu se uskutečňuje dvakrát ročně prostřednictvím jarního a podzimního sběru. V prostorách sklepa obecního úřadu je možné po celý rok odevzdávat elektrozařízení. Biologický odpad je možné odkládat na vyhrazeném místě mezi Spáleným a Novodvorským rybníkem. Na řešeném území se nenachází žádný sběrný dvůr či skládka.

Tabulka 14: Odpadové hospodářství v obci za rok 2022 [20]

Druh odpadu	Množství [t]	
Tříděný odpad	51,23	
	papír	16,37
	plast	18,07
	sklo	16,79
Biologický odpad	58	
Objemný odpad	11,7	
Nebezpečný odpad	0,63	
Komunální odpad	275,05	
Ostatní odpady	3,94	
Celkem	400,55	

Místní poplatek za komunální odpad činí 750 Kč/os/rok, stejná částka platí pro rekreační objekty.

Komentář: Kvalita technické infrastruktury v obci šla za poslední roky nahoru. Obec je plynofikována, odkanalizována a vodu si čerpá z vlastního zdroje. Kanalizace a vodovod není v místních částech Nový Dvůr a Starý Dvůr. V obci je v provozu ČOV s dostatečnou kapacitou. Odpadové hospodářství je na velmi dobré úrovni.

3.16 Ekonomické a hospodářské podmínky

V roce 2021 bylo v obci aktivně pracujících 533 obyvatel, z nichž 388 vyjíždělo do zaměstnání mimo obec. K 31. 12. 2023 byla v obci nezaměstnanost na úrovni 1,4 %, což je nižší hodnota, než i tak nízká nezaměstnanost v SO ORP Domažlice, která činí 2,86 %.

Drobní podnikatelé tvoří přibližně 70 % ekonomicky aktivních obyvatel. Nejvíce registrovaných firem působí v oblasti oprav, údržby motorových vozidel a průmyslu, následuje stavebnictví a zemědělství. Mezi větší podniky patří například společnost Kante ZK s.r.o., specializující se na kancelářskou techniku, stavební a opravářská firma Prokat Invest, s.r.o., prodejce vysokozdvizných vozíků Manitec trade, s.r.o., balicí firma März EX-IN, s.r.o., a velkoobchod a distributor pohonných hmot a paliv Ekool-Way s.r.o.

Tabulka 15: Registrované ekonomické subjekty podle právní normy v Koutě na Šumavě, k 31.4.2024 [29]

Registrované ekonomické subjekty podle právních forem	Registrované subjekty	Subjekty se zjištěnou aktivitou
Celkem	234	119
Obchodní společnosti	16	15
Akciové společnosti	1	1
Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	166	73
Fyzické osoby podnikající dle jiných zákonů	8	5
Zemědělníci podnikatelé	15	14

Tabulka 16: Registrované ekonomické subjekty podle převažující činnosti v Koutě na Šumavě, k 31.4.2024 [29]

Registrované ekonomické subjekty	Registrované subjekty	Subjekty se zjištěnou aktivitou	
Celkem	234	119	
z toho	Zemědělství, lesnictví, rybářství	18	12
	Průmysl celkem	35	23
	Stavebnictví	22	16
	Opravy a údržba motorových vozidel	57	23
	Doprava a skladování	11	9
	Ubytování, stravování a pohostinství	13	6
	Informační a komunikační činnosti	4	3
	Peněžnictví a pojišťovnictví	3	1
	Činnosti v oblasti nemovitostí	6	-
	Profesní, vědecké a technické činnosti	13	9
	Administrativní a podpůrné činnosti	1	-
	Veřejná správa a obrana	2	2
	Vzdělávání	6	3
	Zdravotní a sociální péče	1	1
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	12	4	
Ostatní činnosti	21	6	

Komentář: Nezaměstnanost v Koutě na Šumavě je velmi nízká. Většina obyvatel pracuje mimo obec. Více jak polovina registrovaných ekonomických subjektů je aktivních a nejčastější převažující činností registrovaných podniků je oprava a údržba motorových vozidel.

3.17 Rekreační a cestovní ruch

Řešené území je primárně využíváno pro každodenní rekreaci místních obyvatel. V oblasti nejsou, vyjma jedné chalupy k pronájmu a penzionu pro 9 lidí ve Starém Dvoře, žádná zařízení pro hromadnou nebo pobytovou rekreaci. Individuální rekreace, jako jsou chaty a zahrádkové osady, je zde zastoupena jen okrajově a nejedná se o chatové oblasti. K nalezení jsou východně od koutského zámku a areálu hřbitova. Krajina je protkána vodními plochami rybníků, které neslouží ke koupání, ale především k chovu ryb, s výjimkou Novodvorského rybníka, který je určen pro sportovní rybaření. Nejbližší místo vhodné na koupání je krytý plavecký bazén ve Kdyni, necelých 200 metrů za jihovýchodní hranicí řešeného území.

Nejvýznamnější turistické atrakce obce se nacházejí podél turistických tras, konkrétně žluté a zelené. Mezi tyto atrakce se řadí gloriety Klobouk, nemovité kulturní památky, architektonicky významné objekty včetně bývalých mlýnů a pivovaru, nedaleká zřícenina hradu Rýzmbek a rozhledna Koráb. Rekreační dále podporují také regionální cyklotrasy nebo sportovní střešnice na jihovýchodě obce.

Atraktivita území zřejmě klesla na konci roku 2019, kdy byl uzavřen místní pivovar. Koutské pivo a komentované prohlídky objektu byly lákadlem pro nemalou část milovníků tekutého zlata.

Komentář: Území slouží především k denní rekreaci místních obyvatel a má jen omezené možnosti pobytové rekreace. Uzavření koutského pivovaru se negativně podepsalo na cestovním ruchu v obci.

Obrázek 58: Areál pivovaru, za ním kulturní památky v centru obce

3.18 Bezpečnost a ochrana obyvatel

Požární bezpečnost v obci zajišťuje Sbor dobrovolných hasičů Kout na Šumavě. Nejbližší obvodní oddělení Policie ČR se nachází ve Kdyni. V Domažlicích následně sídlí územní odbor Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje.

V rámci řešeného území nestojí žádné lůžkové zdravotnické zařízení. Jednou měsíčně v obci ordinuje praktický a dětský lékař. Pro zajištění zdravotní péče obyvatel je k dispozici zejména nemocnice v Domažlicích, vzdálená 8 km. Právě z Domažlic vyjíždí nejbližší záchranná služba. Alternativou může být základní zdravotní péče ve zdravotním středisku Kdyně, kde sídlí zubař, praktik, neurolog nebo oční lékař.

Komentář: Život v obci je bezpečný. Za zdravotní péči je potřeba si dojet do sousedních sídel.

4 Udržitelný rozvoj území a jeho vyhodnocení

Rozbor udržitelného rozvoje území je systematický proces, který analyzuje a vyhodnocuje ekonomické, sociální a environmentální faktory v daném území. Tento proces slouží k identifikaci klíčových aspektů, které ovlivňují udržitelnost rozvoje, a formulaci strategií a opatření pro dosažení dlouhodobě udržitelného a vyváženého rozvoje. Souhrnné hodnocení silných, slabých stránek, příležitostí a hrozeb v území proběhlo dle podkladů udržitelného rozvoje území z ÚAP ORP Domažlice a poznatků z vlastního terénního průzkumu. Osobní poznatky se s ÚAP z roku 2020 až na výjimky shodovaly.

4.1 Silné stránky území

Ekonomické

- dostupnost hraničního přechodu a okresního města
- dopravní dostupnost
- plynofikace
- kapacita ČOV, vodovodu a kanalizace
- hospodaření obce, plochy podnikání
- vývoj zaměstnanosti
- odpadové hospodářství

Sociální

- občanská vybavenost
- prostory pro veřejné akce (pouť)
- dopravní dostupnost
- cyklistické a turistické trasy
- vývoj veřejných prostranství
- kapacita školských zařízení

Enviromentální

- přítomnost chráněných území
- prvky rozptýlené a doprovodné zeleně v krajině
- zdroje nerostných surovin
- kvalita ovzduší
- rybniční soustava

4.2 Slabé stránky území

Ekonomické

- absence vodovodu a kanalizace v místní části Nový Dvůr a Starý Dvůr
- absence chodníků
- rychlost nové výstavby

Sociální

- vývoj počtu obyvatel
- ubytovací zařízení
- migrační saldo
- vývoj indexu stáří
- povodňové riziko
- intenzita dopravy (nehodovost)
- veřejná koupaliště

Enviromentální

- intenzita dopravy (emisní a hluková zátěž)
- zranitelná oblast vodního režimu
- odvodnění údolních niv
- intenzita zemědělství
- výskyt vodní a větrné eroze
- dopad kůrovcové kalamity

4.3 Příležitosti a hrozby

Příležitostí pro obec je její zatraktivnění v oblasti turistiky a nabídky stavebních pozemků. Turistické atraktivity lze dosáhnout rekonstrukcí kulturních památek ve středu obce a uvedením pivovaru zpět do provozu. S tím spojené je vystavění většího ubytovacího zařízení, které by případné turisty v území udrželo.

Největší hrozbou pro obec je stárnutí obyvatelstva a odliv mladých lidí do větších měst. Další hrozbou je stagnující rozvoj obce, na východě omezený železniční tratí a na západě ochranným pásmem vodních zdrojů. Rychlost rozvoje může být demotivujícím faktorem při rozhodování o koupi stavebního pozemku.

4.4 Vyhodnocení územních podmínek pro udržitelný rozvoj území

Data pro hodnocení územních podmínek pro udržitelný rozvoj území byla pro Kout na Šumavě převzata z ÚAP ORP Domažlice a zpracována ve třech pilířích následovně: pilíř životního prostředí (0), sociální pilíř (-1) a hospodářský pilíř (+6). Hodnota 0 označuje průměrnou hodnotu v SO ORP Domažlice.

Obec Kout na Šumavě vykazuje vyvážený udržitelný rozvoj v oblasti sociální a životního prostředí. Silnou stránkou obce je její ekonomický rozvoj.

5 Problémy v území

Identifikace problémů k řešení byla provedena na základě informací z ÚAP Domažlice a také na základě vlastního terénního průzkumu. Problémy jsou rozděleny do následujících skupin: závady v dopravní a technické infrastruktuře, urbanistické problémy, hygienické a enviromentální problémy a sociální problémy. Podkategorie rozdělují jednotlivé bodové problémy (označeno písmenem). Zjištěné problémy jsou zaznamenány v problémovém výkrese.

5.1 Problémy na území obce

Závady na dopravní a technické infrastruktuře

- Absence chodníku – plošný problém
- Riziková křižovatka
 - D1 – napojení silnic III/18411 a III/0222a na I/22
 - D2 – Drobná křižovatka
- Trasa plynovodu VTL
- Absence kanalizace a vodovodu

Urbanistické problémy

- Záplavové území –aktivní záplavová zóna, záplavová území Q₅, Q₂₀, Q₁₀₀ a pod vodním dílem
- Budovy ve špatném technickém stavu
 - B1 – budova č.p. 17
 - B2 – část budovy pivovaru
 - B3 – venkovský dům č.p. 4
 - B4 – bývalá fara

- B5 – sýpka
- B6 – pravé křídlo zemědělského dvora, bývalého panského dvora
- B7 – ovčín ve Starém Dvoře
- B8 – stodola ve Starém Dvoře

- Střet – plocha bydlení / ochranné pásmo železniční tratě
 - S1 – okolí železniční stanice
 - S2 – rodinné domy s velkými pozemky
 - S3 – zástavba okolo zámeckého parku
- Brownfield – zemědělský statek ve Starém Dvoře

Hygienické a enviromentální problémy

- Vodní eroze a větrná eroze
- Údolní niva přeměněná na ornou půdu
- Hluk od silnice a železnice
- Stopy kůrovcové kalamity
- Území ekologických rizik
 - ER1 – ČS PHM ZD Kout
 - ER2 – STS Kout na Šumavě
 - ER3 – Bývalá skládka stavební suti u Starého Dvora

Sociální problémy

- Stárnutí obyvatelstva
- Úbytek obyvatelstva v dlouhodobém časovém horizontu

ZÁVADA DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY RIZIKOVÁ KŘIŽOVATKA - D1	
	
POPIS:	Soubor dvou křižovatek (napojení silnice III/18411 od Nového Dvora a III/0222a od Kouta na Šumavě k silnici I/22) mezi nimi nevhodně umístěná autobusová zastávka. Pokud stojí autobus na zastávce, řidič má velmi omezený rozhled. Výjezd od Nového Dvora je zároveň v mírném svahu, který komplikuje rychlé napojení.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Rozšíření komunikace pro odbočovací pruh, vyvýšení nájezdu od silnice III/18411 a přemístění autobusové zastávky na přehledný úsek dále od křižovatky. V současné době se v rámci lepších rozhledových poměrů vykácela veškerá zeleň v okolí této křižovatky

ZÁVADA DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY ABSENCE CHODNÍKU - PLOŠNÝ PROBLÉM	
	
POPIS:	I když silnice v obci plní současně funkci veřejného prostranství, neměla by se opomínat bezpečnost chodců. Chodníky nejznatelněji chybí v zastavěném území podél silnice III/18415 směrem k hřbitovu a III/0222a v jižní části u železniční stanice, kde pravidelně projíždějí v rámci zásobování firem.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Výstavba jednostranného chodníku, případně omezení kamionové dopravy. Jakékoli omezení nebo zákaz kamionové dopravy by však měl dlouhosáhlé dopady na ekonomiku místních podniků.

ZÁVADA DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY RIZIKOVÁ KŘIŽOVATKA - D2	
	
POPIS:	Křižovatka, kde se kříží místní komunikace z Kouta na Šumavě do Starého Dvora s I/22. Křižovátku podtéká propustkem Koutský i Zahořanský potok. Výjezd od Kouta na Šumavě nemá dobré rozhledové poměry. Je to místem častých nehody, kdy kromě nehody samotné hrozí i utonutí v potoce.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Vybudování odbočovacího pruhu, návržení lepších rozhledových poměrů, případně zákaz odbočení ze silnice I/22 a zavedení jednosměrného provozu na místní komunikaci.

ZÁVADA TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY ABSENCE KANALIZACE A VODOVODU - NOVÝ DVŮR A STARÝ DVŮR	
	
POPIS:	Na území místních částí Starý Dvůr a Nový Dvůr není zavedena kanalizace a vodovod. Místní proto využívají vlastních zdrojů pitné vody a odpadní vody odvádí do septiků, jímek nebo vlastních ČOV.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Jedním z možných řešení je připojení daných míst na skupinový vodovod. To by pro místní bylo však finančně nevýhodné. Výhodnější je provedení kontroly kvality podzemní vody odborníkem a čerpat vlastní vodní zdroj dále. K odvodu splaškových vod by se měla používat co nejmodernější technologie.

URBANISTICKÉ PROBLÉMY BUDOVY VE ŠPATNÉM TECHNICKÉM STAVU - B2, B3, B4, B5	
	
POPIS:	Soubor starých historických budov ve středu obce. V současném stavu nemají, vyjma sklepení, využití a chátrají. Jedná se o část budovy pivovaru, vesnický dům č.p. 4, sýpku a faru.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Vhodným řešením by byla finančně náročná rekonstrukce, která by respektovala původní architekturu. Další možností je najít investora, který by objekty opravil a bez ohledu na historickou hodnotu našel jejich nové využití. Kromě pivovaru jsou však budovy památkově chráněné a takový zásah by neprošel.

URBANISTICKÉ PROBLÉMY BUDOVY VE ŠPATNÉM TECHNICKÉM STAVU - B1, B6	
	
POPIS:	Vesnický dům č.p. 17 (B1) a zemědělský dvůr (B6). Vesnický dům č.p. 17 není obydlen, některé části jeho obvodového zdiva jsou ve velmi špatném stavu. Zemědělský Dvůr, respektive jeho pravé křídlo, má propadlou střechu a majitel využívá pouze jeho druhou polovinu jako stání zemědělské techniky.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Vesnický dům je možné zrekonstruovat a udělat v něm byty. Zemědělský dvůr je kulturní památkou, tudíž rekonstrukce střechy by musela splňovat přísnější pravidla.

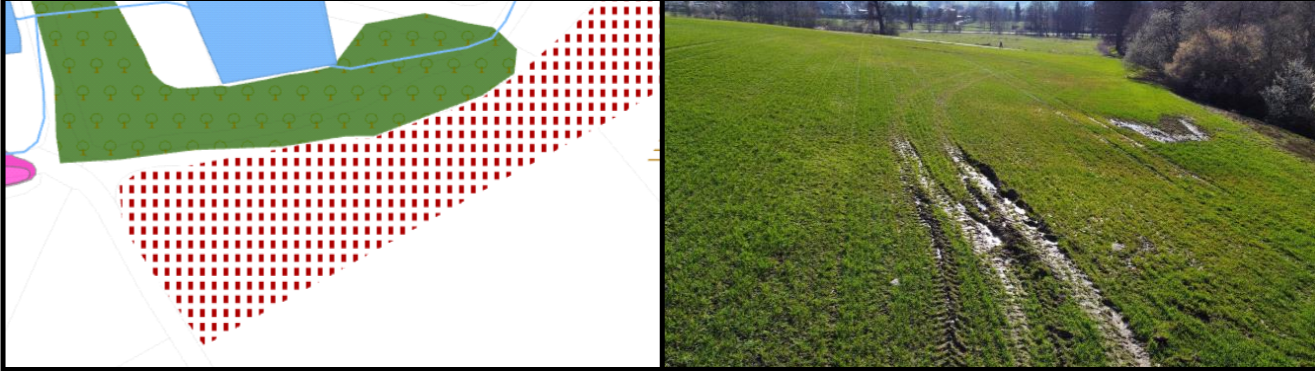
URBANISTICKÉ PROBLÉMY BUDOVY VE ŠPATNÉM TECHNICKÉM STAVU - B7, B8	
	
POPIS:	Dvě nejstarší budovy ve Starém Dvoře. Jedná se o budovu ovčína (B7) a stodolu starého zemědělského statku, jejíž vznik se datuje k roku 1693 podle nápisu na vratech. Ovčín není nijak využíván a zeje prázdnou. Stodola se využívá na uskladnění balíků slámy.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Ovčín leží v malebném okolí rybníku Parýzek. Objekt je ideálním kandidátem pro přestavbu na statek s restaurací a možností ubytování. To samé platí pro stodolu, akorát ve větším měřítku.

URBANISTICKÉ PROBLÉMY BROWNFIELD	
	
POPIS:	Plocha brownfieldu se nachází v areálu starého statku ve Starém Dvoře. Jediným využívaným objektem je již zmíněná stodola ze 17. století, do které se po menší stavební úpravě skladují balíky se slámou. Zbytek tvoří menší zemědělské stavby z 19. a počátku 20. století.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Prostory budov v areálu statku by se daly využít pro konání místních akcí, dvůr a jeho okolí by se přeměnilo na plochu rekreační.

URBANISTICKÉ PROBLÉMY STŘET - PLOCHY BYDLENÍ / OCHRANNÉ PÁSMO ŽELEZNIČNÍ TRATĚ - S2, S3	
	
POPIS:	Na pár místech v obci se nacházejí místa, kde ochranné pásmo železniční tratě zasahuje do ploch bydlení. V takovém území platí přísnější stavební předpisy, obyvatelé musí počítat s hlukem, vybracemi a s vlivem na cenu nemovitosti.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Instalace protihlukových stěn nebo valů podél trati, využití zelených pásů nebo výsadba stromů, použití kvalitních izolačních materiálů při výstavbě nebo rekonstrukci domů, neplánovat výstavbu nových domů v ochranném pásmu.

ENVIROMENTÁLNÍ RPOBLÉMY STOPY KŮROVCOVÉ KALAMITY - PLOŠNÝ PROBLÉM	
	
POPIS:	Kůrovcová kalamita se v letech 2018-2022 nevyhnula ani řešenému území, i přes nízký podíl lesů na jeho celkové rozloze. Postiženy byly oba největší lesní celky zasahující do území, Koutský les a hospodářský les na vrchu Slupný. Výsledkem kácení jsou rozáhlé mýtiny, kde se již vytvářejí základy pro les nový.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Les napadený kůrovcem je důležité ošetřit, aby se zamezilo jeho šíření. To se provádí buďto vykácením nebo oholením stromu. Druhá možnost se využívá zejména v chráněných oblastech, kde je potřeba myslet na útočiště místní chráněné zvěře, které by vykácení porušilo přirozené prostředí.

URBANISTICKÉ PROBLÉMY ZÁPLAVOVÉ ÚZEMÍ ZAHOŘANSKÉHO POTOKA	
	
POPIS:	Záplavové území zasahuje jen okrajově do zastavěného území, v ohrožení je zejména ČOV, silnice I/22 a okrajová část zástavby na jihu obce. Největší rozsah má záplavové území u křižovatky ozančené D2, jelikož tu oba místní toky podtékají komunikaci I/22.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	S ohledem na to, že Zahořanský potok neohrožuje téměř žádné budovy, není nutné v území plánovat jakoukoli formu protipovodňové ochany. Jediným doporučením může být zkapacitnění propustků pod komunikací I/22, aby při zvýšeném průtoku nedocházelo v kritickém místě k růstu hladiny.

ENVIROMENTÁLNÍ RPOBLÉMY ÚDOLNÍ NIVA PŘEMĚNĚNÁ NA ORNOU PŮDU - PLOŠNÝ PROBLÉM	
	
POPIS:	V řešeném území se nachází několik ploch, kde je údolní niva přeměněna na půdu ornou. Výsledkem jsou hluboké rýhy v podmáčené půdě od zemědělských strojů. Voda je vytlačena a půda tím ztrácí důležitou schopnost retence.
NÁVRH ŘEŠENÍ:	Přeměna orné půdy na trvale travalý travní porost. Vymezení ploch, kam nesmí jezdit těžké zemědělské stroje.

HYGIENICKÉ PROBLÉMY
HLUK OD DOPRAVY A ŽELEZNICE

POPIS: Řešené území je rozděleno ze severu na jih železnicí č. 185 a silnicí I/22. Silnice prochází východně od obce. Železnice tvoří východní hranici zastavěného území obce. Na několika místech zasahuje její ochranné pásmo do ploch bydlení.

NÁVRH ŘEŠENÍ: Vzdálenost zastavěného území od komunikace I/22 je dostačující, není proto nutné uvažovat nad protihlukovým opatřením. Stávající zeleň podél komunikace by bylo dobré udržovat. Kolem železniční tratě by mohla vzniknout protihluková opatření ve formě protihlukových stěn nebo výsadby stromů.

ENVIROMENTÁLNÍ PROBLÉMY
ÚZEMÍ EKOLOGICKÝCH RIZIK - ER2 - STS Kout na Šumavě

POPIS: Bývalý Statní statek, STS - Kout na Šumavě, leží na jihu obce. Ploše výroby dominuje vysoký komín kotelny, která vytápěla tento areál. V minulosti se zde opravovali zemědělské stroje. V současnosti zde sídlí několik soukromých firem, například se zaměřením na autodopravu nebo autoservis.

NÁVRH ŘEŠENÍ: Prevence před únikem kontaminantů do půdy a zbourání nepoužívaného komína kotelny, který narušuje siluetu obce.

HYGIENICKÉ PROBLÉMY
ÚZEMÍ EKOLOGICKÝCH RIZIK - ER1 - ČS PHM ZD Kout

POPIS: V areálu zemědělské výroby na západním okraji obce se nachází stará ekologická zátěž v podobě čerpací stanice pro zemědělské stroje. Území je ohroženo kontaminací od pohoných hmot.

NÁVRH ŘEŠENÍ: Odstranění čerpací stanice by zahrnovalo odstranění kontaminované půdy a případnou sanaci podzemních vod, poté by se musela po určitou dobu monitorovat kvalita prostředí.

URBANISTICKÉ PROBLÉMY
ÚZEMÍ EKOLOGICKÝCH RIZIK - ER3

POPIS: V malém podlouhlém lesním porostu nad Starým Dvorem se nacházejí pozůstatky po bývalé skládce stavební huti. Místo je v současnosti pokryto neprostupným porostem křovin a stromů.

NÁVRH ŘEŠENÍ: Příroda se již plně vyrovnala s tímto antropogenním zásahem a není zde třeba hledat žádné východisko. To však neznamená, že by se takové místo mělo opomíjet.

Závěr

Bakalářská práce se věnovala komplexní územní analýze obce Kout na Šumavě. Jejím cílem bylo provést doplňující průzkumy a rozbor, které rozšiřují a upřesňují informace obsažené v územně analytických podkladech, a tím poskytují důležitý podklad pro zpracování zadání a řešení návrhu územního plánu.

Vzhledem k přítomnosti velkého počtu nemovitých kulturních památek se práce částečně zaměřila na zkoumání toho, jak tyto významné stavby ovlivnily rozvoj obce, to jak z urbanistického, tak ze sociálního hlediska. Před druhou světovou válkou byla obec prosperujícím územím. V srdci obce byl mezinárodně uznávaný podnik ve formě pivovaru a severní okraj zástavby zdobil malý zámek. V druhé polovině 20. století byl však přírodní a historický charakter obce narušen necitlivými zásahy, což má dodnes viditelné dopady.

V teoretické části byla popsána legislativa územního plánování, definovány pojmy nemovitá kulturní památka a vesnická památková zóna, a uvedeny postupy jejich posuzování a vyhlášení. Jako příklad byla uvedena konkrétní památková zóna v okolí obce Kout na Šumavě. Analytická část, založená především na ÚAP Domažlice, se zaměřila na podrobný popis daného území. Na závěr byly identifikovány, zapsány a následně popsány ty nejpodstatnější problémy na území obce. Problémy byly rozděleny do kategorií, jednotlivě popsány a následně bylo navrženo řešení. Textová část práce byla doplněna o část výkresovou. Výkresová část se skládala výkresu širších vztahů zobrazující širší okolí obce. Dále byl vytvořen výkres hodnot v území, který ukazuje civilizační, kulturní, urbanistické, přírodní a krajinné hodnoty. Výkres limitů využití území zobrazuje stanovené limity, jako například technickou infrastrukturu a její ochranná pásma, dopravní infrastrukturu, památné stromy a jejich ochranná pásma, záplavové území, vodní toky a plochy, území ekologických rizik a další. Problémový výkres pak znázorňoval střety limitů s plochou bydlení a identifikoval nejdůležitější problémy a rizika v řešeném území.

Kout na Šumavě je obec s bohatou historií, množstvím kulturních památek a přírodního bohatství. Přesto se mnoho mladých obyvatel stěhuje za prací do větších měst. To má za následek stárnutí obyvatelstva a jeho úbytek. Dále v určitých úsecích v zastavěném území částečně chybějí chodníky. Místní části Starý Dvůr a Nový Dvůr nedisponují vodovodem a kanalizací. V území se vyskytují území ekologických rizik a území s prokázaným výskytem vodní i větrné eroze, které mohou ohrožovat

bezpečnost obyvatel v okrajových částech obce. Dalším rizikem pro obec je záplavové území Zahořanského potoka, které lemuje silnici I. třídy číslo 22.

Navzdory řadě problémů v území, obec v posledních letech směřuje velmi pozitivním směrem. Dochází ke zkvalitňování veřejných prostorů, objevují se nové kontejnery na tříděný odpad nebo otevírají se nové pobočky sociálních zařízení. Kdyby se v budoucnu zrekonstruovaly budovy v centru obce, které jsou momentálně ve špatném technickém stavu, a obnovil se provoz pivovaru, znamenalo by to výrazné zvýšení atraktivity obce.

Seznam použité literatury

- [1] ČESKO. Fragment #f3030560 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) - znění od 31. 12. 2023. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 8. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183#f3030560>
- [2] ČESKO. Fragment #f7203086 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon – znění od 1. 1. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 8. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283#f7203086>
- [3] ČESKO. Fragment #f3142718 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti – znění od 1. 1. 2023. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 8. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-500#f3142718>
- [4] ČESKO. Fragment #f3142905 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území – znění od 1. 1. 2023. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 8. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-501#f3142905>
- [5] ČESKO. Fragment #f2809827 zákona č. 20/1987 Sb., České národní rady o státní památkové péči – znění od 24. 4. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 8. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1987-20#f2809827>
- [6] Politika Územního rozvoje České republiky (Úplné znění závazné od 1.3. 2024). *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2024-5-15]. Dostupné z: https://mmr.gov.cz/getmedia/8b439565-efdc-4b13-a41c-e655cbb3d9bb/Uplne_zneni_PUR_CR_zavazne_od_1-3-2024_1.pdf.aspx?ext=.pdf
- [7] Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje, úplné znění po vydání aktualizace 1., 2., 3. a 4. Krajský úřad Plzeňského kraje [online]. [cit. 2024-5-15]. Dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/vydani-aktualizace-c-3-zur-pk>
- [8] Kout na Šumavě – Oficiální stránky města Domažlice. *Město Domažlice – Oficiální stránky města Domažlice* [online]. [cit. 2024-5-15]. Dostupné z: https://www.domazlice.eu/e_download.php?file=data/editor/242cs_1.pdf&original=text%20zm%C4%9Bna%20%C4%8D.1-%C3%BApln%C3%A9%20zn%C4%9Bn%C3%AD.pdf
- [9] PROCHÁZKA, Zdeněk. *Kout na Šumavě: kapitoly z dějin obce pod Rýzberkem*. 2015. V Domažlicích: pro Obec Kout na Šumavě vydal Zdeněk Procházka, Nakladatelství Českého lesa, 2015. ISBN 978-808-7316-573.
- [10] Ministerstvo kultury. *Vyjádření k žádosti o zrušení památkové zóny stráž*. [online]. [cit. 2024-5-15]. Dostupné z: https://www.strazchodsko.cz/e_download.php?file=data/editor/134cs_1.pdf&original=MK-nesouhlas.pdf
- [11] Ústav územního rozvoje. *Územní plánování podle nového stavebního zákona z pohledu ČKAIT*. [online]. [cit. 2024-05-14]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/fauhwigb/07-uzemniplackait.pdf>
- [12] Ministerstvo kultury. *Památkové zóny*. [online]. [cit. 2024-05-14]. Dostupné z: <https://mk.gov.cz/pamatkove-zony-cs-265>
- [13] Stráž u Domažlic. *Vesnická památková zóna*. [online]. [cit. 2024-05-14]. Dostupné z: <https://www.strazchodsko.cz/zivot-v-obci/aktuality/vesnicka-pamatkova-zona-83cs.html>
- [14] ČESKO. § 46 zákona č. 114/1992 Sb., České národní rady o ochraně přírody a krajiny – znění od 1. 1. 2024. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 8. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114#p46>
- [15] Národní památkový ústav. *Památkově chráněná území*. [online]. [cit. 2024-05-14]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chronena-uzemi>
- [16] Úplná aktualizace územně analytických podkladů 2020. *Město Domažlice – Oficiální stránky města Domažlice*. [online]. [cit. 2024-05-14]. Dostupné z: <https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemne-analyticke-podklady/uplna-aktualizace-uap-2020/>
- [17] Národní památkový ústav. *Kulturní památky*. [online]. [cit. 2024-05-14]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/pamatkova-pece/pamatkovy-fond/kulturni-pamatky>
- [18] Národní památkový ústav. *Památkový katalog*. [online]. [cit. 2024-05-14]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/uskp>
- [19] Český statistický úřad, *Charakteristika SO ORP Domažlice* [online]. [cit. 2024-05-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11252/17842113/domazlice.pdf/b3299a38-520d-4a97-ad6d-1652e96eaced?version=1.19>
- [20] Kout na Šumavě, *Informování občanů o odpadovém hospodářství v roce 2022* [online]. [cit. 2024-05-15]. Dostupné z: https://www.koutnasumave.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah684_11.pdf&original=20230509%20Informace%20o%20odpadech%202022.pdf
- [21] Kout na Šumavě, *Historie o obci*. [online]. [cit. 2024-05-15]. Dostupné z: <https://www.koutnasumave.cz/obec/informace-o-obci/historie/>
- [22] Šumava.cz – rozcestník. *Kout na Šumavě* [online]. [cit. 2024-05-15]. Dostupné z: <https://www.sumava.cz/rozcestnik/mesta-a-obce/mesta-a-obce/kout-na-sumave/>
- [23] Domažlický dějepis. *Kout na Šumavě*. Dostupné z: <https://www.domazlicky-dejepis.cz/clanky/mistopis/vesnice/kout-na-sumave/>
- [24] Mapa panství Kout a Trhanov. In: *Virtualní mapová sbírka Chartae-Antiquae.cz* [online]. Zdiaby: Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v.v.i. [cit. 2024-5-18]. Dostupné z: <http://chartae-antiquae.cz/cs/maps/13858>
- [25] Český úřad zeměměřický a katastrální. *Archiv – Letecké měřické snímky* [online]. [cit. 2024-05-16]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>
- [26] Laboratoř geoinformatiky. *Müllerovo mapování – josefské* [online]. [cit. 2024-05-16]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=1vm

- [27] Svazek Domažlicko. *Strategie území a správního obvodu ORP Domažlice* [online]. [cit. 2024-05-16]. Dostupné https://www.svazekdomazlicko.cz/e_download.php?file=data/editor/45cs_6.pdf&original=Strategie%20%C3%BAzem%C3%AD%20spr%C3%A1vn%C3%ADho%20obvodu%20ORP%20Doma%C5%BElice.p
- [28] Správní obvody. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2024-5-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/spravni_obvody
- [29] Veřejná databáze Kout na Šumavě. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2024-5-16]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=home>
- [30] Svazek Domažlicko. *Rybník Bílka – Novodvorský rybník* [online]. [cit. 2024-5-16]. Dostupné z: <https://www.svazekdomazlicko.cz/qn/ataktivita.html?atrk=467>
- [31] ČHMÚ. *Hydrologická ročenka České republiky 2017* [online]. [cit. 2024-5-17]. Dostupné z: https://mapy.chmi.cz/hr17?MU=CZ&LANG=CS-CZ&MAP=mp2&TMPL=HVMAP_MAIN&DISP_ROK=2017&lon=13.0242822&lat=49.4426309&scale=120960
- [32] Český rybářský svaz, z.s., *Starý potok 2* [online]. [cit. 2024-5-16]. Dostupné z: <https://www.crsplzen.cz/inpage/431-055-stary-potok-2/>
- [33] Povodí Vltavy. *Vymezení záplavového území Zahořanského potoka* [online]. [cit. 2024-5-16]. Dostupné z: https://www.milavce.cz/wp-content/uploads/2020/02/Zahoransky_zprava.pdf
- [34] Klimatické oblasti dle Evžena Quitta (1971). *Moravské-Karpaty.cz* [online]. [cit. 2024-5-17]. Dostupné z: http://moravske-karpaty.cz/prirodni-pomery/klima/klimaticke-oblasti-dle-e-quitta1971/#Mirne_tepla_klimaticka_oblast_MT
- [35] eKatalog BPEJ. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy [online]. [cit. 2024-5-17]. Dostupné z: <https://bpej.vumop.cz/>
- [36] ČGS. *Půdní mapa 1: 50 000* [online]. [cit. 2024-5-16]. Dostupné z: <https://mapy.geology.cz/pudy/#>
- [37] Celostátní sčítání dopravy 2020. Ředitelství silnic a dálnic ČR [online]. [cit. 2024-5-16]. Dostupné z: https://scitani.rsd.cz/CSD_2020/pages/map/default.aspx
- [38] Památné stromy. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. cit. 2024-5-16]. Dostupné z: <https://nature.cz/pamatne-stromy>
- [39] Ústřední seznam ochrany přírody. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. cit. 2024-5-16]. Dostupné z: <https://nature.cz/ochrana-uzemi>
- [40] Registr komunálních symbolů, *Poslanecká sněmovna parlamentu ČR* [online]. [cit. cit. 2024-5-16]. Dostupné z: <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/5448>

Seznam obrázků, tabulek, grafů a příloh

Seznam obrázků

Obrázek 1: Obec na mapě ČR s krajem Plzeňským	6	Obrázek 29: Spálený rybník	26
Obrázek 2: Znak obce Kout na Šumavě	6	Obrázek 30: Pekelské rybníčky	26
Obrázek 3: Vlajka obce Kout na Šumavě	6	Obrázek 31: rybníky Horní a Dolní Sladovna.....	26
Obrázek 4: Katastrální území obce Kout na Šumavě a části obce	6	Obrázek 32: Novodvorský rybník.....	26
Obrázek 5: Hranice VPZ Stráž.....	9	Obrázek 33: Radonové riziko na řešeném území	27
Obrázek 6: Řešené území v rámci SO ORP Domažlice	10	Obrázek 34: Bílkovský javor.....	27
Obrázek 7: Klimatické oblasti v SO ORP Domažlice	11	Obrázek 35: Mapa funkčního využití pozemků v řešeném území	29
Obrázek 8: Hranice povodí I. řádu v SO ORP Domažlice	12	Obrázek 36: Občanský úřad a pošta	29
Obrázek 9: Müllerovo mapa Čech, rok 1720	13	Obrázek 37: Hasičská zbrojnice	29
Obrázek 10: Rozhledna Koráb (775 m n. m.), v pozadí město Kdyně a obec Kout na Šumavě	14	Obrázek 38: Mateřská škola	30
Obrázek 11: Přibližná podoba hradu Rýzmbek, 15. století	15	Obrázek 39: Základní škola	30
Obrázek 12: Kout (Kauth), Nový Dvůr (Neuhof) a Rýzmbek (Risenberg) na mapě panství, rok 1760.	15	Obrázek 40: Fotbalové hřiště	30
Obrázek 13: I. vojenské mapování – josefské, 1764-1768	15	Obrázek 41: Sportovní střelnice	30
Obrázek 14: Mapa Kouta, první polovina 19. století.....	16	Obrázek 42: Kostel sv. Jiří.....	30
Obrázek 15: Císařské otisky stabilního katastru, 1838.....	16	Obrázek 43: Socha sv. Jana Nepomuckého.....	30
Obrázek 16: Pohled na Kout (1900).....	17	Obrázek 44: Kolumbárium.....	31
Obrázek 17: Letecký snímek obce Kout na Šumavě z roku 1946	18	Obrázek 45: kaple Nejsvětější Trojice	31
Obrázek 18: Letecký snímek obce Kout na Šumavě z roku 1974	18	Obrázek 46: kaplička sv. Jana Nepomuckého	31
Obrázek 19: Letecký snímek obce Kout na Šumavě z roku 1992	18	Obrázek 47: Gloriet Klobouk	31
Obrázek 20: Fáze přestaveb kostela do současné podoby	19	Obrázek 48: Veřejné prostranství pod budovou tvrze	32
Obrázek 21: Zámek a jeho okolí na mapě stabilního katastru z roku 1838	20	Obrázek 49: Veřejné prostranství před zámekem	32
Obrázek 22: Zámek před a po rekonstrukci na počátku 20. století.....	20	Obrázek 50: Veřejné prostranství před hřbitovem	32
Obrázek 23: Jižní hospodářské křídlo nádvoří zámku krátce před demolicí.....	20	Obrázek 51: Veřejné prostranství před prodejnou COOP	32
Obrázek 24: Pivovar v Koutě na Šumavě kolem roku 1900.....	21	Obrázek 52: Docházková vzdálenost k vlakové a autobusové zastávce - 500 m	33
Obrázek 25: Gloriet Klobouk před rekonstrukcí v roce 1973	21	Obrázek 53: Autobusová zastávka.....	34
Obrázek 26: Zástavba podél komunikace z ptáčích perspektivy.....	22	Obrázek 54: Železniční zastávka	34
Obrázek 27: Schwarzplan řešeného území.....	22	Obrázek 55: Turistických trasy a cyklostezek v řešeném území	34
Obrázek 28: Lom Tisová, v pozadí Kout na Šumavě a Kdyně	25	Obrázek 56: Kontejnery na třídění odpadu za pivovarem.....	36
		Obrázek 57: Kontejnery na třídění u obchodu COOP.....	36
		Obrázek 58: Areál pivovaru, za ním kulturní památky v centru obce.....	38

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní identifikační údaje Kouta na Šumavě	6
Tabulka 2: Prvky ochrany území (viz. výkres širších vztahů)	10
Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel SO ORP Domažlice, k 31. 12.	12
Tabulka 4: Domovní fond v Koutě na Šumavě v roce 2024.....	23
Tabulka 5: Stáří domovního fondu v Koutě na Šumavě v roce 2024	23
Tabulka 6: Počet nadzemních podlaží obydlených domů v Koutě na Šumavě v roce 2024.....	23
Tabulka 7: Vývoj počtu obyvatel v Koutě na Šumavě mezi lety 1991–2023.....	23
Tabulka 8: Počet obyvatel dle věkových kategorií v Koutě na Šumavě v roce 2023.....	24
Tabulka 9: Charakteristika klimatické oblasti MT 10	24
Tabulka 10: Druhy pozemků v Koutě na Šumavě k 31. 12. 2023.....	28
Tabulka 11: Porovnání KES katastrálních území a ORP	28
Tabulka 12: Obydlené domy podle zásobování vodou v Koutě na Šumavě	35
Tabulka 13: Obydlené domy podle způsobu odvádění odpadních v Koutě na Šumavě	36
Tabulka 14: Odpadové hospodářství v obci za rok 2022.....	36
Tabulka 15: Registrované ekonomické subjekty podle právní normy v Koutě na Šumavě.....	37
Tabulka 16: Registrované ekonomické subjekty podle převažující činnosti v Koutě na Šumavěk	37

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel mezi lety 1651–1990.....	17
Graf 2: Vývoj počtu domů v obci mezi lety 1869–2023	18
Graf 3: Průměrný věk obyvatel V Koutě na Šumavě mezi lety 2000–2023	24
Graf 4: Procentuální rozložení druhů pozemků	28

Seznam příloh

Příloha 1: Výkres širších vztahů
Příloha 2: Výkres hodnot v území
Příloha 3: Výkres limitů využití území
Příloha 4: Výkres problémů v území